

KYLKIRAUTA

Maanpuolustuksen ja johtamisen erikoislehti

4/2005

Tekla Defence toivottaa
Rauhallista Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta 2006!

Tekla Defence – luotettava kumppani

TEKLA

www.tekla.com

Tekla Oyj on mallipohjaisten, operatiivisten sovellusten suunnannäyttää.

Ydinsaamistamme on ainutlaatuinen mallinnusteknologia ja siihen perustuvien valmiiden, integroitujen toimialakohtaisten ohjelmistotuotteiden ja palvelujen tuottaminen ja markkinointi.

Kamppailu mielikuvista

Elämme mielikuvien aikaa. Yhteiskuntaamme on syntynyt informaatioteollisuuden alue, jolla erilaiset mielikuvayrittäjät kuten brändi-, imago-, maineenhallinta-, mainos-, markkinointi-, media- ja viestintäyksiköt myyvät palvelujaan. Näistä mielikuvayrittäjistä voi olla suurta apua **strategisessa johtamisessa**, sillä yksittäiset mielikuvat haastavat niin turvallisuuspoliittiset johtajat kuin sotilaallisen toiminnan.

Heräsin jälleen kysymykseen mielikuvista lukiessani erästä syksyn Ruotuväki-lehden juttua. Hämmästyin nimittäin EU-tutkija Teija Tiilikaisen uskomusta: ”EU:n imago on sen suurin ongelma.” EU:n julkisuuskuvaongelma näkyy kansalaisten ajatuksissa. EU kieltää lakritsipiiput lapsilta eikä susiakaan saa tappaa, miettii tavallinen kansalainen. EU ja sen johtajat ovat etäännyneissä ihmisistä ja elämän käytännöistä. Toisaalta näyttää siltä, että kansalaiset eivät ymmärrä EU-johtajien tekemän työn kansalaisten parhaaksi.

Mielikuvien törmäys kertoo ainakin siitä, että johtajien ja kansalaisten välisessä viestinnässä on epäonnistuttu - myös sitä taustaa vasten ajateltuna, että Brysselissä operoivat maailman suurimmat vakuuttamisen mielikuvatoimistot ja jopa 15 000 yksittäistä ammattilobbaria. Uskomus EU:n imago-ongelmasta kertoo myös siitä, että tärkeää on se miten asiat mielletään. Mielikuvista on muodostunut keskeinen informaatioajan johtamisen haaste.

Tietoyhteiskuntaa on rakennettu mielikuvilla. 1990-luvulla tietoyhteiskuntaan syydettiin rahaa pelkillä lupauksilla ja hienolla imagolla. Mielikuva paperittomasta toimistosta tulostui paperivuoriksi. Myytti IT-kuplasta puhkesi. Nyt poliittisen ja yhteiskunnallisen linjan valintojen seurauksena säästämme rahaa, mutta samalla satsaamme huipputeknologiaan - vaikka molempia on enemmän kuin koskaan aiemmin. Pahimmillaan ihmisistä tuotetaan näissä tarinoissa hallinnollisia ongelmia, jotka eivät ole yrityksille muuta kuin menoerä.

Mielikuvat puhuttavat meitä sotilaitakin Pääesikunnasta kentälle asti.

Tulevaisuuden sodan kamppailussa mielikuvista on kiinteä yhteys yhteiskunnan kehittämiseen. Sähköpostiini tupsahti kommenttia läntisestä sodankuvasta. Sen mukaan tulevaisuuden sotaa visioidaan esittelemällä huipputeknologisia välineitä. Sekaan kuulemma mahtuu vielä ihmisiäkin - tosin informaatiotieteiden sensorikoneina älyvaatteet päällä. Voidaan kysyä haluammeko me suomalaiset sitoutua tällaiseen tulevaisuuteen.

Teknosodan kuvaan kriittisesti suhtautuvat muistuttavat sodan todellisuudesta, joka on aina ollut koneellista mielikuvaa lihallisempi, verisempi. Afganistanissa massiivinen

konearmeija törmäsi mujahidin-sotureihin apunaan kivääri ja miina. Irakissa kallis teknoarmeija törmäsi tuntemattomiin uskonnollisiin taistelijoihin, joilla ovat apunaan itse tehdyt pommit. Visio tulevaisuuden sodasta voikin osoittautua huonoimmillaan harhakuvasi. Turvallisuuspolitiikkaa ja sotilaallista maanpuolustusta rakentavien suomalaisten johtajien haaste on visioida meille sopivaa todellisuutta.

Läntisten asevoimien kehittämisessä on tyypillistä ja edelleen tärkeää, että mielikuvat tulevaisuudesta ovat positiivisia. Ne eivät kerro välttämättä tästä päivästä. Niihin tulisi suhtautua kuitenkin avoimen kriittisesti. Esimerkiksi amerikkalaiset ovat kritiikin välttelemisen sijaan lähteneet avoimesti es-

simään vastauksia epäsymmetrisen sodankäynnin ongelmiin laajalti oman yhteisön sisältä, mutta varsinkin sotilaallisen ja kansallisen yhteisön ulkopuolelta. Niin erilaisilta ajattelijoilta kuin suorittajilta. Tällainen asenne on myös Suomessa kestävä peruste kehittää informaatioajan yhteiskunnan verkostoituvaa puolustusta. Verkostopuolustus vaatii viranomaisilta perinteisen kylmän sodan ”meidän hiekkalaatikon et tule leikkimään” mielikuvan murtamista.

Aikamme sota, terrorisminvastainen sota on puhtaimmillaan sotaa mielikuvista. Olohuoneisiimme on tulvinut kuvaa terrorisodasta kyllästymiseen saakka. Terrorismista on syöpyneet mieliimme pahempi uhka kuin liikenneonnettomuuksista - vaikka liikenteessä kuoleekin enemmän ihmisiä.

Terrorisminvastaisen informaatioajan yhteiskunnallinen vaikutus näkyy esimerkiksi siinä kuinka terrorismin vastaisiin toimiin suhtaudutaan. Eräs tutkimus toteaa, että suomalaisten mukaan EU:n toimet terrorismia vastaan lisäävät turvallisuutta, kun taas Yhdysvaltojen ja Venäjän julistama sota terrorismia vastaan heikentää turvallisuutta. Sen sijaan Yhdysvallat ja Venäjä väittävät edistävänsä toimillaan rauhaa, kun taas EU:ta pidetään tehottomana. Kamppailu mielikuvista onkin ensisijaisesti kamppailua sydämistä ja mielistä eikä faktoista.

Eryyisesti Irakin sodan taistelulentillä on käyty psykologista sotaa. Eräessä Helsingin Sanomien syksyisessä artikkelissa kuvattiin kuinka Irakin sodan alussa luotu mielikuva amerikkalaisista sotilasta vapauttajina on sittemmin vaihtunut mielikuvaan miehittäjistä. Uutisissa kuvattiin kuinka esimerkiksi britit - joiden baretit ovat vaihtuneet kypäriin - eivät vapautta irakilaisia vaan toisiaan irakilaisista vankiloista. Iloisesti paikallisia tervehtivät ja karamelleja jakavat high-tech sotilaat ovat vaihtuneet sanomalehtien palstoilla panssarivaunuista nouseviin palaviin sotilaisiin, jotka pelkäävät paikallisia low-tech itsemurhapommittajia. Poliittisessa viestinnässä kerrotaan kuitenkin tarinoita edistyksestä. Lukijalle herää kysymys mikä on faktaa ja fiktiota, totta ja valhetta. Kysymyksellä ei

välttämättä ole suurta merkitystä, sillä mielikuvatantereella ratkaisee tunne.

Myös sanat ovat tulenarka asia kamppailussa mielikuvista. Irakin sodan alussa mieliin tunkivat asevoimiin liitetyt toimittajat, jotka kuvasivat taistelukenttää läntisen aseenniipun takaa. Vihollisen tulenkäyttö loi mielikuvaa siitä, että ”meitä ammutaan”. Tätä hyveellistä mielikuvaa tahrasivat myöhemmin paheelliset kuvat suljettujen ovien takaa Abu Ghraibista ja tarinat Guantanamoon vankilasta. Sotilaat ovat kirjoittaneet myös omista ”meitä ammutaan” sotakokemuksistaan internetin verkkoblogeihin. Se ei kuitenkaan ole hyväksi hyveellisen edistyksen mielikuvalle sodankulusta. Joitakin sotilaita onkin siitä rangaistu, muun muassa alentamalla sotilasarvossa.

Rauhanturvaoperaatiot ovat herkkiä kamppailulle mielikuvista. Puolustusvoimien kansainvälisessä keskuksessa eräs reservin kapteeni kertoi luennolla kokemuksistaan Kosovosta. Kapteenin pointti rauhanturvaajille oli se, että esimerkiksi joukon asetelma, se miten sotilaat partioivat panssaroiduilla vaunuilla paikallisissa kylissä, on informaatio-operaatio. Hänelle rauhanturvaajien partioinnissa on kysymys viestinnästä, koska paikalliset ihmiset tulkitsevat rauhanturvaajien käytöstä.

**Pasi-miehistönkuljetusvaunu KFOR-operaatiossa.
Kuva Puolustusvoimat.**

Kapteeni kertoi hyvän esimerkin. Erään kerran rauhanturvajoukko ajoi kylissä Pasi-miehistönkuljetusvaunuilla - toisin kuin aiemmin - ilman konekiväärihuppuja ja ampujat aseet kahvoissa kiinni. Päätös ajaa konekiväärit paljaana ilman huppuja perustui faktaan, että aseet ruostuvat huppujen alla. Tämä partiointi tulkittiin kuitenkin toisin, aggressiiviseksi partioinniksi. Syntynyt mielikuva loi levottomuutta ja hämmennystä paikallisiin asukkaisiin kylissä. Johtamisen kannalta tehty päätös vaikeutti ja monimutkaisti rauhanturvajoukon tehtävän täyttämistä. Niinkin pieni asia kuin huppujen poistaminen sai aikaan yhteiskunnallisia ja psykologisia vaikutuksia.

Esimerkki kertoo, että tärkeää ei ollut fakta rauhanturvajoukon konekiväärien ruostumisesta vaan se miten paikalliset tulkitsevat rauhanturvaajia. Tapaus kertoo tarpeista tuntea miten sotilaallisia toimia tulkitaan ja mitä ne vaikuttavat sotilaallisen ulottuvuuden ulkopuolella. Tällaisen ennakointi vaatii ”vaiku-

tuksiin perustuvien operaatioiden” kaltaista ajattelukykyä ja herkkyyttä aistia.

Maanpuolustuksemme piiristä nousee esille myös avartavia esimerkkejä mielikuvien merkityksistä. Moni sotilaskouluttajista muistaa kuinka naisten tuleminen armeijaan 1990-luvulla toi mieleen ensin epäuskon. Samalla meilimme tunki kauhun kuvia sotilaallisesta epäjärjestyksestä; kuvia rautasänkyjen pädyissä olevista rintaliiveistä ja pikkuhousuista. Mielikuvaa ”miestenkoulusta” ravisteltiin. Nykyisin naisten asepalvelus mielletään sotilasyhteisössämme luonnollisena asiana.

Miinakeskustelu käy toisesta hämmästystä ja tunteita nostattaneesta esimerkistä. Jalkaväkimiinat olivat meille pitkään alueellisen puolustuksen lukkoja, ”hyviä” aseita. Propagandakampanja jalkaväkimiinoja vastaan teki miinoistamme ”pahoja”. Vuosikausia varastoissa olleista miinoistamme tuli yhtäkkiä hallitsemattomia ja siviileihin silmittömästi kohdistuvia tappoaseita. Suomalaisina maanpuolustajina hävisimme kamppailun mielikuvista. Mielikuvat miinoista Afrikassa ja kepeillä kävelevistä lapsista Angolassa voittivat vaikuttavuudeltaan suomalaisen faktan.

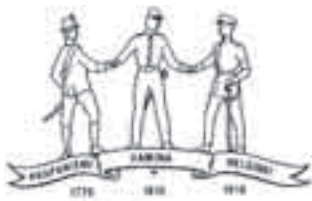
Kamppailu mielikuvista on johtamista, jossa tasapainoillaan mielikuvien ja todellisuuden välillä. Mielikuvien aikana on tärkeää, että me upseerit osaamme lukea ja ymmärrämme aikamme mielikuvien merkityksiä. Visiot ja mielikuvat ovat välttämättömiä maanpuolustuksen johtamisen välineitä. Maanpuolustuksesta ei saa kuitenkaan tehdä myytävää ja taloudellisesti mitattavaa tuotetta vaikka ”tehokkuustalous” sitä vaatisikin. Ihminen on tärkein lenkkimme maanpuolustuksen ytimessä.

Kysymys mielikuvajohtamisesta ja maanpuolustuksen johtamisesta koskettavat läheisesti kysymystä aidon johtajan ja ajattelevan ihmisen välisestä suhteesta. Se on eettisesti kestävä, avointa ja kriittistä keskustelua mielikuvien ja faktojen välisestä suhteesta. Menestyksekkään maanpuolustuksemme eettisesti kestävä perusta on kulttuuriimme sopiva ajatus, että näemme asiat niin kuin ne ovat.

Panin tyytyväisenä merkille vieraillessani Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen esikunnassa, että maanpuolustustahdosta oli tullut laitoksen kaikessa toiminnassa huomioonotettava arvo. Se oli nerokas oivallus, koska tahto voittaa aina miekan. Siksi on keskeistä miettiä mitä toimintamme merkitsee maanpuolustustahdolle.

Kamppailu maanpuolustustahdosta on kamppailua mielikuvista, joka suomalaisten tulee voittaa. Hyvänä lähtökohtana informaatioajan johtamisessa on panostaa siihen mitä ihmiset tarvitsevat verkostoituvassa yhteiskunnassa. Se tarkoittaa sellaisen puolustusjärjestelmän rakentamista, joka perustuu moniarvoiseen yhteisöllisyyteen. Yhteiskunnallisesti terve lähtökohta kamppailussa maanpuolustustahdosta on ihmisen asettaminen teknologisoituvan puolustusjärjestelmän kehittämisen keskiöön. Tämä on aikamme keskeinen strategisen johtamisen kysymys.

Jari Rantapelkonen
jari.rantapelkonen@mil.fi

*Vyötti miekan vyötärölle
kupeellensa Kylkirkiraudan.*

*Teiss on taiston tulta peistä
kylmyyttä myös Kylkirkiraudan.
(Eino Leino)*

Sisältö

- 1 Kamppailu mielikuvista
Jari Rantapelkonen
- 4 Miehen joulu
Hannu Niskanen
- 5 Kohti juhlavuotta
Ilkka Aspara
- 6 Eversti Ilkka Laitisen haastattelu
Jari Rantapelkonen & Arto Kotro
- 12 Maanpuolustuskorkeakoulu kehityksen tiellä
Pertti Salminen
- 16 Johtamisen opetuksen muutos
Leskinen & Rainio & Virta
- 20 Rajaupseerien oppimisen erityistarpeista
Esa Ponkilainen
- 24 Rajavartiolaitokselle ”uusia vaatteita”
Petteri Partanen
- 27 Innovatiivisuus vaatii johtajilta rohkeutta
Hannakaisa Länsisalmi
- 30 Tutkimus vahvistaa sotilasjohtamista
Aki-Mauri Huhtinen
- 34 Sotilasjohtamisen kulttuureissa Euroopassa eroja
Jouni Laari
- 39 Reservin vänrikkien Arolaisen ja Siltalan haastattelu
Jari Rantapelkonen
- 43 Sen joulun muistan
Arjo Kaarre
- 42 Pääsihteerin palsta
- 43 Tapahtumia, kurssien kuulumisia ja muuta ajankohtaista
- 72 Constantem decorat honor
- 75 Kolumni
- 76 In memoriam

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n jäsenlehti
vuodesta 1935, N:o 229, 4/2005
ilmestyy neljä kertaa vuodessa
painos 6000 kappaletta

Päätoimittaja

Jari Rantapelkonen
ye-everstilutnantti
Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen
laitos, PL 7, 00861 Helsinki
Puh. 09-181 46519
jari.rantapelkonen@mil.fi

Tilaukset, osoitteen- muutokset ja laskutus

Marjukka Lehtinen
Puh. 09-490 759, Fax. 09-446 262
marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi
Kadettikunnan toimisto
Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki

Kotisivut: www.kadettikunta.fi

Artikkelitoimittaja

Arto Kotro
Puh. 050-307 9454
arto.kotro@kadettikunta.fi

Toimitusneuvosto

Sami Aarnio (pj), Pekka Rapila (vpj), Kari
F. Jääskeläinen, Tapio Skog, Olli Vuorio,
Jarno Linnéll, Panu Pokkinen, Jari Rantapel-
konen, Arto Kotro, Liisa Knudsen

Kuvatoimittaja

Liisa Knudsen
liisa.knudsen@kolumbus.fi
Umpiaidanpolku 4 D 20, 00840 Helsinki
Puh/fax 09-677 715, 050-587 1318

Tilaushinnat

Vuosikerta 25,00 eur
Irtonumero 8,00 eur

Kansikuva: SA-kuva.

Ulkoasu

Toimitussihteeri Sabina Krogars
sabina.krogars@ankkurikustannus.inet.fi

Painopaikka

Uusimaa Oy, Porvoo 2005
ISSN 0454-7357

Seuraava numero

Seuraavaan numeroon tarkoitettun materi-
aalin on oltava päätoimittajalla 3.2. men-
nessä, kuvamateriaali 3.2.. kuvatoimittajalla.
Tekstitt tulee toimittaa digitaalisessa jpg-
muodossa, kuvat mieluummin paperikuvina,
jos diginä niin resoluutio 300 dpi. Ei inter-
net-kuvia. Paperikuvia ei palauteta.

Ilmoitushankinta

Pertti Kukkonen
ADspace Oy
Puh. 050-577 3177
pertti.kukkonen@kadettikunta.fi

Miehen joulu

Jouluyön tapahtumissa paimenet edustavat tavallisia perusmiehiä. He tekivät kovaa, arkista työtä. Vastasyntyneestä mitään tietämättä he vartioivat laumaansa. He kantoivat vastuuta sitoutuneesti. Vaikka väsymys painoi, sitkeästi he vain pysyivät tehtävässään.

Tiettyjä tehtäviä on maassamme pidetty erityisinä kutsumusammatteina. Niitä ovat olleet esimerkiksi sairaanhoitajan ja papin työt. Maailman luterilaisimmaksi sanotussa maassamme on ihmeellisesti unohdettu Lutherin opetus. Hänen mukaansa kutsumusammatteja ovat kaikki ne työt, joilla rakennetaan yhteistä hyvää. Siksi jokaisella meistä on kutsumus, jopa monia sellaisia. Useimmilla tämän tekstin lukijoilla lienee sotilaan virka - kutsumus suojella ja turvata maata sekä rakentaa rauhaa. Monella on myös puolison virka ja isän virka. Hoitaessaan uskollisesti omia kutsumuksiaan ihminen toimii Jumalan työtoverina. Hän rakentaa osaltaan maailmaa sellaiseksi, jonka Jumala tahtois sen olevan.

Paimenet ovat merkinä siitä, että joulukuun tarkoitus on arkisessa kutsumuksessaan ahertaville, tavallisille ihmisille. Vapahtaja ei syntynyt kuninkaan linnassa, vaan tallissa. Siitä ei ilmoitettu ensiksi maan silmätekeville tai hengellisille valioyksilöille, vaan kedon paimenille. ”Yhtäkkiä heidän edessään seisoi Herran enkeli, ja Herran kirkkaus ympäröi heidät. Pelko valtasi paimenet, mutta enkeli sanoi heille:

”Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra.”

Monella nykymiehellä on tekemistä eri kutsumustensa kanssa. Meiltä odotetaan paljon ja ennen muuta itse asetamme itsellemme kovia vaatimuksia. Siksi tuntuu, ettei koskaan voi olla täysin tyytyväinen. Aina on tekemätöntä työtä. Uudet haasteet odottavat vastaustamme. Kovan työn keskellä sisällä kolkuttaa. Liian usein tulee laiminlyöneeksi isän ja puolison kutsumusta. Osalla meistä menee joulukin tavallisen työn merkeissä. Kun muut juhlivat, jonkun on hoidettava pakolliset tehtävät. Ei ihme, jos voimat ovat tiukalla ja uupumus odottaa oven takana.

Tänäkin aikana joulukuun tulee tavallisille ihmisille, myös sinulle, hyvä miehinen lajitoverini. Jumala arvostaa työtovereitaan, jotka tekevät pitkää päivää erilaisissa kutsumuksissaan, jopa jouluyönä. Mutta hän tahtoo myös antaa meille levon, jossa sydän voi nauttia joulun rauhaa. Joulukuun lahja. Luota siis joulun sanomaan: Meille on syntynyt Vapahtaja. Hän voi valaista pimeytemme antamalla anteeksi sekä lahjoittamalla elämäämme uutta voimaa, toivoa ja iloa.

Toivotan Kylkraudan lukijoille siunattua joulukuun 2005.

Hannu Niskanen

Kohti juhlavuotta

Toimintavuosi on jälleen päättymässä. Vaikka kulunut vuosi ei toiminnan näyttävyydessä yltänyt edellisen, upseerikoulutuksen juhluvuoden tasolle, on Kadettikunnan toiminta jatkunut vakaana ja tuloksellisena. Rantasalmen juhlaseminaarin alustukset julkaistiin Kadettikunnan ja Rantasalmen kunnan yhteistyönä otsikolla ”225 vuotta kadettiupseereita - upseeri suomalaisessa yhteiskunnassa”. Kadettikunnan turvallisuuspolitiikan tietopankkia laajennettiin ja päivitettiin. ”Suomi kylmässä sodassa”-hanke on edennyt vakaasti kohti valmistumistaan ja muutaman vuoden tauon jälkeen tehtiin jäsenkysely antamaan eväitä toiminnan kehittämiseen. Huomion arvoisen on käynnistynyt ”Hamina-projekti”. Sen tarkoituksena on nostaa esiin Haminan kadettikoulun merkitys ja perinteet suomalaisen upseerikoulutuksen jatkumossa. Hankkeen tavoite on vuodessa 2009, jolloin tulee kuluneeksi 200 vuotta Haminan rauhasta, 190 vuotta Haminan Kadettikoulun alkamisesta ja 90 vuotta itsenäisen Suomen Kadettikoulun alkamisesta. Kadettiipiirin toiminnan tasolla merkittävin tapahtuma oli Turun kadettiipiirin historian julkaiseminen, ensimmäinen laatuaan Kadettikunnan historiassa. Paljon on taas saatu aikaan.

Päättymässä oleva vuosi oli myös valtuuskunnan kokoontumisvuosi, jolloin Kadettikunnan pitkän tähtäimen suunnitelmat tarkistettiin. Strategiasuunnitelmaan ei suuria sisällöllisiä muutoksia tehty. Kadettikunnan toiminnan perusteet ja toiminnan tarkoitus noudattavat edellisen strategiasuunnitelman linjauksia. Huomion arvoisia ovat suunnitelmaan kirjattu kohta Kadettikunnan halusta ylläpitää jatkuvaa arvokeskustelua jäsenistön keskuudessa sekä kohta, jonka mukaan Kadettikunnalla tulee olla valmius sopeuttaa organisaationsa puolustusvoimien uusiutuviin rakenteisiin sekä upseerikoulutuksen muutoksiin.

Tulevat vuodet näyttävät, kuinka näitä kohtia toteutetaan.

Kadettikunnan sääntömääräinen syyskokous pidettiin vanhaan tapaan lokakuun lopulla Kruununhaan Maneesissa. Syyskokous käsittelee pitkän aikavälin suunnitelmat ja hyväksyi ne pienin tarkennuksin. Strategiasuunnitelman kohdalla käytiin vilkas keskustelu siitä, pitäisikö puolustusvoimien lisääntyvä kansainvälinen toiminta ottaa huomioon kadettiupseerien kirjallisissa arvoperusteissa, lähinnä kadettilupauksessa. Hallitus velvoitettiin tutkimaan, miten upseereiden kansainvälinen palvelus on otettu huomioon tässä suhteessa muissa länsimaissa.

Kadettikunta täyttää ensi vuonna 85 vuotta. Syyskokous hyväksyi vuoden teemaksi ”Kadettikunta 85 vuotta - kadettiveljeys on voimavara”. Tulevan vuoden toimintasuunnitelma rakentuu pitkälti juhluvuoden ympärille. Tapahtumia riittää pitkin vuotta, merkittävimpinä ”Suomi kylmässä sodassa”-hankkeen esittely yhteistyökumppaneille ja tukijoille Kadettikunnan vuosipäivänä ja kevätkuukauskokous juhlakokouksena Turussa. Ensi vuoden toiminta- ja taloussuunnitelma hyväksyttiin pienin tarkennuksin ja henkilövalinnat tehtiin hallituksen esityksen mukaisesti. Niistä toisaalla tässä lehdessä.

Vuosi lähenee loppuaan. Parhaat kiitokset toiminnasta vastanneille, niin kadettiipiireissä, kuin yhdistyksen johdossakin sekä kaikille Kadettikunnan eri hankkeissa mukana olleille. Toivotan Kadettikunnan jäsenille perheineen ja kaikille Kylkiraudan lukijoille Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Ilkka Aspara

Rajaupseeri pääjohtajana Euroopan unionissa

Eversti Ilkka Laitisen haastattelu

Haastattelijoina Arto Kotro & Jari Rantapelkonen

Pääjohtaja Ilkka Laitinen saapui Kadettikunnan toimistoon haastateltavaksi täsmälleen sovittuna aikana. Siviilipukuun sonnustautuneella Laitisella olivat upseerin hyveelliset taidot tallella. Rennonoloisella pääjohtajalla ei kiire näkynyt ollenkaan, ainaakaan päällepäin. Helposti lähestyttävä rajaupseeri istahti pöydän ääreen, tarttui kahvikuppiin ja alkoi avoimesti kertoa kokemuksistaan haastattelijoille.

Suunnitelmallisen työn tulos

Rajaturvallisuusviraston perustamisen juuret löytyvät Schengen -järjestelmän perustamisesta, kertoo pääjohtaja Laitinen viraston syntymisen taustoista heti alkuun. Schengenin periaatteiden mukaisesti EU:n sisäiset rajatarkastukset on poistettu. Se on tarkoittanut sitä, että liikkuminen EU:n sisällä on helpottunut merkittävästi. Toisaalta siitä aiheutuvaa turvallisuusvajetta on kavennettava. Ulkorajojen valvonnan vahvistaminen ja siihen liittyen operatiivinen yhteistyö on yksi keinoista.

Suomen rooli oli aivan keskeinen viraston perustamisessa. Suomi valmisteli aloitetta jo vuoden 1999 Tampereen Eurooppa-neuvostoon. Silloin otettiin esille mahdollisuus perustaa rajapäälliköiden foorumi parantamaan rajaturvallisuutta EU:n puitteissa. Samanaikaisesti puhuttiin myös poliisipäälliköiden toimintaryhmästä ja Euroopan poliisiakatemian. Toisin kuin poliisialoitteiden kohdalla, rajapäällikköfoorumille aika ei ollut kuitenkaan valmis uusien muutosten tekemiseen monien muiden muutosten ollessa samaan aikaan meneillään,

Suomi sai pitkäjänteisen työn tuloksena Euroopan unionin viraston johdettavakseen. Eversti Ilkka Laitinen nimitettiin EU:n rajaturvallisuusviraston pääjohtajan tehtävään kesällä 2005 mediakohun keskellä. Pääjohtaja Laitinen kertoo johtamiskokemuksistaan millaista on perustaa uusi EU:n virasto, Frontex vieraalle maaperälle Varsovaan. Laitinen aloitti viiden vuoden pestin täysin tyhjältä pöydältä ilman yhtään alaista. Suomalaista tehokkuutta ei voi kuin hämmästellä, sillä virasto toimii jo täysillä.

valottaa Laitinen ilmapiiriä ja taustoja. Vaikka asia jätettiin kytemään, sitä valmisteltiin edelleen Suomen sisäasiainministeriössä ja rajavartiolaitoksen esikunnassa.

Syyskuun 11. päivän tapahtumat vuonna 2001 nopeuttivat tilanteen kehittymistä. Brysseliin järjestettiin ylimääräinen Eurooppa-neuvoston kokous, jossa Suomen silloinen pääministeri Paavo Lipponen otti esille rajapäälliköiden foorumin perustamisen eräänä vastauksena uusille uhkille. Jäsenvaltioiden rajapäälliköistä muodostunut yhteinen ohjausryhmä perustettiin noin puoli vuotta myöhemmin. Varsinaista operatiivista yhteistyötä varten luotiin hajautettu järjestelmä, jota ei kuitenkaan saatu toimimaan. Pääjohtaja Laitinen haluaa korostaa sitä, että rajaturvallisuusviraston perustamisessa Suomella ja erityisesti rajavartiolaitoksen edesmenneellä päälliköllä kenraaliluutnantti Hannu Ahoosella on ollut keskeinen asema. Euroopan operatiivinen rajaturvallisuusyhteistyö on suurelta osalta syntynyt Suomen aloitteen johdosta.

”Massiivinen johtamistehtävä”

Rajaturvallisuusvirasto eli Frontex perustettiin lokakuussa 2004 hyväksytyllä asetuksella. Sijoituspaikaksi valittiin Varsova huhtikuussa 2005. Hallintoneuvosto nimitti pääjohtajaksi eversti Ilkka Laitisen 25. toukokuuta 2005. Pääjohtajaksi nimityksensä jälkeen eversti Laitisella oli edessään kadettiupseerille hyvin poikkeuksellinen johtamistehtävä, jota Laitinen kuvaa sanalla ”massiivinen”.

Uskomatonta on se, että kansainvälisen viraston perustaminen monikulttuuriseen ympäristöön ulkomaille tapahtui jo samana vuonna. Sivusta asiaa seuraneelle tulee helposti mieleen ajatus, ettei noin lyhyessä ajassa ole mahdollista perustaa kokonaista virastoa moniulotteiseen johtamisympäristöön ulkomaille. Virasto oli operatiivisesti toimintakykyinen jo 3. lokakuuta 2005, siis vähän yli neljä kuukautta perustamisen jälkeen.

Eversti Laitisen johtamisen edellytyksiä edesauttoi se, että hänellä oli mahdollisuus perehtyä viraston perustamiseen liittyviin asioihin jo ennen ni-

Kylkiraudan päätoimittaja Jari Rantapelkonen ja artikkelitoimittaja Arto Kotro haastattelevat pääjohtaja, eversti Ilkka Laitista. Kuva Puolustusvoimat.

mitystä. Noin puoli vuotta kestäneen pääjohtajaksi valintakampanjan aikana Laitinen kävi monissa haastatteluissa ja useissa maissa. Hän joutui niissä yhteyksissä selvittämään näkemyksiään, linjauksiaan ja suunnitelmansa, jos hänet nimitettäisiin pääjohtajaksi. Hän toi esille suunnittelemansa tarpeelliset tuotannon tekijät, resurssit, organisaation, henkilöstömäärän sekä luonnollisesti viraston tehtävän ja toiminnan perusajatuksen. Nämä olivat Laitisella jo ennen nimittämistä valmiina. Ennakoivaa johtamista voidaan pitää eversti Laitisen eräänä johtamisen kulmakivenä.

Sotilasopetus antoi myös hyvät perusteet tälle erikoiselle johtamistehtävälle. Lähtökohtana olivat tehtävä ja perusajatus, summaa pääjohtaja Laitinen. Haastattelijoiden verratessa viraston perustamista Kadettikoulun välillä mahdottomiin johtamiscaseihin, toteaa Laitinen suu hymyssä, että sotilasopetuslaitosten johtamistehtävistä pääsee ”karkuun”, mutta näillä viraston perustamisvaiheessa hyvinkin itsenäisesti tehdyillä päätöksillä tulee olemaan pitkäaikaisia vaikutuksia. Näistä päätöksistä hän kantaa itse vastuun vielä vuosienkin päästä. Toisaalta jo kiitettävästi onnistuneesta viraston perustamisesta ja harvinaislaatuudesta johtamistehtävästä pääjohtaja Laitinen sanoo vaatimattomasti, että ”ei se sen ihmeempää johtamista ole”.

Selvä päätös

Pääjohtajan valinnassa oli loppusuoralla Laitisen lisäksi yksi espanjalainen ja yksi italialainen ehdokas. Euroopan unionin ytimessä on suuri määrä ihmisiä, jotka tekevät pelkkää lobbausta ammatikseen. Lobbaus oli hyvin voimakasta myös rajaturvallisuusviraston pääjohtajaa nimitettäessä. Lobbausta harrastivat menestyksellisesti myös suomalaiset. Eversti Laitisen sopivuus tehtävään tuotiin hyvin monessa yhteydessä ja hyvinkin korkealla tasolla esille käyttäen faktaperusteita.

Rajaturvallisuusviraston pääjohtajan valinnassa ei tarvittu yksimielistä päätöstä vaan 2/3 enemmistö pääjohtajan henkilövalinnassa riitti. Noin puoli vuotta kestäneen valintaprosessin jälkeen EU:n rajaturvallisuusviraston hallintoneuvoston päätös oli selvä, vaikkei kuitenkaan yksimielinen.

Asiaa valmistellut valintakomissio oli antanut Laitisesta lausunnon ”erittäin sopiva”, kun muut kaksi niin sanotulle short listille päässeet ehdokkaat katsottiin ”sopiviksi”. Perusteena oli ennen kaikkea eversti Laitisen jo hankkima kokemus Euroopan rajaturvallisuuskysymyksissä.

Sattumien kautta huipputehtävään

Eversti Laitisen rajapuseerin uralla hankkima kokemus oli valinnassa ratkaiseva. Hänen virkauransa oli raja-

vartiolaitoksen kannalta tarkasteltuna hyvinkin suunnitelmallista. Tästä huolimatta Laitinen tuumaa, että hänen itsensä kannalta ura on ollut sattumien summa.

Ilkka Laitinen oli alun perin suunnitellut opiskelevansa lakimieheksi. Hän suoritti varusmiespalveluksensa Pohjois-Karjalan Rajavartiostossa vuosina 1981 - 82. Ennen varusmiespalveluksen päättymistä hän totesi olevansa ilman kesätyöpaikkaa ja kysyi mahdollisuutta jäädä vänrikkinä kesäksi palvelukseen. Komppanian päällikkö kapteeni Esko Juvakka totesi, että jos jättää vänrikin paperit niin jättää myös paperit Kadettikouluun. Laitinen valmistui 69. kadettikurssilta vuonna 1985 ja yleisesikuntaupseerin tutkinnon hän suoritti vuonna 1995.

Rajavartiolaitoksen esikunnassa karotoitettiin mahdollista kansainvälistä huipputehtävää varten ne upseerit, joita voitaisiin käyttää siihen. Upseereiden piti olla kielitaitoisia ja heillä piti olla riittävä kokemus. Käytettävyyteen vaikutti olennaisesti ikä. Everstilutnantti Ilkka Laitinen palveli 1990-luvun lopulla rajavartiolaitoksen esikunnassa ja hän oli kansainvälisiin tehtäviin soveltuvien joukossa. Hän osallistui erilaisiin kansainvälisiin kokouksiin, seminaareihin ja työryhmiin. Laitinen toimi rajavartiolaitoksen kansainvälisen yksikön päällikkönä ja johti EU:n riskianalyytikeskusta vuosina 2003 - 2005. Hän toimi kaksi vuotta EU:n edustustossa Brysselissä. Näin ollen hän tuli tunnetuksi niissä piireissä, jotka käsittelevät EU:n sisäistä ja ulkoista rajavalvontaa aikana, jolloin rajaturvallisuuteen liittyvää politiikkaa, lainsäädäntöä ja erityisesti operatiivista yhteistyötä kehitettiin voimakkaimmin EU-tasolla.

Laitinen pitää myös toimintaansa kaksi vuotta rajavartiolaitoksen tiedotuspäällikkönä hyvin merkittävänä pääjohtajan tehtäviä ajatellen. Silloin syntyi kontakteja sidosryhmiin ja mediaan myös maan rajojen ulkopuolelle. Tämä auttoi samalla ymmärtämään mediakulttuuria ja kasvatti kykyä sen kohtaamiseksi.

Itsenäinen erillisvirasto koordinoi

EU:n rajaturvallisuusvirasto on EU:n jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayh-

teistyöstä huolehtiva virasto. Pääjohtaja Laitinen korostaa erityisesti sitä, että se on itsenäinen erillisyvirasto.

Ylintä valtaa käyttää 25 rajapäälikön ja kahden Euroopan komission edustajan muodostama hallintoneuvosto. EU:n komission luottamus ja tuki on viraston toiminnan kannalta myös keskeistä. Erityisesti pääjohtaja Laitinen korostaa sitä, että varsinaisia toimijoita ovat EU:n jäsenvaltiot.

Rajaturvallisuusviraston tehtävä voidaan kiteyttää johtamiseen, jota luonnehtii ennenkaikkea sana koordinointi.

Organisaatio pääjohtajan käsialaa

Uuden viraston pääjohtajana Ilkka Laitinen suunnitteli käyttöönsä tehtävään mahdollisimman tarkoituksenmukaisen organisaation. Pääjohtajalla on tavallaan sotilasorganisaation komentajaan verrattava asema. Lähimpänä alaisena organisaatiossa on varapääjohtaja, joka vastaa lähinnä esikuntapäällikköä. Hänen nimityksensä tapahtui kuitenkin niin myöhään, että organisaatio oli muilta osin luotu jo ennen varapääjohtajan virkaan astumista, joka tapahtui suunnitelman mukaan 16. joulukuuta 2005. Pääjohtajalla on adjutantti ja suoraan hänen alaisenaan on myös sisäinen tarkastus ja laadunhallinta. Virastossa ovat omat sektorinsa operaatioiden, riskianalyysin, koulutuksen, tutkimuksen ja kehittämisen hoitamiseksi sekä hallinnolle.

Pääjohtaja Laitinen valitsi ja nimitti itse koko henkilöstönsä. Kun virasto oli operatiivisesti valmis 3. lokakuuta 2005, oli henkilöstön vahvuus jo 42 henkilöä. Vain varapääjohtaja oli vielä haussa. Henkilöstöä oli 23 eri maasta. Pääjohtaja Laitinen piti mielenkiintoisena kokemuksena sitä, että hän sai itse haastatella jokaisen virastoon palkatun.

Laitinen muistaa hauskan ja huvittavankin tapahtuman, kun hän ensimmäisen kerran pääjohtajaksi nimittämisen jälkeen kutsuttiin Suomen television haastateltavaksi. Toimittajan kysyessä millaista oli johtaa virastoa, Laitinen huomasi vastanneessa tuolloin, että hän oli itse asiassa pääjohtaja ilman yhtään alaista.

Pääjohtaja Laitinen oli heti nimitämisen jälkeen konkreettisesti kädet myös täynnä käytännön ”kuraa”. Hän joutui itse hankkimaan komission kautta

työhuoneen, tietokoneen, puhelimen ja muut tarpeelliset välineet toimintansa aloittamiseksi. Sekään ei ollut aivan yksinkertaista, sanoo Laitinen.

Selkeät johtamisperiaatteet

Pääjohtaja Laitisella ei ole erityisiä johtamisen ismejä takataskussaan. Laitinen havainnollistaa johtamisympäristöään kuvaten sitä tavallaan sotilaalliseksi, sillä virastoa voidaan verrata esikuntaan ja pääjohtajaa komentajaan. ”Toimivat joukot” ovat jäsenvaltiot ja sidosryhmät, joihin pääjohtaja pitää yhteyttä. Varapääjohtaja johtaa esikuntaa.

Toiminnassa ovat keskeisintä suunnitelmallisuus ja toiminnan selväpiirteiset linjaukset. Yhteisissä operaatioissa toimitaan neliportaisen syklin mukaisesti. Toiminnan perustana on riskianalyysi. Sen perusteella pääjohtaja tekee päätöksen ja kertoo periaatteet, joiden perusteella virasto laatii operaatiosuunnitelman. Kolmanneksi suunnitelmaa seuraa toiminta. Sen jälkeen neljänneksi analysoidaan toiminnan tulokset, jotka otetaan huomioon seuraavissa riskianalyseissä.

Johtamisessa korostuu taivuttelu ja siksi virasto ei ole myöskään sotilasorganisaatio. Pääjohtajan tehtävänä on tavallaan ”houkutella” jäsenvaltiot yhteistoimintaan, koska virasto ei voi

käskää jäsenvaltioita, kertoo Laitinen. Perustana on riskianalyysi. Sen perusteella jäsenvaltioissa tulisi syntyä selvä tarve toimintaan. Niille tulee kustannuksia, vaikka rajavalvontavirasto rahoittaakin yhteiset operaatiot. Kustannustehokkuuden on oltava sellaisella tasolla, että jäsenvaltioissa todetaan oman panostuksen kannattaneen.

Huolimatta siitä, että kyseessä on itsenäinen erillinen virasto, on pääjohtajalla kaksi sektoria, joissa hänen on oltava hyvin tarkka. Ne ovat henkilövalinnat ja taloudellisten varojen käyttö. Viraston sisäinen tarkastus ja laadunvalvonta ovat merkittäviä toimintaan vaikuttavia tekijöitä.

Analyysejä uhkakuvista

Pääjohtaja Laitisen mukaan EU:n ulkorajojen uhkakuvista tärkeimmät ovat laitton maahanmuutto, ihmiskauppa ja muu järjestäytynyt rikollisuus sekä kansainvälinen terrorismi. Järjestäytynyt rikollisuus ja terrorismi ovat luonnollisesti merkittävä uhka yhteiskunnan rakenteille sekä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Näitä vastaan toimitaan mahdollisimman tehokkaasti. Rajavalvonnassa esimerkiksi etsintäkuulutettujen kiinniotto on onnistunut verrattain hyvin.

Kysyttäessä piilorikollisuudesta, Laitinen kertoo siinä olevan erikoista

Eversti Laitinen tiedotustilaisuudessa hallintoneuvoston kokouksen yhteydessä kesäkuussa silloisen puheenjohtajamaan (LUX) ministerin Luc Friedenin ja komissaari Frattinin kanssa. Lisäksi pöydässä istuu Puolan SM:n 2. ministeri Frisco Abbing laitimmaisena vasemmalla.

sen, että kaikki tuntuu olevan kunnossa. Ihmisvirrasta tulisi rajoilla löytää rikolliset, mikä on kuitenkin käytännössä aika vaikeaa. Pahinta on sellainen piilorikollisuus, jonka olemassaoloa ei edes tiedetä. Tällainen rikollisuus löytää helposti keinoja rajojen ylittämiseen. Kysymys on hankala. Laitisen johtamistehtävänä onkin vastata tähän haasteeseen ennen kaikkea lisäämällä kansainvälisen yhteistyötä.

”Pitävää rajaa ei ole”

Pääjohtaja Laitisen mielestä pitäisi lopettaa puheet rajojen pitävyydestä ja vuotavuudesta. Pitävää rajaa ei ole eikä tule, sanoo pääjohtaja suoraan. Berliinin muuri vuoti. Yhdysvaltojen ja Meksikon raja vuotaa kaikista nykyteknologian tuomista mahdollisuuksista huolimatta.

Jos joku raja on rauhallinen, se ei ole välttämättä todiste siitä, että rajavalvonta toimii, vaan ehkä siitä, että ei

ole tarvetta laittomiin rajanylityksiin. Pelkästään rajavalvonnan keinoin ei voida estää laitonta maahantuloa. Rajavalvonta on yksi, joskin tärkeä keino ainakin maahantulon rajoittamiseksi.

Kokonaisuudessa pitää nähdä poliittiset, lainsäädännölliset ja operatiiviset toimet lähtien siitä, miksi ihmiset heittäytyvät rikollisten käsiin kuljetettavaksi laittomasti vieraaseen maahan. Asioihin liittyy esimerkiksi ulkopolitiikka ja kehitysapu. Rajavalvonta on näissä asioissa eräänlainen filteri.

Välimeren alue hankalin

Välimeren alueella on laittoman maahantulon paine EU:n alueelle valtava. Sen hallitseminen on hyvin haasteellinen tehtävä, jota vaikeuttavat poliittiset erimielisyydet ja naapurimaiden yhteistyön puute. Erityisen vaikea on merialueen valvonta. Kohdemailla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin ottaa vastaan esimerkiksi merihädässä olevia laittomia

maahanmuuttajia. Vielä ei ole sellaista rajaturvallisuusjärjestelmää, jolla voitaisiin seurata tapahtumia lähtörannalla esimerkiksi Marokossa, Algeriassa ja Libyassa.

Ihmiskaupan kannalta pahin on Länsi-Balkan. Rajavalvonnan kannalta myös Ukrainan ja Valko-Venäjän rajat ovat jossain määrin ongelmallisia. Puola on kuitenkin pystynyt kehittämään rajavalvontaansa. Baltian maat ovat saaneet rajavalvontansa yllättävän hyvään kuntoon.

Suomen rajavalvonnan voidaan katsoa olevan kunnossa. Juuri valmistuneen Schengen-arviointiryhmän raportin mukaan suomalainen rajavalvonta on EU:n huipputasoa ja sopii malliksi muille EU-maille.

Käännyttäminen ja karkottaminen

Rajavalvontavirasto osallistuu laittomien maahantulijoiden käännyttämiseen ja karkottamiseen liittyviin käytännön toimenpiteisiin. Käännyttäminen on kyseessä silloin, kun rajan ylityksestä on vain lyhyt aika. Toimenpiteet riippuvat kansallisesta lainsäädännöstä.

Jos henkilö päätetään käännyttää tai karkottaa, rajavalvontavirasto selvittää minne rajan ylittäjä voidaan palauttaa ja ottaa yhteyden kyseiseen maahan. Asian järjestelyä helpottaa mahdollinen takaisinottosopimus. Jos palautusmaa ei ole rajanaapuri, ei yhtä henkilöä lähde-tä yleensä kuljettamaan erikseen, vaan kerätään suurempi joukko säilöönottokeskukseen.

Kun joukko on riittävän suuri, ottaa virasto yhteyden johonkin lentoyhtiöön, selvittää mistä maasta tulevat saattajat ja hankkii EU:n rahoituksen tavallisesti muualta kuin viraston budjetista. Viraston rooli palautusten yhteydessä on lähinnä logistinen, siis eräänlainen huolitsijan rooli, vertaa Laitinen.

Kolmannet valtiot ja osapuolet mukana

Pääjohtaja Laitisen tehtäviin kuuluu myös yhteistyön koordinointi kolmansien maiden kanssa. Unionin itärajalla yhteistyötä on Venäjän ja Ukrainan, Välimeren alueella muun muassa Marokon, Libyan ja Egyptin kanssa. Muualla

EU:N RAJATURVALLISUUSVIRASTO

EU:n rajaturvallisuusvirasto (FRONTEX) on Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva virasto.

FAKTAT

- perustettiin 26.10.2004
- sijoituspaikka Varsova (EN:n päätös 14.4.2005)
- pääjohtaja, eversti Ilkka Laitinen nimitettiin 25.5.2005 viiden vuoden määräajaksi
- operatiivisesti toimintakykyinen 3.10.2005, jolloin rivissä 42 henkilöä
- **budjetti 6,2 M euroa/2005 ja 12,4 M euroa/2006**

PÄÄTEHTÄVÄT

- koordinoi (ja rahoittaa) jäsenvaltioiden välistä operatiivista rajaturvallisuusyhteistyötä
- avustaa jäsenvaltioita rajavartioiden koulutuksessa
- tekee riskianalyysjä
- seuraa rajaturvallisuuteen liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä
- antaa jäsenvaltioille teknistä tai operatiivista tukea erityistilanteissa
- antaa tukea yhteisissä palautusoperaatioissa

ovat yhteistyösopuolina esimerkiksi Yhdysvallat, Kanada ja Kiina.

Yhteistoimintaa on luonnollisesti myös kansainvälisen rikollisuuden torjuntaan keskittyneiden organisaatioiden kanssa. Tärkein yhteistyökumppani on EUROPOL. Sen lisäksi toimitaan yhteistyössä petostorjuntaviraston eli OLAF:n kanssa. Neuvoston tilannekeskus SITCEN puolestaan antaa arvokkaita toimintaan vaikuttavia tietoja.

Sotilaita vai poliiseja?

Pääjohtaja Laitisella on selvä tapahtuneeseen kehitykseen nojautuva kanta siihen, minkä organisaation pitää hoitaa rajavalvonta. Jo vuodesta 1919 lähtien Suomessa ovat rajojen vartioinnista vastanneet rajavartioviranomaiset. Tehtävät ovat vuosikymmenien mukana muuttuneet. Rajavartijoille on vähän aikaa sitten lisätty poliisivaltuuksia. Tämä merkitsee henkilöstön kouluttamista ja eräitä muutoksia toimintatapoihin.

Vuonna 1999 Tampereen Eurooppa-neuvoston huippukokouksessa todettiin, että EU:n ulkorajojen valvonnasta vastuullisten on oltava asiaan ja tehtävään koulutettuja ammattilaisia. Silloin odotettiin jo EU:n ja Naton laajenemista itään. Rajojen vartiointia ei katsottu voitavan antaa asevoimille. Ei haluttu joutua enää tilanteeseen, jossa lännen ja idän rajalla ovat asevoimat vastakkain. Rajojen vartioinnin pitää olla joko sisäasiainministeriön tai oikeusministeriön vastuulla. Näin ovat vastuun kohdentaneet kaikki Neuvostoliitosta itsenäistyneet ja entiset itäblokin maat.

Suomessa tämä tarkoittaa rajavartiolaitosta, joka ei ole puolustusvoimien tai poliisiorganisaation osa.

Tieto yhteistoiminnan avainsana

Pääjohtaja Laitinen toivoisi, että eurooppalaiset arvot vapaus, turvallisuus ja oikeus toteutuisivat. Tämä on kuitenkin toive, sillä rajat ylittävä rikollisuus ja terrorismi on otettava vakavasti jatkossakin. Rajavalvonnassa toivotaan parasta, mutta varaudutaan pahimpaan.

Uhkien torjunnassa avainsana on tieto. Käytettävissä on oltava analysoitua tietoa. On pystyttävä vaihtamaan tietoa jäsenvaltioiden kesken. Valtioiden sisällä tulee poliisin, tullin ja ra-

EU:n rajaturvallisuusviraston eli Frontexin logo.

javartiolaitoksen yhteistoiminnan olla saumatonta. Jäsenvaltioissa on oltava ammattitaitoinen ja motivoitunut alan henkilöstö, sillä ne ovat varsinaisia toimijoita. Yhdistämällä niiden toiminta ja EU-tason ajantasainen rikostiedustelutieto ja riskianalyysit on mahdollista päästä entistä parempiin tuloksiin rajavalvonnassa ja samalla rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa. Tässä on haasteita rajavalvontavirastolle, jonka tehtäviin lukeutuvat tutkimus- ja koulustoiminnan koordinointi.

Harrastuksiin vain vähän aikaa

Pääjohtaja Laitisen harrastuksiin ovat lukeutuneet liikunta ja puhallinmusiikki. Soittaminen on viime aikoina kuitenkin jäänyt vähiin.

Haastattelijat kysivät uteliaana, mitä upseerimatrikelista löytyvä merkintä ”Humoristi 98” oikein Laitisen kohdalla tarkoittaa. Pääjohtaja Laitinen naurahtaa ja toteaa, että haastattelijat ovat ymmärtäneet asian ehkä hieman väärin. Miellyttävänä muistona hän sanoo, että kyse on vuonna 1998 saadusta kunnianosoituksesta. ”Humoristi” johtui ansioista Imatralla toimivassa yhtyeessä nimeltään Humo. Tämän kunniamaininnan ja siihen liittyvän ansioristin on saanut yhtyeen 30-vuotisen historian aikana vain 10 yhtyeen jäsentä.

Kunnosta on pidettävä huolta, muutoin ei vaativaa tehtävää voi kunnialla

hoitaa. Liikuntaharrastus rajoittuu lähinnä aamulenkkeihin Varsovassa, kertoo Laitinen. Aikaa muihin harrastuksiin ei tahdo olla. Aikaa menee tehtävien hoitamiseen koko Euroopan unionin alueella sekä myös kauempana kolmansien osapuolten kanssa. Tässä Laitinen nostaa esille perheen merkityksen. Se on tärkein perusta, joka mahdollistaa pääjohtajan tehtävien täysipainoisen hoitamisen.

EU-virkamies vai suomalainen upseeri?

Pääjohtaja Laitinen oppi jo sotilaskoulutuksensa alkuvaiheissa, että tehtävän on oltava kirikkaana mielessä. Hän on ennen kaikkea EU:n monikansallisen viraston pääjohtaja. Tehtävän menestyksellinen hoitaminen saattaisi vaarantua, jos hänen ratkaisuisiaan korostuisivat liikaa tai pelkästään hänen sotilaallinen taustansa. Siksi Laitinen ei halua liiaksi liputtaa sotilasjohtamisen puolesta.

Pääjohtaja, eversti Ilkka Laitinen tähdentää kuitenkin sitä, että perustana hänen toiminnalleen on 20 vuoden kokemus suomalaisena upseerina ja suomalaisen kadettiupseerin arvomaailma. Aivan kuin tämän vakuudeksi Laitinen ottaa haastattelun päätteeksi mukaansa muutaman Kylkiraudan. Kättenpuristuksien kera pääjohtaja Laitinen suunnistaa raitiovaunupysäkillä taksin tilaamisen sijaan. r

Maanpuolustuskorkeakoulu kehityksen tiellä

Upseerikoulutus ja Maanpuolustuskorkeakoulu ovat kokeneet viime vuosina suuria muutoksia.

Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori, prikaatikenraali Pertti Salminen selvittää artikkelissa, mistä on kysymys.

Erityisen mielenkiintoista on siirtyminen kaksiportaiseen peruskoulutukseen, joka tuottaa sotatieteiden kandidaatteja ja maistereita. Onko vanha hyvin tarkoituksenmukaiseksi todettu kapteenikurssi palannut uudistetussa muodossa?

Pertti Salminen

Maanpuolustuskorkeakoulu on ollut jatkuvassa muutosten tilassa olemassaolonsa ajan vuodesta 1993 lähtien. Jossakin määrin alkuvaiheen suunnittelijat ja toimeenpanijat tätä odottivatkin, mutta puolustusvoimissa tapahtuneet muutokset ovat polun varrella tuottaneet odottamattomiakin kehitysvaiheita. Uudistukset ovat kulkeneet osittain käsikädessä upseerikoulutuksessa tapahtuneiden tarkennusten kanssa, osittain ne ovat johtuneet korkeakoulun kehityksestä kohti yliopistomaisuutta. Eräs alun alkaen asetetuista tavoitteista oli korkeakoulun tutkintojen rinnastettavuus maamme yliopistotutkintojen kanssa. Nyt vuosiin 2005-2006 kohdentuneet tarkennukset ja uudistukset kuitenkin tuntuvat tekijöittensä kannalta siltä, kuin kaikki kehitysajatukset koottaisiin vasta nyt yhteen.

Näkökulmasta riippuen Maanpuolustuskorkeakoulun muutokset voidaan nähdä joko jatkuvana kehitysten tienä tai vaihtelevana poukkoiluna eteen ja taaksepäin. Kehitystä on haitannut se,

että upseerikoulutusta on päätetty toistuvasti muuttaa jo ennen kuin edellisestä mallista on saatu kunnolla kokemuksia. Linjat näyttävät olevan nyt selkiytymässä. Mikäli edessä oleva uudistus saadaan kunnolla toteutettua, historiakin saatettaneen nähdä ainakin kohtuullisesti jatkuneena kehityksenä.

Strategiatyö linjaa kokonaiskehitystä

Tutkintojen uudistukset ja moninaiset muut muutokset ovat tuoneet mukanaan tarpeen etsiä linjauksia pidemmän aikavälin johdonmukaiselle kehittämiselle. Alun perin strategiatyö tehtiin vuosina 2003-2004, mutta haasteiden ja muutostarpeiden selkiytyttyä perusteellisempi tarkastelu aloitettiin keväällä 2005. Vuoden lopussa valmistuvaksi suunnitellun työn ulospäin näkyvänä merkinä ilmestyy strategia-asiakirja julkisuuteen muiden yliopistojen strategioiden rinnalle. Pinnan alla työ on merkittävästi laa-

jempi kattaen strategisten tavoitteiden ja prosessien määrittelyn, prosesseissa tapahtuvan toimintaa ohjaavan mittaamisen ja kaikkinaisen laatutyön. Ne tapahtuvat Balanced Score Card - tulokorttimenetelmän avulla. Sen puitteissa toteutetaan myös yhtä hyvin sekä Pääesikunnan käskemät että omat sisäiset tulosohjaus-, seuranta-, kehityskeskustelu- ja raportointimenettelyt.

Strategia on tarkoitettu vastaamaan Maanpuolustuskorkeakoululla ja puolustusvoimissa eteen tuleviin haasteisiin - niihin, joita aluksi lähdetään tutkimaan ja aikanaan sitten tutkimusten tulosten perusteella opettamaan. Keskeisinä haasteina nähdään tulevaisuudessa sotalaitosten, upseereiden ja sotilaiden tehtävissä tapahtuvien muutosten kartoittaminen, korkeakoulun

osuus puolustusvoimien joukkotuo-
tannossa, sen johtajien ja eräiden
elementtien tuottajana, ja Maanpuolus-
tuskorkeakoulun kehittyminen yliopis-
tona. Näiden alle asettuu lukuisa määrä
yksityiskohtaisia haasteita, merkittä-
vimpinä kansainvälistyminen, upsee-
rikasvatus ja fyysinen kasvatus sekä
jäljempänä mainitut Puolustusvoimi-
en Koulutuksen Kehittämiskeskuksen
yhdistymisen kautta tulevat alakohtai-
set tehtävät. Näihin haasteisiin vastaa-
malla osallistutaan puolustusvoimien
osaamis- ja henkilöstöstrategioiden toi-
meenpanoon.

Tutkinnot vakiintuvat

Yksi keskeisistä muutoksista on meno
mukaan yleiseurooppalaiseen yliopis-
totutkintojen uudistukseen. Bolognan
prosessina yleisesti tunnettu tutkinnon-
uudistus tapahtuu siviiliyliopistoihin
verrattuna vuotta myöhemmin. Ensimmäinen
uusimuotoinen kadettikurssi
alkaa syksyllä 2006.

Toinen merkittävä ero siviiliyli-
opistoihin on se, että kolmivuotisen
kandidaattitutkinnon jälkeen opiskelija
siirtyy vähintään kolmeksi vuodeksi
työelämään ja palaa sen jälkeen kahdeksi
vuodeksi maisteriopintoihin. Yleis-
eurooppalainen tutkintojen uudistus on
ollut merkittävin sysäys yliopistoja kos-
kevien säädösten muuttamiseen. Niistä
nimenomaan tutkintojärjestelmäasetus
sisältää Maanpuolustuskorkeakoulun
kannalta merkittäviä seikkoja. Asetus
määrittelee korkeakoulun yliopistoksi.
Se myös määrittelee sotatieteiden
kandidaatin ja maisterin tutkinnot edus-
kunnan ilmaiseman tahdon mukaisesti
alemmaksi ja ylemmäksi yliopistotut-
kinnoksi.

Kolmas merkittävä säädös koskee
jatkotutkintoja. Maanpuolustuskorke-
akoulussa suoritettavia jatkotutkintoja
ovat yleisesikuntaupseerin ja sotatie-
teiden tohtorin tutkinnot.

Kandidaatin ja maisterin tutkintojen
opetussuunnitelmatyö on vienyt vuosia
ja aiheuttanut lukuisia keskusteluja
linjauksista ja tavoitteista. Tutkinto-
jen laajuudet mitataan opintopisteinä,
joiden takana ovat laskelmat opintojen
ja opinnäytteiden vaativuudesta ja ajan-
käytöstä. Muiden alempien tutkintojen
tapaan kandidaatin tutkinnon laajuus
on 180 yleiseurooppalaista opintopis-

tettä. Maisterin opinnoista kertyy 120
pistettä lisää. Siten kokonaisuuden pis-
temäärä on 300 pistettä. Pääsykokeessa
kadetit saavat oikeudet maisteriopin-
toihin, mutta oletuksena on, etteivät
kaikki jatka maisterivaiheeseen asti.
Nykyiseen tapaan kandidaatit tulevat
solmimaan viiden vuoden jaksotuksin
määräaikaisen palvelussuhteen puo-
lustusvoimiin. Maisterit nimitetään
valmistumisensa jälkeen pysyvään
upseerin virkaan. Maisteriopiskelijat
opiskelevat palkkaeduin.

Kandidaatin tutkinnon rakenne
koostuu pääaineesta, pitkästä sivuai-
neesta, kahdesta lyhyestä sivuainees-

Täydennyskoulutus ja jatkotutkinnot

Yleisesikuntaupseerin tutkinto koostuu
esiuupseeri- ja yleisesikuntaupseerikurs-
seista. Koko tutkintoa suorittamatto-
mille esiuupseerikurssi tulee olemaan
seuraavalle tehtävätasolle valmista-
vaa täydennyskoulutusta. Uudistettu
tutkinto otettiin käyttöön jo syyskuus-
sa 2005 aloittaneen esiuupseerikurssin
myötä. Uudistaminen tässä vaiheessa
on eräänlainen esivaihe sille tarkistuk-
selle, joka tulee ajankohtaiseksi ensi
vuonna aloittavien kandidaattiopiske-
lijöiden tullessa jatkotutkintovaihee-

Vuoden 2005 kadetteja Maanpuolustuskorkeakoulun päärakennuksen edessä. Kuva Puolustusvoimat.

ta sekä yleisistä ja kieliopinnoista.
Pääaineessa opiskelijat tekevät tut-
kielman. Puolustushaarojen tarpeista
johtuen ainevalinta ei tule olemaan
täysin vapaata, vaan puolustushaara-
ja aselajisidonnaista. Maisterivaiheessa
pääaineen vaihtaminen on mahdollista,
pääsääntöisesti kuitenkin syventävät
opinnot suoritetaan aineessa, jossa ovat
takana jo aineopinnot. Tämänhetkisen
suunnittelun mukaan yleisten opinto-
pisteiden lisäksi opinnoissa mitataan
sotilaspistein edistymistä toimialaosaa-
misessa. Siten kelpoisuus upseerin vir-
kaan nimittämiseksi syntyy tutkinnon
ja vaadittujen sotilaspisteiden saavut-
tamisen jälkeen. Sotilas pisteet kertyvät
Maanpuolustuskorkeakoulussa ja sen
ohjauksessa puolustushaara-, asela-
ji- ja toimialakouluissa saavutetuista
sotilasammattillisista kelpoisuuksista
ja oikeuksista.

seen.

Tutkimusjohtajan johtama tieteel-
linen jatkokoulutusohjelma on nimenä
sotatieteiden tohtorin tutkintoon tähtä-
ävillä opinnoilla. Se on viime vuo-
sina laajentunut käsittämään jo viisi
korkeakoulun kuudesta ainelaitoksesta.
Tohtorin tutkintoon hakeudutaan mais-
terintutkinnon ja yleensä myös yleisesi-
kuntaupseerintutkinnon valmistuttua,
mutta oikotiet kandidaatin tutkinnosta
maisterin opinnoille ja edelleen tohto-
rikoulutusohjelmaan ovat erityistapa-
uksissa mahdollisia.

Liikkuvuus lisääntyy

Bologna-prosessin eräs tavoite on yli-
opistojen välisen liikkuvuuden lisää-
minen. Tämänsuuntaista kehitystä on
jo palvelut valtakunnallinen joustavan
opinto-oikeuden sopimus, jonka puit-

teissa rehtori on jo hyväksynyt muista yliopistoista noin kuudenkymmenen opiskelijan opinto-oikeudet. Muutama kadetti on samoin hyväksytty suorittamaan opintoja muissa yliopistoissa, joskin Maanpuolustuskorkeakoulun tiivis opiskelurytmi ja läsnäolopakko rajoittavat käytännössä opiskelumahdollisuuksia. Mainittakoon, että esimerkiksi Tekniikan laitokselle (tulevaisuudessa Sotatekniikan laitos) on jo hakeutunut myös teknillisissä yliopistoissa jatkotutkintoaan suorittavia opiskelijoita syventääkseen osaamistaan sotatekniikan alalla. Tutkinnon-uudistuksen myötä on odotettavissa, että yhä useampi sotatieteiden kandidaatti jatkaa opintojaan muualla ja soveltuvan kandidaattitutkinnon suorittaneet hakeutuvat jatkamaan Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Siviiliyliopistoissa on suunnitteilla maisteriohjelmiä ja professuureja, joilla tulee olemaan liityntäpintoja Maanpuolustuskorkeakouluun. Sellaisia ovat siviilikriisinhallinnan ja turvallisuusjohtamisen ohjelmat, joihin sopivia elementtejä on saatavissa MpKK:n toteuttamista kursseista. Toteutuskanavana tulee olemaan joustava opin-

to-oikeus, koska rahoitusta yhteisesti toimeenpantaviin ohjelmiin ei löytyne puolustushallinnon toimintamäärärahoista. Yhteisprofessuuria rakennetaan parhaillaan myös Jyväskylän yliopiston kanssa. Sen alaksi on suunniteltu sotilaan fyysisen toimintakyvyn tutkimusta ja opetusta.

Maanpuolustuskorkeakoulu verkottuu

Liikkuvuuden myötä lisääntyy myös verkottuminen. Maanpuolustuskorkeakoulu on jo mukana eräissä merkittävisissä kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa joko suoraan tai ohjausvastuullaan olevien puolustushaara-, aselaji- ja toimialakoulujen kautta. Kotimaisia verkostoja ovat muiden muassa Suomen rehtorineuvosto, pääkaupunkiseudun rehtorikonsortio ja foorumi, hallintojohtajien yhteistyöfoorumi, Culminatum, Suomen virtuaaliyliopisto ja Semiotiikan verkostoyliopisto.

Kansainvälisiä verkostoja ovat Nato- ja PFP-maiden rehtorikokous, pohjoismainen rehtoriyhteistyö kehityshankkeineen, kansainvälisen opiskelijaj- ja opettajavaihdon verkosto,

European Defence College, puhumattaakaan ainelaitosten omista alakohtaisista verkostoista ja korkeakoulujen bilateraaliyhteistyöstä. Ulkomaisten opiskelijoiden määrä on ollut toistaiseksi varsin vähäinen, mutta ulkomaalaisten opiskelu ja opiskelijavaihto tulee lisääntymään Bologna-prosessin edistyessä ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sekä Euroopan Unionin opiskelija- ja opettajavaihtoon kohdistuvien rahoitusmahdollisuuksien myötä.

Uusia elementtejä organisaatioon

Vuoden 2006 alkaessa Maanpuolustuskorkeakoulu ja mainittu koulutuksen kehittämiskeskus Tuusulassa yhdistyivät. Nykyinen täydennyskoulutusosasto siirtyy Santahaminasta Tuusulaan, jonne perustetaan täydennyskoulutus- ja kehittämiskeskus. Sen muut elementit koostuvat muun muassa henkilöstöalan toimialakursseista, oppimis-, opetus- ja työmenetelmien tutkimuksesta ja kehittämisestä, koulutusportaalin päätoimituksesta, oppimateriaalituotannosta ja kuvakeskuksesta. Mukana tulee siten

Maanpuolustuskorkeakoulun henkilöstöä käytännön harjoituksessa. Kuva Puolustusvoimat.

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU – SOTATAIDON JA TUTKIMUKSEN KÄRJESSÄ

Yhteiset arvomme ovat:

- ✦ **ISÄNMAALLISUUS**
- ✦ **ASiantuntemus**
- ✦ **LUOTETTAVUUS**
- ✦ **YHTEENKUULUVUUS**
- ✦ **KEHITYMINEN**

lisää puolustusvoimien eräiden kokonaistoimintojen kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Yhdistämisen odotetaan lähivuosina tuovan synergiaetuja, kun Maanpuolustuskorkeakoulussa ja Tuusulassa tehtyjä päällekkäistoimintoja rationalisoidaan.

Toinen uusi elementti tulee olemaan Maanpuolustuskorkeakoulun seitsemäs ainelaitos, Käyttäytymistieteiden laitos. Sen avulla pyritään kokoamaan ja jäsentämään sotilaspsykologista ja sotilassosiologista sekä puolustusvoimien valintatesteihin liittyvää tutkimusta.

Kolmas elementti on vararehtorin viran perustaminen. Vararehtorin tehtävänä tulee olemaan opetuksen kokonaiskoordinointi kandidaattiopinnoista vähintään täydennyskoulutusosastossa suoritettujen ylemmän päällystön kurssin tasalle. Samoin hänen roolinaan on oppimis- ja opetusmetodeihin kohdistuvan tutkimuksen ja kehittämisen sekä oppimateriaalituotannon ja Maanpuolustuskorkeakoulun opetuksen välisten yhteyksien kehittäminen.

Ulkopuolisella rahoituksella resursseja

Maanpuolustuskorkeakoulun strategia tähtää vaikuttamiseen opetuspro-

sessinsa tuottaman johtajuuden ja asiantuntijuuden sekä kattavan tutkimusprosessinsa tuottaman tiedon avulla. Vaikuttavuus syntyy korkeakoulun osuudesta puolustusvoimien suorituskyvyn ja maanpuolustustahdon aloilla sekä asemasta alansa tiedon tuottajana sekä puolustushallinnolle että tutkitun tiedon kokonaiskenttään. Vaikuttavuus syntyy monen strategisen osatavoitteen kautta, mutta pohjimmiltaan ovat luonnollisesti riittävät resurssit. Keskeisiä näistä ovat osaava ja riittävä henkilöstö sekä tarkoituksenmukaiset toimintafasilitteetit. Niiden perustana on riittävä rahoitus.

Puolustusvoimien rationalisoidessa toimintaansa on käynyt ilmeiseksi, että sen paremmin toimintarahoitusta, henkilöstöä kuin toimitilojakaan ei ole lisää ainakaan strategiakauden alkupuolella odotettavissa. Rahoituksen suhteen, nimenomaan henkilöstöresurssien kehittämiseksi, etsitäänkin ulkopuolista rahoitusta sekä yhteistyöhankkeista muiden yliopistojen ja moninaisten yhteistyöpartnereiden suunnista että mahdollisten tukiyhteisöjen, tutkimusta rahoittavien tahojen ja kansainvälisten järjestöjen kohderahoituksen puitteista.

Upseerikoulutus ytimenä

Mittavien muutostrendien keskelläkin upseerikoulutus tulee olemaan Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävän mukaisesti kaiken keskipiste ja ydintoiminto. Siihen sisältyvä opetus pohjaa sotatieteiden alojen tutkittuun tietoon ja toimialan käytäntöihin. Tätä tukee edellä mainittujen uudistus- ja kehityshankkeiden pääosa. Samaan aikaan kehitetään Maanpuolustuskorkeakouluun tehtäväksi uskottuja puolustushallinnon valtakunnallisia toimintoja, alkaen vaikuttavuudeltaan arvokkaasta kokonaisuusmaapuolustuksen maanpuolustuskurssitoiminnasta, sotilaskulttuurin perustassa oleellisesta sotilasmuseotoiminnasta ja puolustusvoimien kirjastotoiminnasta aina koulutuksen kokonaisuutta palveleviin, kehittämisskeskuksen tähän asti edustamiin aloihin. r

Johtamisen opetuksen muutos perustutkinnossa

Johtamisopista tieteenalaksi

Upseerin tutkinnon (1993-2003) opetussuunnitelma sisälsi 11,5 opintoviikkoa johtamisopin opetusta Johtamisen laitoksen toimeenpanemana. Opetuksen painopiste oli ihmisten johtamisessa ja johtamisharjoituksissa. Tutkielmasa osa kadeteista syvensi johtamisopin opintojaan. Syventäviin opintoihin liitetyviä valinnaisia opintoja ei kuitenkaan sisällytynyt opetussuunnitelmaan.

Upseerin tutkinnon opinto-oppaassa vuodelta 1999 todettiin johtamisen oppiaineen osalta seuraavaa: ”Upseerin ammatti on käytännössä kauttaaltaan johtamista. Näin ollen taktiikan ja kasvatus- ja opetusopin kokonaisuudesta voidaan arvioida olevan sodan tai rauhan ajan johtamista jopa 75 - 90 % näkökulmasta riippuen (asioiden johtaminen / ihmisten johtaminen).” Ote kertoo oppiaineen asemasta upseerin tutkinnossa sekä opettajien ja opiskelijoidenkin mielissä.

Oppiaineen yleinen tavoite määrittää myös oppiaineen merkitystä tutkinnon kokonaisuudessa. Johtamisopin opintojen tavoitteena upseerin tutkinnossa oli, että: ”Upseeri hallitsee rauhan ajan perusyksikön sekä sodan ajan joukkoyksikön johtamisen perusteet sekä tuntee perusyhtymätasoisien esikunnan toiminnan.”

Ydinaines oli tunnistettu, mutta oppiaineena ja varsinkin tieteenalana johtaminen oli varsin jäsentymätön ja näkökulmaerot muihin oppiaineisiin vielä määrittelemättä. Tutkimuksessa painopiste oli puolustusvoimissa käytöön otetun ”syväjohtamisen” eli johtajakoulutusohjelman vaikuttavuuden

Kadettien johtamisen opetusta on muutettu viimeisen kymmenen vuoden aikana neljä kertaa. Opetuksen perusta, sodan ajan johtajuus, ei ole kuitenkaan muutoksessa. Johtamisen opettajat, kapteenit Leskinen ja Virta sekä kapteeniluutnantti Rainio selvittävät, kuinka johtamisesta on systemaattisesti tehty tieteellinen ja kansainvälisesti vertailukelpoinen oppiaine.

ja sovellettavuuden tutkimisessa erilaisissa toimintaympäristöissä.

Johtamisopin ala-aineita olivat:

- johtamistaito (9,5 opintoviikkoa) esikuntapalvelu (0,5 opintoviikkoa)
- hallinto (1,5 opintoviikkoa)
- johtamisopin tutkimus (valinnainen, 7 opintoviikkoa)

Puolustushaara- ja aselajikohtainen opetus eriytyi vastaamaan kunkin linjan tavoitetta ja toimintaoloja. Aselaji- ja puolustushaarakoulujen korkeakouluosastot toimeenpanivat eriytyvät johtamisen opinnot.

Johtamiskäyttätyminen muodosti kadettien arvioinnissa oman erillisen kokonaisuutensa. Käytännön johtamissuoritukset ainelaitoksilta koottiin arvostelussa johtamiskäyttätymisen painokertoimelle. Johtamiskäyttätymisen arvostelua koskevat perinteet ovat siis olleet jo upseerin tutkinnossa. Palautteen sijasta painottui arvostelu.

Upseerin koulutusohjelma

Oppiaineen opetuksen laajuus ja sisällöt kehittyivät merkittävästi vuonna 2002 käynnistyneessä upseerin koulutusohjelmassa. Upseerin koulutusohjelma sisältää upseerin perusopinnot,

sotatieteiden kandidaatin ja sotatieteiden maisterin tutkinnon.

Koulutusohjelmassa kadeteille annetaan johtamisen opetusta 12.5 - 33.5 opintoviikkoa puolustushaara- ja aselajista tai linjasta riippuen. Oppiaineeseen sisältyvät myös valinnaiset opinnot.

Kohti toimintaympäristöajattelua

Kyetäkseen toimimaan nykyisessä monimutkaisessa, vaikeasti ennakoitavassa ja nopeatempoisessa johtamiskentässä yksilö tarvitsee käsitteellistämisen kykyä ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Opetussuunnitelmassa johtamiskentän monimuotoisuuteen pyritään vastaamaan sisällyttämällä opetukseen näitä valmiuksia kehittäviä sisältöjä.

Tieteenalaan liittyvän tutkimuksen kohteena ja opetuksen sisältönä ovat johtamisen kokonaisuuteen kuuluvat osa-alueet ja niihin liittyvät ilmiöt sekä piirteet. Molemmissa pyritään kokonaisuuden hahmottamiseen yksilökeskeisen johtamiskäyttätymisen ja yksittäisten taitojen opettamisen sijasta.

Osa-alueet ovat keskinäisessä riippuvuussuhteessa. Johtamisen osa-alueet voidaan nähdä tieteellisesti melko

Alekski Leskinen

Antti Rainio

Jami Virta

pysyvinä, vaikka niiden puitteissa syntyy ja kuolee erilaisia johtamisen trendejä, malleja ja ilmiöitä. Aikakaudella vallitseva ajattelu ja uudet tutkimustulokset muuttavat osa-alueiden painotuksia ja merkityksiä johtamisen kokonaisuudessa.

Keskinäisten riippuvuuksien lisäksi johtaminen on sidoksissa toimintaympäristöön ja tilanteeseen. Toimintaympäristön määrittely helpottaa tutkittavan aihekokonaisuuden rajaamista sekä ilmiöiden merkityksen määrittelyä että tukee tutkimuksen näkökulman tämentämistä. Tutkimus kattaa kaikki johtamisen osa-alueet erilaisissa johtamisen toimintaympäristöissä.

Toimintaympäristössä tehty ilmiöiden tarkastelun tulos vaikuttaa johtamisen nelikentän keskinäisriippuvuuksien painottumiseen. Esimerkiksi kriisinhallinnan toimintaympäristössä informaatioodankäynnin ilmiön analyysi vaikuttaa johtamisen kokonaisuuden osa-alueiden keskinäiseen painottumiseen siten, että organisaatiokulttuurilla ja organisaatorakenteilla on painottuneempi merkitys itse johtamisen prosessille kuin esimerkiksi johtajuudella tai johtamisella. Juuri tämän dynamiikan hahmottaminen on johtamisen tutkimustoiminnan ja opetuksen päämääränä niin opiskelijoiden opinnyytteiden kuin laitoksen perus- ja soveltavan tutkimuksen tasolla.

Opetusmenetelmät toimintaympäristöissä

Miten määrittelemme tieteellisen lähestymistavan lisäksi opetuksen toteuttamisen menetelmät?

Opetustapojen ja -menetelmien kehittämisen myötä voidaan aidosti kehittää myös opetuksen laatua. Konstruktiiivisesti opetusta lähestyttäessä on tiedettävä mitä rakentaa, mihin rakentaa ja myös miten rakentaa. Ottamalla yhden näistä pois tapahtuu oppijan suorittamassa tiedon käsittelyssä virhe tai se on vain näennäistä. Opetuksen sisältöjen muuttaminen ja tarkastelu on perustyötä, mutta kehittämistä sen sijaan on näiden lisäksi arvioida opetustapahtuman ilmapiiriä ja syntyneitä keskustelua. Vertailua tulee suorittaa ulkoa oppimisen ja opiskelijoiden omien tiedonrakenteiden aktiivisen kehittämisen välillä.

Opetussuunnitelmien kehittämisessä on pyritty ottamaan huomioon opettavien aktiivisuuden lisääminen. Johtajakoulutuksessa perimmäisenä kysymyksenä on kuitenkin transformaalin kehittyminen, itsensä kehittäminen palautteen perusteella. Tällaisen jatkuvan kehittymisen edellytyksenä on se, että opetuksen sisällöllisen ja menetelmällisen suunnittelun yhteydessä on tunnistettu oppimisen erilaisuus yksilöllisellä ja rakenteellisella tasolla. Tärkeää on tiedostaa yleisen koulujärjestelmän ja varusmiespalveluksen aikaiset mallit opetuksesta ja oppimisesta. Meidän velvollisuutemme on op-

pimisvalmiuksien kehittäminen sille tasolle, että johtaja kykenee rakentamaan saamiensa tietojen ja taitojen perusteella itselleen uutta käytettävää tietoa.

Opetusmenetelmällinen lähestymistapa toteutetaan kadettien opetuksessa Johtamisen laitoksella sen tieteenalan määrittelyyn soveltuen. Menetelmiä pyritään käyttämään siten, että opetuksen sisällöt ja opetuksessa käytettävien menetelmien muodostamat toimintaympäristöt vahvistaisivat opiskelijan oppimaan oppimista. Menetelmien avulla pyritään edesauttamaan opetussisällön jäsentämistä annetun tiedon lisäksi opetusympäristöstä syntyvillä mielikuvilla.

Käyttämällä toimintaympäristöön soveltuvia menetelmiä painopisteisesti ja sopivasti yhdistellen voimme paremmin luoda oppimisympäristön, jossa jo valmiiksi kuvataan opetettavaa aihealuetta ja autetaan oppijaa rakenteen kehittämiseksi tiedon vastaanottamiseksi. Tämä edellyttää suunnitelmallisuutta ja julkilukua koko organisaatiossa.

Kansainvälisesti vertailukelpoiseksi

Upseerin koulutusohjelman tarkistus-työn (ns. Bolognan prosessi) myötä uutta järjestelmää suunniteltaessa myös johtamisen oppiaineen kuvaus selkiintyi rinnan johtamisen tieteenalan kuvauksen kanssa. Johtamisopin keskeisenä aineksena ja sisältönä ovat ne johta-

Johtamisen osa-alueet, toimintaympäristöt ja opetusmenetelmät osana tieteenalaa.

Kadetit harjoittelevat myös ammuntojen johtamista. Kuva: Christer Mikkonen, Maanpuolustuskorkeakoulu.

misen osa-alueisiin liittyvät tiedot ja taidot, joita upseeri tarvitsee toimissaan sotilasorganisaation johtajana erilaisissa toimintaympäristöissä ja kehittäessään itseään johtajana. Oppiaineen opetus kattaa kaikki johtamisen osa-alueet ja opetuksen näkökulmaa määrittää sotilasjohtamisen toimintaympäristö.

Opiskelija saa valmiudet toimintaympäristöissä ja johtamisen osa-alueilla tarkastella ilmiöitä, suhteuttaa ja sovittaa ne omiin kokemuksiinsa. Tämän jälkeen hän kykenee rakentamaan ne uudestaan toisessa toimintaympäristössä toimiviksi malleiksi.

Tutkiva työote nousee johtamisen perinteisen prosessiajattelun rinnalle.

Kadeteille johtamisen teorioita

Tarkistetussa upseerin koulutusohjelmassa jokainen sotatieteiden kandidatin tutkinnossa opiskeleva suorittaa johtamisen perusopinnot (25 opintopistettä). Näiden lisäksi sotatieteiden kandidatin johtamisen sivuainekokonaisuuksissa sisältää pakollisia (linjasta ja puolustushaarasta riippuen) 6-12 op ja valinnaisia aineopintoja 3-8 op. Johtamisen sivuaineopinnot muodostuvat

kandidatin tutkinnossa vähintään 31 opintopisteen ja enintään 45 opintopisteen laajuiseksi. Opintojen valinnaisuudella pyritään takaamaan riittävä joustavuus ja monipuolisuus sekä yksilöllinen vastaavuus oppijan tulevaisuuden tarpeisiin.

Perusopintojen ydinainesta ovat:

- johtamisen osa-alueet ja niiden taustalla olevat filosofiat, teorat ja trendit,
- toimintaympäristön analysoiminen: havainto- ja kokemusteoriat ja menetelmät,
- johtamisprosessin hallinta: päätöksenteon alkeet,
- johtajuuden kehittäminen ja johtamisella vaikuttaminen: päätöksenteko,
- arvojen, etiikan, motivaation ja vallan perusteet sekä niiden merkitys sotilasjohtaminen ja
- johtamisen suunnittelun ja toteutuksen perusteet eri toimintaympäristöissä.

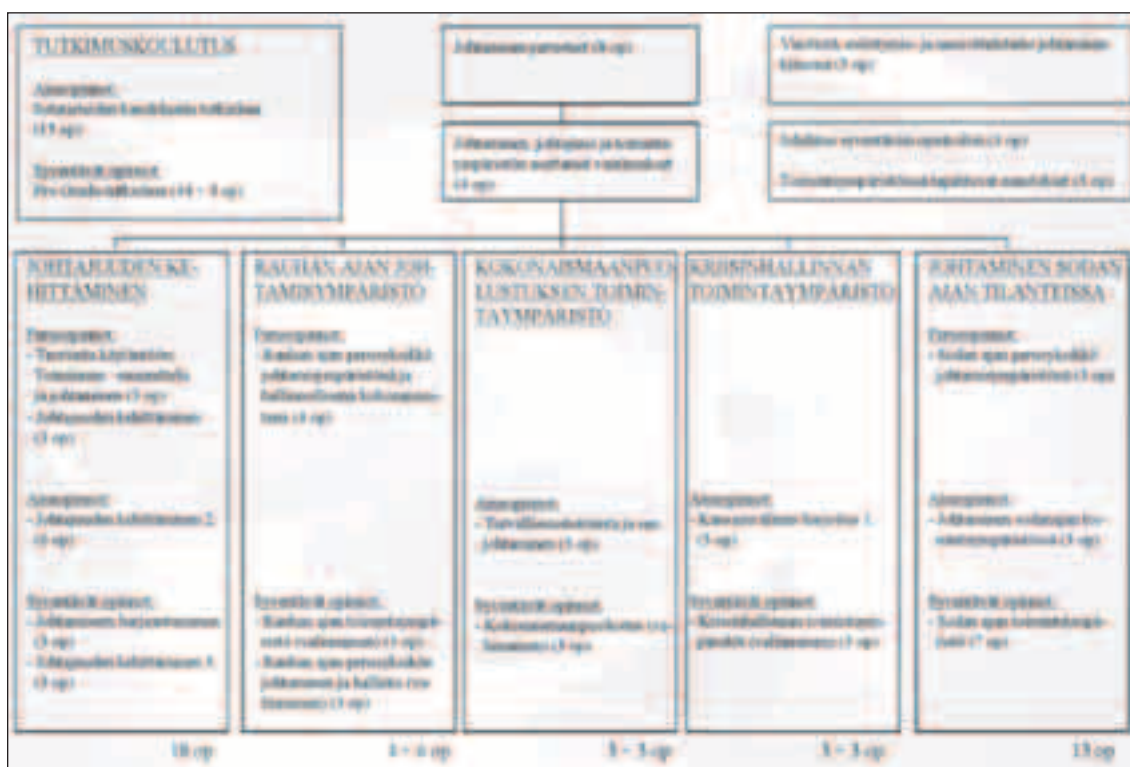
Perusopintojen ammatillinen ydinaines luo perustan sotilasorganisaation upseerien alempiin johtajatehtäviin.

Aineopintojen tavoitteet

Pääaineenaan johtamista opiskelevat suorittavat perusopintojen lisäksi sotatieteiden kandidatin opinnoissa johtamisen aineopinnot (35 op). Aineopinnot sisältävät 15 opintopisteen laajuisen sotatieteiden kandidatin tutkielman. Tutkielma laaditaan Johtamisen laitoksen strategisen tutkimussuunnitelman aihe-alueista pyrkien ottamaan huomioon työn laatijan tulevat työtehtävät ja kiinnostuneisuus. Tutkielmalla oppija syventää tietämystään tutkimastaan aihe-alueesta ja näin se liittyy kiinteänä osana opiskelijan muihin opintoihin.

Aineopintojen ydinainesta ovat:

- perehtyneisyys johtamisen osa-alueisiin ja niiden taustalla oleviin teorioihin ja trendeihin,
- sodan ja rauhan ajan joukkojen johtaminen,
- päätöksenteon ja toimeenpanon perusteet,
- johtajuuden kehittämisen ja toimintaympäristöjen analyysin laajentaminen
- turvallisuuden ja turvallisuutta tuot-

Johtamisen opetuksen tarkistettu upseerin koulutusohjelman opetussuunnitelma.

tavan organisaation johtaminen sekä
- johtamisen tutkimuksen tekemisen perusteet.

Aineopinnot ammatillinen ydinaines muodostuu asiantuntijuudesta johtamistehtäviin sotilasorganisaation perustasolla (perusyksikön varapäällikkö).

Johtamisen asiantuntijoita

Sotatieteiden maisterin tutkinnossa johtamisen pääaineopinnot jatkavat opiskelijat suorittavat 60 op:n syventävät opinnot. Myös niillä opiskelijoilla, jotka eivät ole lukeneet pääaineenaan johtamista kandidaatin opintojen aikana, on mahdollisuus valita johtamisen syventävät opinnot. Tämä edellyttää kuitenkin täydentäviä tai lisäopintoja ennen syventävien opintojen aloittamista. Halutessaan suorittaa johtamisen aineopinnot maisterivaiheessa opiskelija voi valita johtamisen aine- tai syventävistä opinnoista puuttuvat 10 opintopistettä.

Kandidaatin ja maisterin tutkinnot on nähtävä kokonaisuutena tarkasteltaessa asiaa pääaineen osalta. Syventäviin opintoihin sisältyy 44 op:n Pro Gra-

du-tutkielma, jonka aihealue valitaan samoilla perusteilla kuin sotatieteiden kandidaatin tutkielman aihealuekin.

Syventävien opintojen ydinainesta ovat:

- tutkiva työote sotilasorganisaatiossa,
- johtamisen tieteenfilosofia ja metodologia sekä itsenäinen tutkimustyö,
- sotilasjohtamisen periaatteet ja rakenteet kansallisen ja kansainvälisen turvallisuusjärjestelmän kannalta,
- organisaatorakenteiden ja -kulttuurin luonne suhteessa turvallisuus- ja puolustusjärjestelmiin sekä yhteiskunnan kehitykseen sekä
- syventyminen kahteen seuraavista alueista johtaminen näkökulmasta
- * Johtamisen filosofia ja aatehistoria
- * Johtamisen psykologia, sosiologia, sosiaalipsykologia
- * Organisaatiokäyttäytyminen ja -rakenteet (komentopaikat, esikunnat, työskentelytavat)
- * Organisaatiokulttuuri
- * Informaatio- ja operaatio- ja turvallisuus, psykologiset operaatiot

- * Esiintymistaito, viestintä
- * Semiotiikka ja estetiikka (symbolit, käskyt, merkitykset).

Syventävien opintojen ammatillisen ydinaineen muodostaa valmius vastata rauhan ajan perusyksikön johtamisesta ja johtamisen kehittämisestä (perusyksikön päällikkö). Valmistuneen upseerin tulisi kyetä sodan joukkoyksikön johtamiseen. Lisäksi tuotetaan valmiuksia toimia joukkoyksikön ja -osaston sekä sotilaslaitosten ja esikuntien johtamisen suunnittelu-, tutkimus- ja kehittämistehtävissä eri toimintaympäristöissä.

Upseeri eri toimintaympäristöihin

Edellä on esitelty johtaminen itsenäisenä sotatieteenalanaan, mutta tärkeää on muistaa johtamisen yhteydet muihin tutkinnossa opetettaviin tieteenaloihin. Opinnot sisältöjä on osattava soveltaa vuorovaikutteisesti eri oppiaineiden opetuksen yhteydessä. Vasta tämän myötä koulutusohjelmasta valmistuu upseeri, jolla on valmiudet johtamiseen eri toimintaympäristöissä. r

Rajaupseerien oppimisen erityistarpeista

Rajavartiolaitoksen upseerit suorittavat Maanpuolustuskorkeakoulussa upseerin perus- ja jatkokutkinnon Maanpuolustuskorkeakoulusta ja puolustusvoimista annettujen asetusten sekä Maanpuolustuskorkeakoulun johtosäännön mukaisesti. Raja- ja merivartiokoulu järjestää rajavartiolaitoksen upseereille kyseisiin tutkintoihin johtavaa rajavartiotalan opetusta.

Upseeriveljien peruskoulutusta ei tarvetta muuttaa

Peruslähtökohtana on, että rajavartiolaitoksen upseerit saavat edelleenkin saman peruskoulutuksen ja käyvät samat jatkokurssit kuin upseeriveljet puolustusvoimissa. Tähän koko itsenäisyyden ajan vallinneeseen käytäntöön ja perinteeseen ei ole näkyvissä muutoksia, eikä niitä ole tarpeen tehdä.

Rajavartiolaitoksen päällikkö vahvistaa rajavartiolaitoksen esikunnan esityksestä kaikkien henkilöstöryhmien opetussuunnitelmien pääsisällön. Tämä koskee myös upseerien rajavartiotalan opetuksen sisältöä ja tavoitteita. Tämän jälkeen rajaupseerien rajavartiotalan opetus ja opetustavoitteet sisällytetään kyseisiin Maanpuolustuskorkeakoulun opetussuunnitelmiin ja ne hyväksyy Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori. Rajavartiolaitoksen kadettien ja rajaupseerien osalta opetussuunnittelutyöstä vastaa Raja- ja merivartiokoulu.

Raja- ja merivartiokoulussa upseereille annettavan rajavartiotalan opetuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle syvälliset tiedot rajavartiolaitoksessa

Mitä rajaupseerin pitää osata, kun hän valmistuu kadettikoulusta, esiuupseerikurssilta tai yleisesikuntaupseerikurssilta? Raja- ja merivartiokoulun koulutuspäällikkö, everstiluutnantti Esa Ponkilainen vastaa tähän kysymykseen yksityiskohtaisesti tarkastelemalla rajaupseerien oppimisen erityistarpeita.

upseerille kuuluvissa rajaturvallisuusalan tehtävissä ja hallinnollisissa tehtävissä sekä laillisuusvalvontaan, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen sekä rikosten ennalta estämiseen samoin kuin niiden tutkimiseen ja syytteen saattamiseen liittyvissä tehtävissä. Tämä vaatimus on säädetty valtioneuvoston asetuksessa rajavartiolaitoksesta (651/2005).

Rajaturvallisuuden ja sotilaallisen maanpuolustuksen tukijalat

Rajavartiolaitoksen tukijalat ovat rajaturvallisuus ja sotilaallinen maanpuolustus. Sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät edellyttävät rajaupseereilta vankkaa osaamista, jonka perusteet luodaan ja tietoa syvennetään Maanpuolustuskorkeakoulun toteuttamassa opetuksessa. Rajaupseerit ovat aina suoriutuneet hyvin sotilaallisen maanpuolustuksen opetuksesta (operaatiotaito ja taktiikka) eri kursseilla sekä uran eri vaiheissa toteutetuista operatiivisista suunnittelutehtävistä. Näistä tavoitteista ja periaatteista pidetään edelleenkin tiukasti kiinni. Tämä asia on tärkeä tiedostaa, kun suunnitellaan miten rajavartiotalan oppiaineet sisäl-

lytetään rajaupseerien opetukseen ja miten ne ovat toteutettavissa.

Keskeinen haaste rajaupseerien opetussuunnitelmien laadinnassa on, miten rajaupseerien opetukseen sisällytetään akateemisen tutkinnon edellyttämä oppiaine, upseerin ammatilliset tiedot ja taidot sekä rajaupseerin tehtävissään tarvitsema rajavartiotalan oppiaine. Erityisesti tämä haaste korostuu upseerin perustutkinnon opetussuunnitelmatyössä. Kyse on siis yhteensovittamisesta, harkitusta karsinnasta ja keskeisten tutkintotavoitteiden saavuttamisen varmistamisesta.

Upseerin koulutusohjelma - perustutkinto

Millaisia ovat upseerin koulutusohjelman tutkintorakennemuutosten toteutusperiaatteet ja rajavartiotalan opinnoille asetetut tutkintovaatimukset rajavartiolaitoksessa? Keskityn seuraavaksi käsittelemään vuonna 2006 alkavaa uusimuotoista upseerin koulutusohjelmaa. Rajavartiotalan opintojen tutkintovaatimuksissa on otettu huomioon yliopistojen kaksiportaisen tutkintorakenteen, ns. Bolognan prosessin, vaatimukset.

Tässä yhteydessä korostetaan, että upseerin perustutkinnon opetussuunni-

telmatyö on käynnissä ja esityksessä kuvattuihin rajavartioalan opetuksen sisältöihin, tavoitteisiin ja opetuksen laajuuksiin (opintopiste- / opintoviikkomääriin) voi tulla muutoksia suunnittelutyön edetessä. Kuitenkaan merkittäviä muutoksia nykyisten opetussuunnitelmien laajuuteen rajavartioalan opinnoissa ei ole nähtävissä. Sisällöt ja tavoitteet tarkistetaan vastaamaan erityisesti rajavartiolaitoksen lainsäädännön kokonaisuudistuksen vaatimuksia. Tällä perusteella oikeudelliset opintojen määrä kasvaa nykyisestä 3,5 opintoviikosta (5 opintopistettä) 10 opintoviikkoon (15 opintopistettä), jonka vuoksi muu rajavartioalan oppiaineen opetus joudutaan karsimaan minimiin.

Esa Ponkilainen

Rajaturvallisuus ja oikeusopinnot korostuvat

Sotatieteiden kandidaatin tutkinnon laajuus on 180 opintopistettä (120 ov; 3 vuotta) ja sotatieteiden maisterin tutkinnon laajuus 120 opintopistettä (80 ov; 2 vuotta). Kandidaatin tutkinnon jälkeen seuraa noin neljän vuoden työelämävaihe ennen maisterin tutkintoon johtavien opintojen aloittamista. Maanpuolustuskorkeakoulun johtamassa upseerin koulutusohjelman tutkintorakenteen tarkistustyössä sotatieteiden kandidaatin (perus- ja aineopinnot) ja maisterin (syventävät opinnot) tutkintoihin liittyvä rajavartioalan oppiaines sisällytetään Maanpuolustuskorkeakoulun opetussuunnitelmaan. Rajavartioalan opetuksesta vastaa Raja- ja merivartiokoulu Maanpuolustuskorkeakoulun ainelaitosten koordinoimana ja ohjausvastuulla.

Rajavartioalan opinnot rakennetaan rajavartiolaitoksen tehtävien edellyttämiin tarpeisiin perustuen. Opinnot painottuvat rajaturvallisuuteen ja oikeudellisiin opintoihin. Rajavartioalan oppiaines jaetaan akateemiseen ja ammatilliseen oppiaineeseen (asiantuntijuutta kehittävä harjoittelu, ns. sotilaspisteet). Kaikille rajavartiolaitokseen valmistuville sotatieteiden kandidaateille (luutnantteille) annetaan toimivaltaisen rajavartiomiehen koulutus.

Raja- ja merivartiokoulussa annettavan kandidaatin tutkintoon kuuluvan rajavartioalan akateemisen opetuksen laajuus on maasotalinjalla 36, meri-

sotalinjalla 25 ja ilmasotalinjalla 25 opintopistettä. Rajavartiolaitoksen kandidaatit koulutetaan Raja- ja merivartiokoulussa rajavartio-, merivartio-, ohjaaja- tai lentoteknisellä linjalla. Kandidaatit tekevät tutkielmansa pääosin rajavartioalan aiheista. Rajavartiolaitoksen teknillisen alan tehtäviin suunnitelluille upseereille annetaan täydennyskoulutus kandidaattiopintojen jälkeen.

Rajaupseerin asiantuntijuutta kehittävä harjoittelu - ”rajaupseeripisteet” - toteutetaan kandidaatin opintojen aikana sisällyttämällä harjoittelu akateemisten opintojen yhteyteen sopimalla siitä puolustushaara- ja aselajikoulujen kanssa. Tätä harjoitteluaikaa ei lasketa akateemisiin opintopisteisiin. Kokonaisuudessaan asiantuntijuutta kehittävä harjoitteluun on varattu noin 6 kuukautta, josta rajaupseeripisteiden osuus on rajavartiolinjalla 11 viikkoa, merivartiolinjalla 5 viikkoa ja ohjaaja-/lentoteknisellä linjalla samoin 5 viikkoa.

Sotatieteiden kandidaatin ja maisterin tutkinnoissa ovat oppiaineina sotataito, johtaminen, sotilaspedagogiikka ja sotatekniiikka. Rajavartiolaitoksen kadettien osalta vaikuttaa tässä vaiheessa siltä, että rajavartiolinjalla kadetti voi valita pääaineekseen joko sotataidon tai johtamisen ja merivartiolinjalla sotataidon, johtamisen tai sotateknii-

kan. Tällä perusteella myös rajavartioalan oppiaines sijoitetaan kyseisten oppiaineiden yhteyteen.

Maisteritutkinnon opinnot kootaan rajavartiolaitoksen tarpeista johdettuna Maanpuolustuskorkeakoulun ainelaitosten ja osin muiden yliopistojen tarjoamista pääasiassa oikeudellisista opinnoista, jotka luetaan hyväksi sotatieteiden maisterin tutkintoon. Lisäksi akateemista opetusta voidaan hankkia kansallisten ja kansainvälisten sisäisen turvallisuuden oppilaitosten tarjonnan kautta. Maisterin tutkinnossa rajavartioalan opintojen laajuus tulee olemaan noin 7-9 opintopistettä eli saman laajuinen kuin se on nyt käynnissä olevassa upseerin koulutusohjelmassa. Rajaupseerit tekevät pro gradu-tutkielmansa pääosin rajavartioalan aiheista.

Tutkinnot tukevat päätehtäviä

Rajavartiolaitos toimii sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden sektoreilla. Rajavartiolaitoksen päätehtävät ovat rajaturvallisuus, meripelastus ja sotilaallinen maanpuolustus.

Raja- ja merivartiokoulun opetuksessa keskeisintä on:

- antaa syvälliset tiedot rajavartiolaitokselle kuuluvissa hallinnollisissa tehtävissä sekä laillisuusvalvontaan, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen ja rikosten estämiseen, tutkimiseen ja syytteen saattamiseen liittyvissä tehtävissä
- rajavartioalaan liittyvien kansallisten ja kansainvälisten sopimusten ja säännösten hallinta ja niiden soveltaminen rajaturvallisuuden tehtäväkentässä,
- meripelastustehtävien hallinta sekä
- sotilaallisen maanpuolustuksen osalta rajavartiolaitoksen erityispiirteiden hallinta.

Kandidaatin tutkinto antaa valmiudet toimia rajavartiolaitoksen päällystätehtävissä (ns. aluetasa) ja sodan ajan perusyksikön päällikkötehtävissä.

Maisterin tutkinto antaa valmiudet toimia rajavartiolaitoksen päällikkö- ja asiantuntijatehtävissä sekä sodan ajan joukkoyksikköpäällystätehtävissä. Maisterivaiheen erikoistuminen luo

pohjan tulevaan urakehitykseen. Urapolut mahdollistavat erikoistumisen operatiivisen alan, teknillisen alan, henkilöstöhallinnon ja koulutuksen asiantuntijatehtäviin.

Kandidaatit toimivaltaisiksi rajavartiomiehiksi

Mitkä ovat rajavartiolaitoksen kadettien (kandidaatit) kaikille yhteiset akateemiset ja ammatilliset opinnot? Keskityn seuraavaksi niihin oppimisen erityistarpeisiin, joihin rajakadettien opetuksessa on vastattava.

Kaikille yhteisten opintojen laajuus on 25 opintopistettä. Lisäksi rajaupseerin asiantuntijuutta kehittävän harjoittelun eli ns. rajaupseeripisteiden osuus on 5 viikkoa, joka koostuu kenttätoiminnasta (fyysinen voimankäyttö, virka-asekoulutus, operatiivinen ajo; 4 viikkoa) ja rajavartiolaitoksen erityispiirteistä (1 viikko). Tästä opetuskokonaisuudesta muodostuu toimivaltaisen rajavartiomiehen koulutusvaatimus, joka annetaan kaikille rajakadeteille.

Upseerin jatkokoulutus - Yleisesikuntaupseerin tutkinto

Aluksi on todettava, että samoin kuin upseerin perustutkinnon niin myös yleisesikuntaupseerin tutkinnon (EUK ja YEK) osalta opetussuunnitelmatyö on parhaillaan käynnissä ja opetuksen sisältöihin, tavoitteisiin ja opetuksen laajuuksiin voi tulla muutoksia suunnittelutyön edetessä. Yleisesikuntaupseerin tutkinto on opintokokonaisuus, joka suoritetaan Maanpuolustuskorkeakoulun jatkotutkinto-osastossa. Tutkinto koostuu esiuupseerikurssista ja yleisesikuntaupseerikurssista.

Yleisesikuntaupseerin tutkinnossa on rajaupseerin rajavartiotalan opetuksen kokonaistavoite seuraava: Opiskelija osaa toimia rajavartiolaitoksen hallintoyksikön johtotehtävissä ja rajavartiolaitoksen esikunnan vaativissa esikuntaesiuupseerin tehtävissä. Opiskelija tuntee rajavartiolaitoksen sisäisen turvallisuuden tehtävät ja niihin liittyvän poikkeusolojen toiminnan suunnittelun ja yhteistyön muiden viranomaisten kanssa sekä tuntee raja-

joukkojen osuuden ja toiminnan eri kriisi- ja uhkamalleissa ja niihin liittyvän operatiivisen suunnittelun. Lisäksi opiskelija tuntee rajavartiolaitoksen kansainvälisen toiminnan perusteet ja pystyy osallistumaan rajavalvonnan yhteistyöhön naapurimaiden ja Euroopan Unionin maiden rajavartioviranomaisten kanssa.

Esiupseerikurssin monet vaatimukset

Esiupseerikurssi on itsenäinen opintokokonaisuus ja täydennyskoulutus niille, jotka eivät jatka opintojaan yleisesikuntaupseerikurssilla. Sen laajuus on 42 opintoviikkoa. Esiupseerikurssi käydään noin 9 palvelusvuoden jälkeen ja sen käyvät kokonaisuudessaan kaikki upseerit. Rajavartiolaitoksen upseerien opintoihin sisältyy 12 opintoviikkoa rajavartiotalan erityyvä opetusta, jonka toteuttaa Raja- ja merivartiokoulu. Esiupseerikurssi suoritetaan verkko-tuettuna monimuoto-opetuksena siten, että noin 12 opintoviikkoa on etäopiskelua ja 40 opintoviikkoa lähiopetusta. Rajaupseerin osalta opetus jakaantuu siten, että etäopetusta on 4 ov ja lähiopetusta 8 ov. Rajaupseerit laativat tutkielman rajavartiotalan aiheista.

Esiupseerikurssin keskeiset tavoitteet rajaupseerien opetuksessa ovat seuraavat: Opiskelija

- hallitsee rajaturvallisuuden liittyvät keskeiset kansalliset ja kansainväliset sopimukset ja säädökset ja niiden soveltaminen rajaturvallisuuden tehtäväkentässä
- osaa toimia RVL:n hallintoyksikön esikunnassa toimistopäällikkönä ja vaativissa suunnittelu- ja johtotehtävissä
- omaa laaja-alaisen näkemyksen RVL:n rauhan ajan ja kriisajan toiminnasta
- tuntee rajajoukkojen osuuden ja toiminnan eri kriisi- ja uhkamalleissa ja niihin liittyvän operatiivisen suunnittelun
- osaa toimia rajajoukkokokoonpanossa esikunnan toimistopäällikön ja harjaantumisen jälkeen osastopäällikön tehtävässä.

YE-kurssilta hallintoyksikön johtotehtäviin

Yleisesikuntaupseerin tutkinto on upseerin jatkokoulutusjärjestelmän ensimmäinen jatkotutkinto. Yleisesikuntaupseerin tutkintoon johtavien opintojen laajuus tulee vuodesta 2006 lähtien olemaan noin 96 opintoviikkoa. Opinnot muodostuvat esiuupseerikurssin opinnoista (42 ov) ja yleisesikuntaupseerikurssista (54 ov). Yleisesikuntaupseerikurssin (YEK) opintoihin tulee sisältymään rajavartiotalan eriytyviä opintoja noin 11 opintoviikkoa, jotka toteuttaa Raja- ja merivartiokoulu. Rajavartiolaitoksen upseerit laativat diplomityön rajavartiotalan aiheista.

YEK:n keskeiset tavoitteet rajaupseerien opetuksessa ovat seuraavat: Opiskelija

- osaa toimia RVL:n hallintoyksikön johtotehtävissä
- osaa toimia RVLE:n vaativissa esikuntaupseerin tehtävissä
- tietää RVL:n sisäisen turvallisuuden tehtävät niin, että pystyy osallistumaan viranomaisten väliseen poikkeusolojen toiminnan suunnitteluun
- tietää Euroopan yhteisön oikeusjärjestelmän perusteet, yhteistyön aineellisesta oikeudesta RVL:n kannalta oleelliset asiat sekä hallitusten välistä yhteistyötä koskevat sopimukset
- tuntee EU:n ja Suomen naapurimaiden rajavartiotoiminnan järjestelyt sekä Suomen RVL:n kansainvälisen toiminnan siten, että pystyy osallistumaan yhteistyöhön sekä Suomen naapurimaiden että EU:n maiden rajavartioviranomaisten kanssa
- tietää rajajoukkojen osuuden ja toiminnan eri kriisi- ja uhkamalleissa sekä niihin liittyvän operatiivisen suunnittelun ja yhteistyön maanpuolustusalueen ja meripuolustusalueen.

Koulutuksen kehittämislinjauksia

Rajavartiolaitoksen koulutusjärjestelmää kehitetään vastaamaan muuttuvan turvallisuusympäristön ja uusien tehtävien asettamiin vaatimuksiin.

Yleisesikuntaupseerikurssi 52:n opiskelijat ja opettajat Brysselissä toukokuussa 2005. Vasemmalla komentajakapteeni Tom Hanén, everstiluutnantti Esa Ponkilainen, majuri Marko Saareks, kommodori Jukka Savolainen (EUN:n erityisasiantuntija), komentajakapteeni Marko Tuominen, majuri Tuomas Laosmaa. Taustalla Euroopan parlamentti EP. Kuva majuri Vesa Blomqvist.

Raja- ja merivartiokoulu toimii aktiivisesti PTR-koulutusyhteistyön (PTR = poliisi, tulli, rajavartiolaitos) kehittämisessä ja osallistuu sisäisen turvallisuuden oppilaitosten koulutusyhteistyön kehittämiseen.

Raja- ja merivartiokoulu osallistuu aktiivisesti rajaturvallisuusalan koulutuksen kansainväliseen yhteistyöhön ja verkottumiseen rajavartiolaitoksen kannalta keskeisten EU:n rajaturvallisuuden oppilaitosten sekä maailman johtavien rajaturvallisuuden ja meripelastuksen oppilaitosten ja keskeisten operatiivisten yksiköiden kanssa

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostetaan

Keskeinen koulutus- ja tutkimustoiminnan kehittämiseen vaikuttava tekijä on ns. Bolognan prosessi. Yhteisten tutkimus- ja koulutusalueiden muodostaminen merkitsee koulutus- ja tutkintojärjestelmien yhdenmukaista-

mista. Rajavartiolaitykselle ja erityisesti Raja- ja merivartiokoululle tämä asettaa määrällisiä ja laadullisia kehittämistarpeita niin opetuksen kuin tutkimustoimintaan sekä järjestelmien arvioinnin läpinäkyvyyttä. Jatkossa järjestelmiemme toimivuutta ja organisatorisen osaamisemme tasoa (ei pelkästään opetuksen tasoa) arvioivat ulkopuoliset tahot. Rajavartiolaityksen tutkimus- ja kehittämistoiminta palvelee strategista päätöksentekoa ja koulutuksen kehittämistä sekä pyrkii edistämään rajavartiolaityksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Rajaupseerien rajavartiolaityksen opetusta kehitetään kiinteässä yhteistyössä Maanpuolustuskorkeakoulun kanssa. Lähivuosien tavoitteena on toteuttaa rajavartiolaityksen opintoja Maanpuolustuskorkeakoulun oppiaineiden alla omana rajaturvallisuuden opintosuuntana. Raja- ja merivartiokoulun visio on 2010-luvulla organisoida rajaturvallisuuden ja meripelastuksen ylin opetus rajaturvallisuuden oppiaineeksi. Tämä

tavoite toteutetaan Maanpuolustuskorkeakoulun ja sen ainelaitosten ohjauksessa. Rajaturvallisuuden oppiaineen kehittämisen tulee perustua tutkittuun tietoon, jonka edellytyksenä on merkittävä panostaminen rajavartiolaityksen tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Raja- ja merivartiokoululle on suunniteltu perustettavaksi vuosikymmenen loppuun mennessä kahdesta kolmeen tutkijaupseerin tehtävää, joissa toimivat väittelisivät tohtorikoulutusohjelmassa Maanpuolustuskorkeakoulun ohjauksessa (”emoyliopistona”) tohtoreiksi rajaturvallisuudesta. r

Rajavartiolaitokselle uusia ”vaatteita”

Merisotilas, rajavartiomies vai poliisi? Merivartioupseeri, komentajakapteeni Petteri Partanen kuvaa sitä, kuinka uusi lainsäädäntö haastaa merivartioupseerin perinteisen roolin. Kirjoituksessa tarkastellaan kuinka rajalle lähtenyt kadettiupseeri on päässyt keskelle kulttuurimuutosta.

Suomessa upseeriksi koulutettavien joukosta yksi pienimmistä on merivartioupseerien ryhmä. Mikä on merivartioupseeri? Mikä on hänen roolinsa ja tehtäväkenttensä rajavartiomiehenä ja sotilaana? Etsittäessä vastausta näihin kysymyksiin samalla peilataan rajavartiolaitoksen asemaa ja tehtäviä osana suomalaista yhteiskuntaa, tänä päivänä ehkä myös eurooppalaista yhteisöä.

Vaativa toimintaympäristö

Upseeriksi valmistutaan upseerikoulutuksen kautta, joka sekkin on tällä hetkellä voimakkaan muutoksen alla. Lähtökohtaisesti merivartioupseeri on sotilaallisen ja erityisesti merisotilaallisen koulutuksen tuote. Tarkasteltaessa rajavartiolaitoksen tehtäviä 1.9.2005 jälkeisenä aikana voidaan kysyä vastaako koulutus niitä tarpeita, joita monimuotoinen tehtäväkuva merivartioupseereille - tai yleisemmin rajaupseereille - asettaa.

Kaikki nyt palveluksessa olevat merivartioupseerit on koulutettu merimiehiksi ja he ovat aloittaneet uransa merellisissä tehtävissä merivartiolaueilla ja vartiolaivoilla. Muutaman vuoden palveluksen jälkeen siirrytään esikuntiin ja usein sille tielle myös jäädään. Merellisiin tehtäviin palataan mahdollisesti merivartiolaueen päällikkönä. Ensimmäisten virkavuosiensa aikana

on jokainen merivartioupseeri joutunut toimimaan erilaisissa lähinnä meripelastukseen ja rajavartiointiin liittyvissä käytännön johtamistilanteissa. Peruskoulutuksessa saatuja oppeja toisaalta ulosmitataan ja toisaalta edelleen kokemuksen ja lisäkurssituksen kautta kehitetään.

Itse näen tämän vaiheen meriupseerin kehitystiellä erityisen merkityksellisenä. Varsinkin meripelastustilanteissa, suurissa ja pienissä, joudutaan tekemään päätöksiä aikapaineessa, kovalla vastuulla, punnitsemaan vajiilla tiedoilla tilannetta, toisin sanoen toimimaan epävarmuudessa ja ottamaan harkittuja riskejä. Lähes aina meripelastustilanteissa kysymys on ihmishengistä tai vähintäänkin ihmisten terveydestä. Tässä vaiheessa sotakouluissa saadut opit niin johtamisen kuin merimiestaitojen osalta punnitaan ja ne ovat suoraan sovellettavissa.

Uudistunut lainsäädäntö

Perustehtävien, rajavartiointin ja meripelastuksen alalla uudistunut rajavartiolaitoslakipaketti ei tuonut perustavanlaatuisia muutoksia, puhumattakaan muista ”vanhoista” tehtävistä ja toimialoista. Rikostorjunta tekee tässä mielessä poikkeuksen. Tällä alalla rajavartiolaitos siirtyi uuteen aikakauteen - ja pukeutui uusiin vaatteisiin.

Käsiteltäessä rajavartiolaitoksen

Petteri Partanen

rikostorjuntaa sen eri osa-alueineen on heti syytä painottaa, että tällä alueella poliisi on valtakunnassa vastuuviranomainen. Rajavartiolaitoksen valtakunnalliset vastuutehtävät liittyvät rajavalvontaan, rajatarkastuksiin sekä meripelastukseen. Tämä onkin kirjoitettu uuteen rajavartiolaitoksen lainsäädäntöön hyvin esille. Tarkasteltaessa rikostorjuntaa rajavartiolaitoksen sisällä, erityisesti koulutuksen ja voimassa olevan johtamiskulttuurin näkökulmasta, voidaan tehdä muutamia havaintoja. Tässä vaiheessa, hyvin tuoreeltaan, on syytä olla myös varovainen: koko järjestelmä rajavartiolaitoksen rikostorjunnan osalta hakee muotojaan ja ensimmäisiä kokemuksia vasta hankitaan. Perusteiltaan koko tehtäväkenttä ei kuitenkaan ole uutta. Rajat ylittävää rikollisuutta on seurattu rajatilanteen ja rajanylityskulttuurin osana jo pitkään. Nyt uudessa tilanteessa

mennään vain selvästi syvemmälle ja otetaan omaan vastuualueeseen, ihmisten rajojen ylikulkemiseen liittyen, enemmän vastuuta. Rikostorjunnan osa-alueena on tässä erityisen tarkastelun kohteena esitutkinta. On syytä korostaa, että rikostorjunta on yläkäsite ja esitutkinta on osa rikostorjuntaa.

Esitutkintatehtävissä korostuvat entisestään rajavartiomiehen itsenäinen ja henkilökohtainen virkavastuu tehtävistä päätöksistä ja toimenpiteistä. Tämä vastuu ei toimi sotilaskäsky- tai esittelyjärjestelmän puitteissa, kuten on totuttu tähän saakka sotilaallisesti järjestetyssä rajavartiolaitoksessa. Päätökset on tehtävä itsenäisesti, mutta nyt lain määräämissä tiukoissa aika- ja muissa rajoissa. Tehtävien päätösten muoto säännellään tarkoin esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännössä. Kyseisillä päätöksillä puututaan ihmisten perusoikeuksiin merkittäväällä tavalla. Koko ajan tasapainoillaan esitutkinnan joutuisuuden ja perusoikeuksien toteutumisen sekä toisaalta esitutkinnan laadun välillä.

Kulttuurinmuutos vie aikaa

Esitutkintatehtävissä joudutaan myös toimimaan toisenlaisessa kulttuurissa perinteisen sotilaskäskyjärjestelmän ulkopuolella tai vähintäänkin sivussa. Rikosprosessi ei siedä tutkinnanjohtamisen kannalta ”sivuvirtoja” esittelyineen eikä ulkopuolista puuttumista sotilaskäskyillä samassa mielessä kuin perinteisillä rajavartiolaitoksen tehtäväalueilla. Tämä saattaa aiheuttaa jossain määrin päänvaivaa perinteisesti asioihin suhtautuvalle upseerille. Tässä mielessä kulttuurin kehittyminen, ainakin tällä alueella, ottaa varmasti aikansa ja vaatii totuttelua sekä suorittajien että johtajien osalta.

Uutta ja toistaiseksi vielä kokematon esitutkinnan saralla on myös ”tappionsiedon” kehittäminen. Rikosprosessiin väistämättä kuuluu myös se, että kaikki tutkittavat jutut eivät johda odotettuun lopputulokseen. Tutkittaessa paljastuu, ettei rikosta ole tai ettei riittävää näyttöä tulla saamaan, jolloin syyttäjä ei syytä. Vaikka päästäisiinkin tuomioistuimeen saakka, tuomiota ei välttämättä tule tai se ei ole sellainen, kuin viranomaisen kyseisessä tapa-

uksessa odottaa. Perinteisessä sotilaskulttuurissa tämä saatetaan katsoa tehtävässä epäonnistumiseksi. Tällaisen lähestymisen ei pitäisi olla mahdollinen eikä edes sallittu oikeusvaltion puitteissa. Esitutkinnan on oltava objektiivista ja jos jokainen esitutkinta johtaisi syytteeseen tai tuomioon, suomalainen oikeusjärjestelmä ei toimisi: eläisimme poliisivaltiossa.

Rajat ylittävän rikollisuuden seuranta ja torjunta on myös aikaa vievää,

vittämiseksi nopeasti ja koordinoitusti, niin kotimaassa kuin ulkomaillaakin. Nopeus tarkoittaa usein myös suurta epävarmuutta rikoksen tunnusmerkistöstä tai rikoksen olemassaolosta ylipäänsä. Toimenpiteitä ei välttämättä voida kiiretilanteessa kierrättää ja lupaa kysyä esittelymenettelyn puitteissa eri esikunnilta ja laatia ensivaiheessa peukalohangallista paperia, jotta saadaan yksittäinen kotietsintä aikaiseksi esimerkiksi Saksassa.

Passintarkastus lentokentällä. Kuva Rajavartiolaitos.

kansainvälisiä suoria kontakteja sekä kotimaista viranomaisyhteistyötä vaativaa. Myös tässä saattaa olla uusia elementtejä perinteiseen rajavartiolaitoksen toimintakulttuuriin. Sotilaallisesta ajattelusta tässä voi ottaa esille toiminnan nopeuden ts. ”taistelutemon” merkityksen. Epäillyn rikoksen tullessa esille, ”on syytä epäillä” kynnys ylityttyä, saattaa olla tarpeen tehdä ensimmäiset toimet rikoksen sel-

Yhteistoiminnan tarpeet ammattimaistuvat

Tuoreeltaan ja jo aiempienkin tapaus-ten ja juttujen osalta voidaan todeta, että rajavartiolaitoksen tutkittavaksi tulevista jutuista osa täyttää vakavan, vaarallisen ja järjestäytyneen rikollisuuden määritelmät. Nyt jo heti lähdössä tulisi tämä lähtökohta selkeästi tunnustaa ja suhtautua asioihin niiden

**Rajavartiolaitoksen helikopteri meripelastusharjoituksessa.
Kuva Puolustusvoimat.**

vaatimalla vakavuudella. Vanhan sanonnan mukaisesti ei ole syytä lähteä soitellen sotaan eikä aliarvioida ”vihollista”. Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan ydintehtäväalueeseen kuuluu mm. sellaisia tunnusmerkistöjä kuin laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa. Näihin voidaan sanoa aina liittyvän järjestäytyneitä ja kansainvälistä rikollisuutta.

Nämä ovat juuri niitä asioita, joita rajojen vartioinnista vastaavan viranomaisen tulee erityisesti seurata ja

joihin tulee puuttua. Tällaiset jutut ovat aina vaikeasti tutkittavia, koska niihin liittyen joudutaan aina toimimaan ulkomaalaisten kanssa sekä asiakkaina että yhteistyökumppaneina. Tällaiset jutut edellyttävät aina myös kotimaisten viranomaisten yhteistoimintaa, ovat vaikeasti näytettäviä ja työläitä. Tällainen työ vaatii todella ammattimaista suhtautumista ilman hallintojen välisiä tai sisäisiä valta-asetelmia tai -pyrkimyksiä.

Täydenniskoulutuksen tarve kasvaa

Rajavartiolaitoksen tehtäväkentän ulottuessa perinteisestä rajanvartioinnista, meripelastuksesta ja sotilaallisesta maanpuolustuksesta aina rajat ylittävän rikollisuuden torjuntaan ja ympäristönsuojeluun saakka lienee selvää, ettei sellaista osajaa olekaan, joka voi väittää hallitsevansa tämän kaiken.

Peruskoulutuksella voidaan luoda valmiudet ensimmäisiin tehtäviin, mutta uralla eteneminen ja kehittyminen vaatii entistä enemmän erikoistumista ja jatkuvaa täydenniskouluttamista. Tämä johtaa myös väistämättä siihen, että yleisjohtajien on entistä enemmän luotettava alaisiinsa asiantuntijoina sekä heidän itsenäiseen toimintaansa. Johtajien on myös tässä toimintaympäristössä siedettävä ”tapioita” edellä kuvatulla tavalla.

Jossain määrin tämä kaikki edellyttää myös kulttuurin muutosta. Uutena tehtävänä esitutkinta osana rikosten torjuntaa pakottanee meidät osaltaan tähän muutokseen - toivottavasti ilman turhia uhreja. Pahin tilanne kentällä toimivalle rajavartiomiehelle on se, että hän tekee parhaansa rikoksen selvittämiseksi, tutkintaan osallistumattoman esimiehen mielestä epäonnistuu joko toimimalla rohkeasti tai toisaalta liian varovaisesti, mutta lainsäädännön puitteissa kuitenkin. Esimiehiltä ei tulekaan tukea, vaan pahimmassa tapauksessa harkintaansa käyttänyt ja virkavelvollisuksiensa puitteissa toiminut rajavartiomies ristiinnaulitaan. Tällaisissa tapauksissa kyse on viime kädessä kulttuurista: ”epäonnistuit tehtävässäsä”. Pahempi epäonnistuminen on se, että saamme negatiivista julkisuutta esimerkiksi toimivaltuuksien ylittämisestä tai alittamisesta, jolloin olemme hävinneet yhteiskunnallisen tehtävämme kannalta. r

Innovatiivisuus vaatii johtajilta rohkeutta

Innovaatiot mielletään herkästi uusiksi teknisiksi laitteiksi, joita kehittävät Pelle Pelottoman kaltaiset ulkomaailmasta eristäytyneet keksijät huipputeknisissä, moderneissa laboratorioissaan. Innovaatioilla tarkoitetaan kuitenkin uuden teknologian lisäksi myös uusia toimintamalleja ja / tai tapoja palvella asiakkaita. Aina kun toimintaympäristö muuttuu, tarvitaan organisaatioissa uusia tapoja toimia. Innovaatiot kuuluvat siis väistämättä meidän kaikkien työssä käyvien ihmisten elämään.

Tietotekniikka lupasi paljon

Uusia toimintamalleja kehitetään tyypillisesti nk. prosessien kehittämishankkeissa. Viime vuosituhaten lopulla tietotekniikka kytketi kiinteästi tuon tyyppiseen kehittämistyöhön. Usko teknologian toimintamallien uudistavaan voimaan oli voimakas ja eipä aikaakaan, kun prosessien kehittäminen muuntui tietojärjestelmien kehittämiseksi. Vilkkaan järjestelmäkehitysaikakauden myötä kaikenlaisten kehitysprojektien johtamiskäytännöistä tuli hyvin vahvasti IT-projektimaisia. Fokus projektien johtamisessa kiinnittyi innovatiivisuuden kannustamisen sijaan aikataulujen tehokkaaseen hallintaan, virheiden eliminointiin, enustettavuuteen ja järjestelmällisyyteen. Tämän seurauksena järjestelmistä tuli suurissa osaa tapauksia tehokkaita, mutta ihmisten tavat toimia eivät käytännössä muuttuneet. Organisaatioissa elettiin ja toimittiin niin kuin aina ennenkin, nyt vain tehokkaampien

Innovaatiot kuuluvat kaikille eikä vain harvoille, myös julkishallinnossa, kirjoittaa organisaatiopsykologinakin toiminut tutkija Hannakaisa Länsisalmi.

Innovatiivisuuden lähteillä on tärkeää innostua ja antaa mielikuvituksen laukata, sillä lopputulosta ei voi etukäteen tietää. Siksi leikkimielisyydelle tulee antaa tilaa. Länsisalmen ajankohtainen kirjoitus saa myös maanpuolustuksen parissa toimivien johtajien ajatukset liikkeelle. Muuttuvissa ja epävarmoissa olosuhteissa tarvitaan nimenomaan innovatiivista johtamista. Artikkelissa kirjoitetaan kokemuksiin pohjautuen konkreettisesti mitkä ovat innovatiivisen johtamisen menestystekijät.

raportointi- ja toiminnanohjausjärjestelmien ympäröiminä. Tietotekniikka teki sen minkä pystyi eikä yhtään enempää.

Uudet toimintatavat syntyvät kokeillen ja korjaten, asiantuntemusta hyödyntäen

Uudet toimintatavat syntyvät käytännössä hyvin iteratiivisen, syklisen kehityskulun kautta. Onnistuneille toimintatapojen kehittämishankkeille on tyypillistä jatkuva epävarmuus lopputuotoksesta, yhdessä tekemällä oppiminen, toistuva kokeilu ja korjaaminen sekä syntyvän uuden toimintatavan kriittinen arviointi hyvin monesta eri näkökulmasta. Niinpä IT-järjestelmän toimeenpanoon suunniteltu sangen virtaaviivainen johtamismalli ei sellaise-

naan tämän sorttiseen epävarmuuden kyllästäämään kehittämistyöhön istu.

Innovatiivisen johtamisen menestystekijät

Johtamisen näkökulmasta yksi menestystekijä uusien toimintatapojen kehittämisessä on henkilöstön asiantuntemukseen luottaminen. Tämä tarkoittaa sitä, että kehitysprojektiin rekrytoidaan osaavia eri alojen ammattilaisia, joiden kaikki kokemus ja tietotaito kerätään uuden toimintamallin perustaksi. Vanhoista ja muiden jossakin muualla keksimistä toimintamalleista kerätään toimivat elementit. Historiaa sinänsä ei siis hylätä, vaan päinvastoin kaikki kierrätyskelpoinen hyödynnetään huolellisesti. Itse asiassa innovaatioprojekteissa juuri monipuolinen kokemus - epäonnistumisistakin

Hannakaisa Länsisalmi
Psykologian tohtori

- on rautaa!

Toinen menestystekijä on organisaation sosiaalisen pääoman monipuolinen ja tehokas hyödyntäminen. Koska uudet, suunnitteilla olevat toimintatavat vaikuttavat nykypäivänä organisaatiosta riippumatta hyvin monitahoisessa toimijoiden verkostossa sekä organisaation sisällä että laajemmin koko toimintaympäristössä, kriittisten vaikuttajien ja jälleen kerran osajien kuuleminen ja mukaan ottaminen varhain jo suunnitteluvaiheessa helpottaa uuden toimintatavan hyväksymistä. Näin toimien myös lopputulos - uusi toimintamalli - on laadultaan huomattavasti parempi kuin pienellä piirillä tuotettu, väkisinkin näkökulmiltaan ra-

joittunut ehdotelma.

Innovaatiotoimintaa johdettaessa on siis hyvä oivaltaa, että kaikki uusissa toimintamalleissa tarvittava viisaus ei suinkaan majaile esimerkiksi ylimmän johdon tai kehitysosaston työhuoneissa, vaan lymyilee hajallaan eri puolilla oman organisaation nurkkia, asiakkaiden ja alihankkijoiden käytäviä ja yhteistyökumppaneiden kahvikeitaita. Hyvin verkottuneet ihmiset ovat innovaatiotyössä arvokkaita.

Kolmas menestystekijä on edellä mainitun iteratiivisuuden hyväksyntä ja maksimointi. Eräs sekä taloudellisin, toiminnan tehokkuus- että henkilöstön motivaatioperustein arvioituna loistava uusi tapa toimia syntyi organisaatioissa,

jossa lähtökohdaksi suunniteltiin ensiksi edellä kuvattua kahta periaatetta noudattaen nk. ideaalitoimintamalli. Tätä mallia lähdettiin sitten kokeilemaan käytännössä moneen kertaan eri näkökulmista ja kaikkia sen osa-alueita muokattiin matkan varrella kokeilujen perusteella. Kokeiluun osallistui koko henkilöstö perussuorittavan työn tekijästä huippuasiantuntijaan. Kun kokeilua oli parin vuoden ajan arjessa harrastettu, toimintamallia alettiin kirjata ylös prosessikaavioiksi. Nämä ovat kuitenkin voimassa vain toistaiseksi, sillä kokeilu ja kyseenalaistaminen jatkuvat edelleen ja toimintamallikuvaukset niin kuin itse toimintatavatkin päivittyvät jatkuvasti epäsäännöllisin väliajoin.

Tavoitteet korkealle ja leikkimielisyyttä arkeen

Uudet, hyvin toimivat toimintamallit eivät synny vahingossa. Päinvastoin, innovaatioiden tuottaminen on raakaa työtä. Tutkimuksissa on havaittu, että innovaatioita tuottavat tyypillisesti hyvin kunnianhimoiset, omaa työsuoritustaan jatkuvasti petraamaan pyrkivät porukat. Tavoitteeksi asetetaan maailman paras tuotantolinja, sairaala tai asiakaspalvelu, keskinkertaisuuteen ei tyydytä millään osa-alueella.

Toinen innovatiivisia työporukoita kuvaava piirre on leikkimielisyys ja käsin kosketeltavan hyvä henki. Matkan varrella suunnitelmat väistämättä muuttuvat, ideat kehittyvät ja kuolevat. Omia ja muiden ajatuksia kyseenalaistetaan jatkuvasti. Kritiikille on annettava tilaa. Tämän tyyppinen tekeminen ei ole mahdollista ilman turvallista, rakentavaa henkeä ja huumoria sekä lapselle tyypillistä, täysin avointa ja ennakkoluulotonta suhtautumista ympäröivään maailmaan.

Kaikki haluavat innovatiivisuutta kannustavan organisaation, mutta...

Eräs innovatiivisuutta tehokkaasti laistava tekijä on ajallemme tyypillinen työn suorittamista painottava palkitseminen. Strategiapuheissa mainitaan usein innovaatioiden edistämi-

Toimintatapojen kehittämisessä on luotettava henkilöstön asiantuntemukseen. Kuva Puolustusvoimat.

nen yhdeksi tärkeimmistä tavoitteista. Käytännössä työntekijöitä kuitenkin palkitaan olemassa olevalla organisaatiolla tuloksen tekemisestä tai yksittäisten, tarkasti rajattujen tehtävien ja projektien suorittamisesta. Ainoat innovaatioihin etäisesti viittaavat palkinnot myönnetään esimerkiksi patenteista tai hyviksi todistetuista aloitteista, nekin yksittäisille ihmisille.

Tämän tyyppinen palkitseminen ei kannusta kyseenalaistamaan olemassa olevia toimintatapoja tai käynnistämään kehitystyötä, jonka lopputulosta on vaikea etukäteen ennustaa ja mitata. Myöskään radikaaleihin, esimerkiksi valittuun strategiaan sopimattomiin kokeiluihin ei tyyppillisesti kukaan aktiivisesti kannusta. Toimivien innovaatioiden pohjalle tarvitaan käytännössä myös lukuisia huteja. Harva organisaatio kuitenkaan palkitsee henkilöstöään hyvistä epäonnistumisista.

Innovaattorit valtarakenteiden pyörteissä

Innovatiivisuutta voivat kahlita myös olemassa olevat valta- ja poliittiset ra-

kenteet. Aina kun organisaation toiminta muuttuu, joku kokee muutoksen uhaksi omalle asemalleen ja mukavuusalueelleen ja nousee joko näkyvään tai näkymättömään vastarintaan. Mitä vaikutusvaltaisempi vastustaja on niskassa, sen rankemmaksi olemassa olevan kyseenalaistaminen innovaattoreille käy. Silloin tarvitaan aiemmin mainittuja hyviä sosiaalisia tukiverkostoja, riittävästi kriittistä massaa ja painoarvoa sekä hyvin vahvaa uskoa omaan kehitteillä olevaan innovaatioon. Yksin ei kenenkään kannata lähteä keikuttamaan laivaa. Nimittäin yksinäiset pioneerit syödään elävältä.

Iso haaste innovatiivisiksi haluaville organisaatioille on myös osaaminen. Innovaatioiden kehittäminen on sosiaalisesti hyvin vaativaa työtä. Pelkkä substanssipätevyys ei siis riitä, vaan innovaatioita synnyttävät sosiaalisesti taitavat ihmiset. Rakentava erimielisyys, toisten kannustaminen ja toisten osaamisen päälle rakentaminen vaatii henkisesti hyvin paljon energiaa ja hyviä sosiaalisia kykyjä. On myös älyllisesti paljon helpompaa porskuttaa eteenpäin niin kuin aina ennenkin ja uskoa, että oma tapa tehdä töitä on se ainut ja

oikea, kuin lähteä tosissaan miettimään miten työt voisi hoitaa paremmin, laadukkaammin ja tehokkaammin.

Rohkeutta tarvitaan

Viime kädessä innovaatiot ovat mielestäni kiinni myös rohkeudesta. Uudelle polulle lähettäessä mikään ei ole varmaa. Epäilijät nakertavat toivoa palasiksi sitä mukaa kun uusia ideoita kertyy reppuun ja vaativa innovointityö vie voimia. Vain riittävän sitkeät ja rohkeat selviävät voittajina maaliin. Onneksi ihmiskuntamme historia on rohkaisevia esimerkkejä pullollaan. Toivotaan, että niitä tulee vielä lisää.

Kirjoittaja, psykologian tohtori Hannakaisa Länsisalmi työskentelee erikoistutkijana Työterveyslaitoksessa. Parhailtaan hän vetää tutkimushanketta, jossa tutkitaan innovaatioita terveydenhuoltosektorilla. Tohtori Länsisalmella on tutkijan kokemuksen lisäksi usean vuoden käytännön kokemus innovatiivisuuden edistämisestä yrityksissä liikkeenjohdon konsulttina ja kehityspäällikkönä. r

Tutkimus vahvistaa sotilasjohtamista

Sotilasjohtaminen on osa sotatieteitä, joilla on monitieteinen tutkimusperinne. Olemme totuneet ajatukseen, että sotatieteen ja sodankäynnin taidon suhde on hiukan samanlainen kuin liikuntatutkijan ja urheilijan. Tutkija selvittää, miten teoriasa voidaan päästä parhaisiin tuloksiin, kun urheilijalla on taas kykyä ja taitoa toteuttaa teoria käytännöksi. Rauhan ajan upseerikurssin priimus ei välttämättä ole menestyksekkään sodan ajan komentaja: historiassa tulee yhtenäen esille, että sotataito on nimenomaan käytännön taitoa. Viisas johtaja ei aina johda viisaasti. Johtamisen perimmäinen mittari on se johtamisympäristö, jossa johdetaan. Hyvä teoreettinen perusta luo kuitenkin paremman todennäköisyyden menestyä myös käytännön johtamisessa. Sotilasjohtaminen ja sodankäynnin taito on aina myös sidottu aikakauden perusajatteluun. Aleksanteri Suuren luomat toimintatavat pohjautuivat Aristoteleen filosofiaan, renessanssin ruhtinaiden taistelut Machiavellin ajatuksiin, von Clausewitz ammensi sotataitoaan koskevat teoreettiset käsitteet Hegeliltä ja toisen maailmansodan taustalla vaikuttivat suuret teollisen ajan ismit. Nyt talouden lait ja informaatioteknologia antavat puitteet sodan ajan valmisteluille niin hyvässä kuin pahassakin.

Käytännön johtamista voi oppia

Usein käytännön johtamisessa, erityisesti vaikeissa ja tappioita vaativissa tilanteissa, luovuus ja epävarmuuden sieto nostaa todellisen sotilasjohtajuuden esille.

Sotilasjohtaminen on muuttuvien haasteiden edessä. Tähän haasteeseen on vastattu mm perustamalla Maanpuolustuskorkeakouluun johtamisen professuuri. Yleisesikuntamajuri, filosofian tohtori Aki-Mauri Huhtinen valittiin useiden hakijoiden joukosta virkaan 1. syyskuuta 2004. Virkaanastujaisesitelmässä syksyllä 2005 professori kysyi sotilasjohtamisen tutkimisen haasteiden perään. Artikkelit perustuu tähän esitelämään.

Teoriat ja opit eivät yksin anna vastauksia tilanteesta nousevalle kokemustarpeelle. Syvällisen tiedon lisäksi johtaminen vaatii suurta vastuun kestävyyttä - sotilasjohtaja on päätöksissään aina yksin ja kantaa niiden seuraukset - ja vielä eräänlaista kätevyyttä sodankäynnin välineiden käytössä ja oman joukon kouluttamisessa.

Voiko johtamista ja johtajuutta oppia? Nykytutkimuksen mukaan vastaus on kyllä. Aikaisemmin ajateltiin johtajuuden ominaisuuksien olevan synnynnäisiä, kuten esimerkiksi taiteilijoiden soitto- tai maalaustaidon. Toisaalta yhä edelleen ihmisessä olevat mahdollisuudet johtamiseen ja johtajuuteen voidaan opetuksen ja koulutuksen avulla virittää tietyille tasolle, mutta varsinainen valmius ja taipumus johtamiseen punnitaan käytännön tilanteissa. Opettämisen ja johtamisen välillä on paljon yhteistä mutta myös eroja. Hyvät johtajaominaisuudet saattavat lauetta huonoksi johtamiseksi, jos ympäristö ja johtamisen edellytykset eivät ole kunnossa.

Taidokkaan johtamisen tukeminen

Johtamiselle läheinen käsite on siis taito. Taito ja taitavuus voidaan määritellä siten, että osaa ja ymmärtää yhtä aikaa. Taito synnyttää kysymyksen siitä, miten voidaan ennakoida sellaisia tilanteita, joissa voidaan käyttää taitoja, joita meillä jo on? Tämä johtaa ajattelemaan sitä, miksi osaamme niin kuin osaamme ja miksi taitoni tällä hetkellä ovat juuri tällaisia kuin ovat? Käytännön ongelmat ja haasteet nousevat siis käytännöstä ja siten saavat myös ratkaisunsa sieltä. Käytäntö on siis ainutlaatuista, ja aina haaste johtamiselle. Johtamisen tutkimuksen syvin motiivi on siis käytäntö.

Suomalaisuudessa korostuu usein erityisasema suhteessa siihen, mitä meidän ympärillä tapahtuu. Olemme totuneet ajattelemaan, että kansainvälisen toimintaympäristön muutokset ovat juuri osoitus erityisyydestämme. Mutta voisimme ajatella myös toisin: juuri ulkoisen toimintaympäristön muutos edellyttää myös meiltä erityisyytemme kyseenalaistamista ja kriittistä tarkastelua. Johtamisessa siis korostuu johtajan

Keskustelua sotatieteistä. Johtamisen professori Aki-Mauri Huhtinen keskellä, vasemmalla professori Jorma Jormakkala ja oikealla professori Pasi Kesseli.

kyky näkemyksellisyyteen.

Taitamisen kehittämisessä ihminen joutuu konkreettisesti vastakkain maailman kanssa, joka ilmenee juuri tälle ihmiselle juuri tässä tapauksessa. Esimerkiksi sotilas ei voi muuttaa käytössä olevia aseita, niiden vaatimuksia ja asettamia rajoituksia toiminnalle, vaan sotilaan on löydettävä itsestään keinot oppia hallitsemaan käytössä olevat aseet. Asetta ei voi muuttaa, mutta aseiden hallintaan voi kehittyä. Olemme kuitenkin teknisen maailman kuvan myötä oppineet ajattelemaan, että todellisuuden vastukset ovat abstrakteja sanoja, symboleja ja kuvia, joita voidaan hallita teknologialla. Abstraktit vastukset eivät koskaan asetu todella meitä vastaan, vaan ne voidaan neutralisoida vasta-abstraktioilla. Siksi mielikuvista ja havaintojen hallinnasta on tullut johtamisen keskeinen ilmiö. Käden taidot ovat korvautumassa retoristen taitojen tieltä. Esimerkiksi niin sanottu yhteisoperaatio-ajattelu, verkkokeskeinen sodankäynti, virtuaalisota, mediasota ja kybersota kuulostavat hyvin abstraktilta ja maanläheisyydestä riippumattomilta käsitteiltä. Kes-

keiseksi kysymykseksi nouseekin se, miten tällainen muutos haastaa vaivaan käytäntöön perustuvan suomalaisen sotilasjohtamisen?

Sotilaskoulujärjestelmän yksi keskeinen tehtävä onkin aikaisemmin ollut juuri taitojen siirtäminen sukupolvelta toiselle esimerkiksi kouluttajan ja koulutettavan suhteessa. Toistaminen ja yhä uudelleen tekeminen paljastivat hiljalleen taidon, miksi jokin oli tehtävä siten kuin se tehdään. Itse oppimisen tapa oli ensisijaista opetettavaan sisältöön nähden. Nyt tilanne on muuttumassa. Koulutuksessa korostetaan yhä enemmän oppijan oma-aloitteisuutta informaation suhteen. Erilaiset internetpohjaiset koulutusportaalit asettavat kouluttajille ja koulutettaville uusia haasteita. Oppiminen tietoverkoissa sisältää taidolle vastakkaisia vaaroja, jos opiskelija jätetään tiedon kanssa yksin tai jos tietotekniset järjestelmät eivät toimi ylläpitohenkilöstön ja resurssien puuttuessa. Taidon sijasta saatamme synnyttää informaation käsittelijöitä ja maailman mallintajia.

Pitää siis kysyä, voiko aikamme johtaja olla samalla kertaa johtamisen

teorioiden syvälinen tuntija ja kovan luokan ammattijohtaja? Voidaanko hyvästä kompanian päälliköstä tehdä hyvä johtaja ylempille sotilasjohtamisen tasoille ja jos niin on, millaisin johtamisen ehdoin ja taitovaatimuksin? Miten esimerkiksi yhteisoperaatio-ajatteluun voidaan oppia, jos toimintatavat ja kulttuuri ovat vahvasti aselaji- ja puolustushaarakeskeisiä noudattaen linja-esikuntaorganisaation mallia? Mahdollistavatko informaatioajan johtamisen toimintaympäristöjen reunaehdot ainutkertaisen ja persoonallisen johtajan roolin?

Mitä tulevaisuudessa johdetaan?

Yksi näkemys tutkijoiden keskuudessa on, että taistelutila tyhjenee perinteisistä joukoista ja ihmismassoista. Väitetään, että aseteknologia tekee ihmisestä vähemmän merkityksellisen myös taistelutilassa. Teknologian myötä ajatus taktisen, operatiivisen ja strategisen tason joukkomääristä kyseenalaistuu. Tulevaisuudessa meillä voi olla edesämme esimerkiksi kompanian vah-

vuinen joukko, joka kykenee tai jonka on kyettävä operatiivisen, jopa strategisen tason vaikutukseen ja yleistilane kuvan ylläpitämiseen. Teknologian täyttäessä taistelutilan samalla joudumme tarkastelemaan perinteisten esikuntarakenteiden ja sotilaallisen tieto- ja käskykulttuurin muuttumista. Välttämättä kaikissa tilanteissa, esimerkiksi harmaassa vaiheessa, ylemmän johtoportaan tuki ei ennäätä alemman avuksi, riittäviä perinteisiä joukkoja ei ole ehditty perustaa, vaan tilanteen julkisuudesta ja toiminnan oikeutuksesta on joukon selvittävä itse. Joukon koon ja määrän sijasta voimaa ja suorituskykyä tullaan arvioimaan joukon vaikuttavuuden näkökulmasta.

Tieto-ohjattu tai informaatio-ohjattu johtamistoiminta kuvastaa informaatioajan turvallisuusorganisaatioiden johtamista: mistä tahansa mitä tahansa johtamisen tarkoitukseen kerättyä tietoa käytetään johtamisen polttoaineena. Johtamisen onnistumiseksi alaidot ja asiantuntijuus nousevat tärkeään rooliin. Sotilaan työn kansainvälistyminen, toimintaympäristön teknologisoituminen, julkisuuden ja median merkityksen kasvu sekä yhä heterogeenisemmat henkilöstöasetelmat kulttuurin, kielitaidon ja koulutuksen osalta haastavat johtamista.

Erityisesti niin sanottu harmaa vaihe ennen lailla säädettyjä poikkeusolojen toimivaltuuksia vaatii perinteiseltä sotilasjohtamiselta muutoskykyä, jotta rauhan ajan talouden puristuksessa luodut sopimusviidakot ja strategiset kumppanuudet eivät vie edellytyksiä sotilaallisen valmiuden toteuttamiselta.

Itse kriittisyys vahvistaa

Muutoksen johtaminen vaatii itse kriittisyyttä ja toimintaympäristön muutoksen selkeää tilannekuvaa. Usein kuitenkin ymmärrämme kritiikin menetelmän väärin. Kun vallitsevia totuuksia kyseenalaistetaan ja tulkitaan uudella tavalla - mikä on sekä tieteellisen tutkimuksen että muutoksen johtamisen keskeinen tehtävä - ei se tarkoita, että vanha totuus pitäisi hävittää uuden tulkinnan tieltä. Vanhan auki purkaminen ei ole riittävä syy uuden käyttöönotolle. Vanhan auki purkaminen on välttämätöntä oman identiteetin paikantamiselle. Jos tulevaisuuteen siirtymisen edellytykset puuttuvat, vanhaa ei tule hylätä. Tämä ei merkitse, että selkeää muutostarvetta välteltäisiin.

Tiedustelu, tieto ja nyt tutkimus ovat sotilaskulttuurissa olleet operatiivisen toiminnan tukitoimia. Yksittäisen

sen sotilasjohtajan päätöksentekokykyä on korostettu läpi suomalaisen upseerikoulutuksen. Monet esimerkit kertovat niin sotahistoriassamme kuin nykyisen arjen keskellä organisoimisen ensisijaisuudesta. ”Huono päätös on parempi päätös kuin ei päätöstä ollenkaan”. Tämän lausahduksen tuntee jokainen upseeriksi koulutettu. Voimme kuitenkin pohtia tuota perinnettä, jonka varassa olemme olleet. Jatkuva päätösten tekeminen ja organisoituminen jokaisella johtamistasolla ilman tilanteen ja siitä nousevien tietovirtojen vaikutusta johtaa organisaatioissa olevien johdettavien henkilöiden, järjestelmien ja prosessien hallitsemattomaan käyttöön. Ilman tietoa, jota luodaan tutkimuksen avulla, ei mikään nykyaikainen organisaatio voi selviytyä. Me tarvitsemme todennäköisesti erilaisia johtajia sen sijaan, että oppisimme kaikki yhteen muottiin. Perinteisten vahvuksiemme ja muuttuvien käytännön tarpeiden myötä informaatioajan sotilasjohtaja ja sotilasjohtamisen tutkimus on siis haasteen edessä.

Sotilasjohtamisen tutkimuksen perinteet ja haasteet

Yliopistoihin johtamisen opetus on tullut melko myöhään. Vuonna 1946 perutettiin Teollisuuden työnjohto-opisto, nykyinen Johtamistaidon opisto eli JTO, paikkaamaan sodissa menetettyjä reservin johtajia siviiliyhteiskunnan tarpeisiin. Vasta vuonna 1998 Opetushallitus hyväksyi perusteet johtamisen erikoisammattitutkinnolle. Vaikka johtamisen tutkimuskäytäntöjä löytyy hyvinkin paljon, Suomesta puuttuu johtamisen alan pitkäaikainen ja systemaattinen akateeminen tutkimusten ja julkaisujen keskittymä. Monet tieteenalat sivuavat johtamisen teemoja ja kysymyksenasetteluja.

Sotilasjohtaminen on vahvasti kiinni suomalaisessa sotahistoriassa ja sotilaskulttuurissa. Sotilaskulttuurissa johtaminen on aina ollut luonnollinen asia ja siitä on puhuttu avoimesti. Puolustusvoimia voidaan pitää johtamisen koulutuksen uranuurtajana Suomessa. Erityisesti reservin upseerius koetaan vahvasti johtajuutena ja johtajuutta korostavana tekijänä suomalaisessa

Sotilasjohtamisen toimintaympäristöt.

Sotilasjohtamisen kulttuureissa Euroopassa eroja

Everstiluutnantti Jouni Laari kirjoittaa kokemusperäisesti millaisia johtamisen eroja hän havaitsi työskennellessään lähes kahden ja puolen vuoden ajan monikansallisessa EUROCORPS:n esikunnassa Strasbourgissa ja sen jälkeen NATO-johtoisessa ISAF-operaatioissa Afganistanissa. Johtamiskulttuurierot eurooppalaistenkin maiden välillä ovat suuret.

Suomalaisen upseerin on jatkossa mukauduttava johtamiskulttuurien eroihin, sillä oman järjestelmän paremmuudesta puhuminen ei asioiden hoidossa kansainvälisissä tehtävissä yleensä auta. Keskeisenä oppina Laari pitää edelleen kielitaidon merkitystä ja henkistä joustavuutta sopeutua monikansalliseen työyhteisöön.

EUROCORPS on hyvä esimerkki monikansallisesta valmiusesikunnasta. Se ei varsinaisesti kuulu NATO:n komentorakenteeseen ja on tarkoitettu tarvittaessa myös EU:n käyttöön. Tästä huolimatta toimintamenetelmät ovat NATO:n yleisten periaatteiden mukaisia. Alun perin EUROCORPS oli Ranskan ja Saksan perustama valmiusesikunta, mutta myöhemmin sen toimintaan on liittynyt kahdeksan muuta maata. Eri maiden kansallinen johtamiskulttuuri ja yleiset kulttuuriset erot antavan oman värinsä toimintaperiaatteille ja erityisesti johtamiselle.

Kenraalit ja päätöksenteon haasteet

EUROCORPS:n päätöksentekomallia vaikeutti yleisesti neljä tekijää: EUROCORPS:n kenraalien suuri lukumäärä (5), osallistujamaiden itsensä lukumäärä, kenraalikunnan kahden vuoden palvelusajan aiheuttamat rajoitukset ja erot kansallisessa johtamiskult-

tuurissa. Kaikilla osallistujamailla tuli olla esikunnassa tasapuolinen lukumääräinen edustus kenraalikunnassa ja osastopäälliköissä. Tämä johti siihen, että vaikka kenraalien asema hierarkkisesti oli selkeä (komentaja, varakomentaja, esikuntapäällikkö, apulaisesikuntapäällikkö-operaatiot ja apulaisesikuntapäällikkö-huolto), tosiasiallisesti he eivät olleet valmiita antamaan toisilleen käskyjä, koska kukin kenraali oli samalla vanhin sotilasedustaja.

Toisaalta kenraalikunnan kahden vuoden palvelusaika johti vääjäämättä siihen, että palvelusajan lopulla, viimeistään puoli vuotta ennen palveluksen päättymistä, yleisesti oltiin haluttomia tekemään enää pitkäjänteisiä päätöksiä ja siirrettiin ne mieluummin seuraajalle. Ajoittain syntyi joidenkin kansallisuuksien suhteen kuva myös haluttomuudesta kaikilla tasoilla tehdä päätöksiä vain ja ainoastaan välttääkseen virheitä.

Vastaavan tyyppisiä ongelmia korostui ISAF-operaatioissa, jossa kansakunnilla oli halu saada haltuunsa kenraalitehtäviä. ISAF VI-operaation kokonaisvahvuus oli enimmillään 9000 henkilöä, joita johti 8 kenraalia. Epäsuhta oli ilmeinen ja johti väistämättä ISAF:ssa ajoittain päätöksenteon tehotomuuteen.

Kenraalien suuri lukumäärä ISAF:ssa aiheutti epätietoisuutta johdosuhteesta ja toisaalta tämän vasta-

painona ja eräänlaisena turhautumisen osoituksena halua toteuttaa mikrojohtamista, puuttumista alaisen alaisen toimintaan. Tätä tendenssiä vahvistivat epäviralliset kansalliset komentorakenteet, jotka aiheuttivat jatkuvasti vaikeuksia.

Luontainen pyrkimys mikrojohtamiseen johtaa usein tapaan kirjoittaa alajohtoportaan käsky jopa piinallisiin yksityiskohtiin meneväksi pitkäksi luetteloksi erilaisia tehtäviä, joista on vaikea löytää tärkeintä. Vasta kansainvälisessä tehtävässä ymmärtää miksi kansainvälisesti puhutaan niin paljon meille niin luonteenomaisen tehtävätahtiikan (Auftraktaktik) tarpeesta, sitä ei nimittäin yleensä ole olemassa.

Monikansallisen esikunnan kirjavuus

Kansallisissa johtamiskulttuureissa oli suuria eroja. Korostettakoon, että pääosa EUROCORPS:ssa palvelevasta henkilöstöstä on ammatillisesti erittäin korkeatasoista. Kysymys on vain kuinka kapea tai laaja tuo osaamisalue on ja miten kansallinen tapakulttuuri ja vielä enemmän kansallinen johtamiskulttuuri vaikuttaa yksilöön. Johtamiskäyttäytyminen on henkilökohtaisten ominaisuuksien ja arvojen sekä kansallisen tapa- ja johtamiskulttuurin summa, jota vielä täydentää henkilökohtaisen kielitaidon taso. Käsittelen muutamia ilmiöitä, jotka on hyvä tunnistaa niiden välttämiseksi monikansallisessa esikunnassa.

Hyvin yleinen ja valitettavasti meiläkin joskus esiintyvä ilmiö oli eräänlainen valtapeli, toisin sanoen tehtävien ja henkilöstön haaliminen omaan johtoon joko henkilökohtaisen palkkauksen parantamiseksi tai oman merkityksen korostamiseksi. Paljon harkintaa pantiin

miten jonkun tehtävän voi toteuttaa menettämättä omaa merkitystään. Tähän liittyi ajoittain joidenkin henkilöiden osalta tulosten ja saatujen kokemusten kaunistelu. Yksinkertaisesti ei voitu rehellisesti myöntää, että asiat olivat menneet huonosti. Kunniaksi kuitenkin saksalaisille, he eivät kertaakaan syylistyneet tähän. En halua kategorisoida kansallisuuksia liikaa, mutta muutama kärjistetty esimerkki kuvaa kulttuurieroja.

Espanjalaiseen kulttuuriin kuuluu verrattain kovaääninen keskustelutapa, joka ei suinkaan tarkoita sitä, että puhuja on vihainen toiselle. Ajoittain yksittäiset henkilöt kuitenkin kokivat itsensä loukatuiksi espanjalaisen puhettavan takia. Esikuntatyöskentelyssä espanjalaiset ovat hyvin johtajakeskeisiä ja välttävät aloitteellisuutta esikuntaupseeritasolla.

Latinalaisessa kulttuurissa arvostetaan keskustelua jopa siinä mittasuhteessa, että vastapuoli toisinaan kokee ettei saa suunvuoroa. Neuvotteluihin osallistujilla oli usein sisäinen pakko sanoa jotakin, vaikka sillä ei olisikaan mitään merkitystä, vain osoittaakseen itsensä osallistuneen kokoukseen pöytäkirjamerkinnän muodossa tai vain korostaakseen olemassaoloaan. Tarve pitää puheenvuoroja pitkittää kokouksia tarpeettomasti. Toisaalta huomasin usein edellä mainitun käytännön vähenevän sitä mukaa mitä paremmin osanottajat tunsivat toisensa. Ei ollut enää tarvetta päteä kaikkien tuntiessa toisensa joka tapauksessa jo hyvin.

Puheliasuudelle on toinen kansallisista kulttuureista johtuva selitys. Hyvin usein huomasin, että vastapuoli käytti puhettulua luodakseen mielipiteensä puheen aikana. Ajoittain tämä johti suomalaisittain outoon tilanteeseen, jossa vastapuoli päätti puheenvuoronsa aivan vastakkaiseen mielipiteeseen tai johtopäätökseen kuin hän oli aloittanut. Miten vastata tällaiseen puheenvuoroon, sen alun vai lopun perusteella. On vain opittava kärsivälliseksi ja arvioimaan milloin keskustelukumppani on päättänyt puheenvuoronsa ja mikä hänen lopullinen ajatuksensa oli. Suomalainen ja myös saksalainen looginen ja argumentoiva, stop nonsense-tyyli puri erittäin hyvin.

Saksalaiseen ja yleensä belgialaiseen (tosin on havaittavissa eroja flaamin- ja ranskankielisten välillä) tapaan

Jouni Laari

kuului suomalaiselle tutumpi analyytinen lähestymistapa, kun taas ranskalaisille oli ominaisempaa pyrkimys käytännöllisiin ratkaisuihin mahdollisimman vähässä ajassa. Pitkäjänteinen suunnittelu oli sitten hieman vaikeampaa. Toisaalta henkilökohtaisesti voin sanoa olleeni yllätynyt saksalaisten tavasta mennä suunnittelussa piinavan tarkkoihin yksityiskohtiin ja valmistella suunnitelmasta tai käskystä täydellinen kirjallinen tuote. Tällä tavoin menetettiin usein runsaasti aikaa, joka tosiasiallisesti ”ryöstettiin” alajohtoportaan käytössä olleesta suunnitteluajasta. Tämän vastapainona koin sekä saksalaiset että ranskalaiset helpoiksi lähestyä ja avoimina uusille ajatuksille.

Johtajakeskeisyys ja epäviralliset suhteet

Yleinen piirre oli johtajakeskeisyys ja siihen läheisesti liittyvä suoranainen esimiehen pelko. Usein kenraalien osallistuksessa kokouksiin oli keskustelu käytännössä sallittu ainoastaan osastopäälliköille. Ongelmana oli usein vain se, että vaikka osastopäälliköt eivät olleet paneutuneet kaikkiin yksityiskohhtiin, eivät he toisaalta halunneet asian hallitsevien osastoiesiupseerien osallistuvan keskusteluun, jotta oman osaamisen todellisen taso ei paljastuisi. Tämän seurauksen keskustelun taso oli joskus tuskallinen. Itselläni oli onni ja siunaus se, että esimiehenäni oli erittäin pätevä saksalainen yleisesikuntaeversti, jonka

johtamiskulttuuri oli hyvin lähellä suomalaista.

Monikansallisessa ympäristössä ei voi sellaisenaan soveltaa kansallisia päätöksentekotapoja ja johtamiskulttuuria. Johtaminen on pakostakin sovellettava enemmän sovitteluvoimaksi. Jyrkkä käskytyks ei useinkaan onnistu. Tämän vuoksi monikansallisessa ympäristössä arvostetaan henkilöitä, jotka kykenevät sovitteluun ja muodostamaan kompromisseja romuttamatta päätöksen kohteena olevan toiminnan tehokkuutta sekä samanaikaisesti tarjoamaan vastapuolelle mahdollisuuden säilyttää kasvosna.

Eräs monikansallisen esikunnan piirteistä on epävirallisten kansallisten komento- ja asetien syntyminen. Perimmäinen syy on tietenkin yhteinen kansallinen pohja, lähinnä yhteinen kieli ja kansalliset johtosuhteet. Tätä ei voi välttää ja on opittava tunnistamaan kansalliset komento- ja asetiet, jotta ymmärtää monikansallista kokonaispäättöksentekoa ja osaa tarvittaessa hyödyntää sitä. Monesti erityisesti saksalaiset hyödynsivät kansallisia suhteitaan esikunnan sisällä viedäkseen läpi haluamia päätöksiä kyllästytyään polveilevaan keskusteluun.

Kulttuurierojen tunnistamisen tärkeys

Kulttuurierot vaikuttavat johtamiseen ja työskentelytapoihin. Kulttuurierojen ymmärtämättömyys saattaa aiheuttaa organisaation toiminnalle vaikeuksia. Itse sain todistaa erittäin kärjistynyttä esimerkkiä kahden eri maasta peräisin olevan upseerin välillä. He kumpikin tunsivat toisen loukanneen itseään. Siivullisesta he vaikuttivat olevan oikeassa oman tapakulttuurinsa valossa, mutta toisaalta kumpikin oli haluton pyytämään anteeksi, koska oli vakuuttunut olevansa oikeassa. Ristiriita vaikeutti lopulta heidän välistä yhteistyötään merkittävästi. Perusongelmana oli, etteivät asianomaiset kyenneet tunnistamaan toistensa tapakulttuurien erilaisuutta ja kunnioittamaan toistensa poikkeavia tapoja ennen kuin oltiin liian pitkällä ja asiasta oli muodostunut kasvojen säilytyskoitos, joka myrkytti kyseisen sektorin työskentelyilmapiiriin. Mutta mikä tärkeintä, perusongelmana oli, että kumpikaan ei kyennyt mukautumaan mo-

nikansalliseen työskentelykulttuuriin. Tietenkin myös henkilökemiat voivat asettua vastakkain. Häviöjä oli aina alainen. Korostettakoon, että tämän tyyppiset tapaukset olivat hyvin harvinaisia palvelusaikanani EUROCORPS:ssa.

Sotilaiden välisessä sosiaalisessa kanssakäymisessä painottuvat kulttuurierot. Belgialaiset ja ranskalaiset sotilaat vahvistavat päivittäin sosiaalisia suhteita kättelemällä joka päivä työtoverinsa. Sen sijaan kättelyllä ei ole niinkään suurta merkitystä saksalaisessa ja espanjalaisessa päivittäisessä kanssakäymisessä. Kättelyn unohtaminen oli loukkaus, joten suomalaisena oli nähtävä suurta vaivaa muistaakseen kätellä päivittäin työtoverinsa, kunhan muisti olla kättelemättä saksalaisia ja espanjalaisia.

Suurin ero pohjois-eurooppalaisen ja Välimeren kulttuurin välillä tuntui olevan kellokulttuuri. Suomen yliopistojen akateeminen varti on jokapäiväinen ilmiö Ranskassa, Belgian ranskalaisilla alueilla, Italiassa ja Espanjassa. Kutsussa mainittuun alkamisajankohtaan on aina lisättävä 15 minuuttia. Kutsuja ei todellisuudessa halua kutsuttujen saapuvan annettuna ajankohtana, vaan vähintään vartin myöhässä. Todellisen haasteen asettaa ranskalaisen kenraalin kutsu saapua illalliselle klo 19.00. Siis, sotilaana hänen voi olettaa noudattavan määrittämäänsä kellon aikaa, mutta ranskalaisena voi taas olettaa kutsujen alkavan aikaisintaan 19.15. Seurauksena tästä oli säännöllisesti kutsuttujen kokoontuminen kutsujan kodin ulkopuolelle hyvissä ajoin ennen klo 19.00 seuraamaan kuka uskaltaa ensimmäisenä saapua virallisesti!

Alkoholikulttuuri poikkeaa eri asevoimissa toisistaan. EUROCORPS:n kaikissa baareissa ja ruokaloissa oli tarjolla alkoholia ja useimmille kansallisuuksille oli aivan normaalia nauttia ennen lounasta aperitiivi tai useampiakin. Pääosa nautti lounaansa oluen tai viinin kanssa. EUROBAR ja messit seurasivat EUROCORPS:a aina harjoituksiin, eikä alkoholin nauttiminen poikennut tavanomaisesta kasarmikäytännöstä. Ainoat ongelmat olivat ISAF-operaation aikana, jossa oli erikseen määrätty kahden tölkin sääntö, josta jotkut poikkiesivat liiankin julkisesti ja lähetettiin kotiin. Itse noudatin niin kasarmilla kuin harjoituksissa suomalaista

käytäntöä ja pidätydyin virkatehtävissä alkoholista ISAF-operaation aikana kokonaan.

Kielten osaamisen rikkaus

Oman mielenkiintoisen tekijänsä EUROCORPS:n sisäisessä johtamis- ja hallintokulttuurissa muodosti kielikysymys. Alunperin EUROCORPS:n operatiivisina kielinä olivat rinnakkain saksa ja ranska. Kukin käytti päivittäisessä kanssakäymisessä omaa kieltään, jopa kahdenkeskisissä keskusteluissa. Vastavasti kaikki asiakirjat valmistettiin kahdella kielellä. Espanjan tultua mukaan joutuivat espanjalaiset omaksumaan jomman kumman alkuperäisistä operatiivisista kielistä. Yllättävää kyllä päätettiin EUROCORPS:ssa siirtyä vain yhden operatiivisen kielen käytäntöön ja täksi valittiin englanti. Tasapuolisuusyistä ei ranskan kielelle haluttu antaa dominoivaa asemaa. Omana aikanani englanti oli ainoa käytetty operatiivinen kieli ja tästä oli väistämättä hyötyä myöhemmin ISAF-operaatioissa. Päinvastainen esimerkki oli EUROCORPS:n komentajan suorassa alaisuudessa oleva Saksalais-Ranskalainen Prikaati, jossa ranska ja saksa on toistaiseksi säilytetty työskentelykielinä ja ISAF-operaation aikana prikaatin henkilöstöllä oli vaikeuksia englannin kielen kanssa. Tämä käytäntö tulee muuttumaan lähiaikoina.

Englanninkielen taso EUROCORPS:ssa oli hyvin vaihteleva. Käytetty kieli oli jonkinlainen uusi Euroopan Lingua Franca ja erityisesti äidinkielenään englantia puhuvilla oli usein suuria vaikeuksia ymmärtää käytettyä englantia. Hyvin usein jouduttiin tilanteisiin, jossa kanadalainen tai britti ei ymmärtänyt käytyä englannin kielistä keskustelua, kun sen sijaan ei-äidinkielenään englantia puhuvilla ei ollut mitään vaikeuksia. Merkittävä henkilökohtainen havainto oli ranskalaisten sotilaiden, erityisesti upseerien ja vanhempien aliupseerien englanninkielen tason merkittävä parantuminen viimeisen kymmenen vuoden aikana. Syynä tähän oli päätös estää pääsy virkaikäkursseille, jos ao henkilö ei läpäise vaativaa englanninkielen testiä.

Vaikutuksiin perustuvat operaatiot tulevat

Iso-Britannia on edelläkävijä Euroopassa vaikutukseen perustuvassa operaatiokonseptissa (Effects Based Operations, EBO). Iso-Britanniajohtoinen Allied Rapid Reaction Corps (ARRC) on ottanut konseptin kokonaisuutena käyttöön ja toimii edelläkävijänä muille NATO-esikunnille. Konsepti tulee vaikuttamaan voimakkaasti toimintaperiaatteisiin ja yhteistoimintaan. EBO-konseptin kehittymistä tulisi seurata tiiviisti. Periaatteessa kyseessä on aivan uusi tapa ajatella, suunnitella ja toteuttaa operaatioita puolustushaarojen yhteistoimintana. Iso-Britannia on Euroopassa EBO:n merkittävin edelläkävijä ja kaikki merkit viittavaat siihen, että EBO tulee olemaan tulevaisuuden operaatioiden kulmakiviä. Tähän liittyy myös operatiivisten linjojen käyttö.

Effects Based Operations (EBO) konseptin keskeinen kysymys on maalittamiskäytännön, informaatio-operaatioiden ja psykologisten operaatioiden yhteensovittamisen sekä puolustushaarojen yhteistoiminta. Suomessa puolustushaarojen yhteinen maalittamiskäytäntö on tähän asti ollut enemmän tai vähemmän tarpeeton puuttuvien asejärjestelmien takia, mutta jos jatkossa Hornet-koneisiin hankitaan ilmastamaahan aseistusta ja jos ilmavoimat ovat todella osallistumassa kansainväliseen kriisinhallintaan jatkossa edes harjoitusmielessä, tulisi puolustushaarojen yhteiset maalittamiskäytännöt omaksua pikaisesti. Vastaavasti informaatio-operaatiot ja psykologiset operaatiot ovat Suomessa alkutekijöissään. Nythän kumpikin ala on enemmän tai vähemmän yksittäisten alan harrastajien innokkuuden varassa. Kuinka voimme oppia kriisinhallinnan kaikkia osatekijöitä tai valmistautua maamme puolustamiseen, jos emme varaudu tärkeisiin osatekijöihin jo rauhan aikana? Informaatio-operaatiot ja psykologiset operaatiot ovat käynnissä jo rauhan aikana, tälläkin hetkellä.

Oppeja opittavaksi

Henkilökohtaisesti silmiä avaava kokemus oli siirtyminen EUROCORPS-komennukselta ISAF-rauhan-turvatehtävään oman varsinaisen ope-

ISAF esikunnan CJ3 operatiivinen suunnitteluryhmä lokakuussa 2004. Kuva ISAF.

ratiivisen tehtävän ollessa kuitenkin sama. Siirrettäessä kokemukset EU:n taistelujoukkojen perustamiseen tulisi EU:n taistelujoukkojen valmiusvaiheessa niihin osallistuvan suomalaisen henkilöstön rauhanturvatehtävään siirtymisen valmistelut toteuttaa ennen valmiusvaiheen alkua. Jos valmiusvaiheessa taisteluosasto aktivoidaan tehtävään, ei ole enää aikaa hallinnollisille toimille. Kansallisen tukielementin lähettämisen sijasta tulisi harkita yhteistoimintasuhtetta taisteluosaston johtomaan kanssa. Tämän voisi viedä niinkin pitkälle, että varustetaan taisteluosaston suomalainen kontingentti johtomaan varustuksella, erityisesti tropiikki- ja autiomaavarustuksen osalta. Useat maat toimivat tällä tavalla jo nyt ja joukot varustetaan valmiilla varustuksella, mutta kansallisilla tunnuksilla. Sinänsä Afganistan on opettanut, että ei ole mitään merkitystä minkä värinen univormu on, joka tapauksessa olet maali. Joissakin tapauksissa pienestä maasta tuleva rauhanturvavotilas on jopa arvokkaampi maali, koska vähäisetkin tappiot saattavat pakottaa pienen maan vetäytymään operaatiosta. Sellaisista käsitteistä kuin NATO, liittoutumaton tai liittouman jäsen (coalition) yms ei tavallisella vastarintataistelija ole hajuakaan. Tosin ymmärrän, että ulkomaisen varustuksen käyttöönotto voi olla ylitsepääsemätön tabu. Itse en

vain näe siinä mitään mieltä hankittavan varustuksen lukumääräisen vähäisyyden takia.

Uskallan väittää, että perinteinen rauhanturvaaminen käsitteenä tulisi heittää romukoppaan. Jo Srebrenican katastrofi, Sierra Leonen, Liberian ja Kongon viimeisimmät kokemukset osoittavat tämän. Rauhanturvaajista on tullut osapuolia, haluttiin sitä tai ei. Rauhanturvaajia vastaan tehdyt suorat iskut ovat lisääntymässä ja konfliktin osapuolet käyttävät rauhanturvaajia hyväkseen omien tarkoitusperiensä saavuttamiseksi. Saimmehan itekin tästä kokemusta Libanonissa. Tappioiden mahdollisuus on kasvamassa ja tämän pitäisi vaikuttaa toimintamenetelmiin ja varustukseen. Ja aina on varauduttava voimankäyttöön, ainakin sen osoittamiseen.

Vastaavasti Joint Coordination Order (JCO) käskyjä vastaavat säännölliset puolustushaarojen koordinoitukäskyt tulisi ottaa käyttöön ainakin harjoituksissa. Ohjeistaahan Pääesikunta jo nyt puolustushaaroja, joten kysymys on enemminkin muodoista, vuorovaikutussuhteesta ja väliajoista.

Suosittelen vilpittömästi ammattitaitoisten esikunta-aliupseerien kouluttamista keskitetysti jo varusmiespalvelusaikana. He helpottaisivat merkittävästi sa-esikuntien esikuntaupseerien työtä. Mallia on saatavissa mm

Ruotsista.

Saksalainen ja ranskalainen reservin esikuntaupseerien koulutus- ja ylentämisjärjestelmä toimi ihailtavasti. Ylennminen perustui vastaavien urakurssien käymiseen kuin heidän ammattiupseerikollegiansakin, tosin räätälöitynä enemmän etäopetukseen sopivaksi. Reservin esikuntaupseerit osallistuivat säännöllisesti EUROCORPS:n harjoituksiin ja olivat arvokas lisä. Milloin puolustusvoimat aloittaa reservin esikunta- ja yleisesikuntaupseerikurssit?

Valmiusesikunnan edut

Joskus mielessäni herää ajatus, eikö Suomessakin olisi varaa perustaa yhtymän tai joukko-osaston esikunnan tasoinen valmiusesikunta ja antaa sen keskittyä vain ja ainoastaan itsensä ja alaistensa joukkojen kouluttamiseen. Esitetyn kaltainen valmiusesikunta toimisi niin kansainvälisten operaatioiden kuin kansallisen puolustuksen voimavarana sekä mahdollisuutena upseeristolle keskittyä muutaman vuoden ajan sotilaallisiin valmiuksiinsa. Ymmärrän kyllä rauhan aikaiset henkilöstötarpeet ja resurssipulan, mutta kysymyksen voi asettaa myös toisin päin: kumpi on tärkeämpää sotilaallisten tietojen ja taitojen syventäminen vai kehittyä mestariksi JOHA:n vaatimissa budjetti- ja

Neuvotteluja raskaiden aseiden keräämisestä. Keskellä ranskalainen majuri Moreax ISAF:sta Kuva ISAF.

raportointitaisteluissa? Jos ajatusta vie vieläkin enemmän eteenpäin voisi valmiusesikunnan operatiivisena kielenä käyttää vain englantia ja käyttää esikuntaa paikkana, josta lähdetään kansainvälisiin esikuntatehtäviin. Tämä tarjoaisi porkkanan jo itsessään ja tekisi ihmeitä englanninkielen tasolle.

Suomalaisten vahvuudet ja ongelmallisuudet

Suomalainen upseerikoulutuksen taso osoitti jälleen vahvuutensa. Suomalainen on yleensä mukautuvainen ja aktiivinen, paineen alaisenakin rauhallinen sekä kykenee keskittymään oleelliseen. Suomalaisen upseerikoulutuksen jalostama kyky nopeasti arvioida tilanne ja tehdä päätös kaikki aselajit huomioonottaen tarjoaa edun useiden muiden maiden esikuntaupseereihin nähden. Kansainvälisesti on yleisempää tukeutua aselajiasiantuntijoihin yksinkertaisimminkin perusasioissa. Seurauksena on usein vaikeuksia ymmärtää muita aselajeja.

Sen sijaan suomalaisilla upseereilla on ongelmia ymmärtää puolustushaarojen yhteistoimintaa, varsinkin sen monimutkaisia uusia toimintatapoja. Syykin on yksinkertainen, puolustushaarojen yhteistoimintaa NATO:n ymmärtämällä tavalla ei juuri harjoiteta Suomessa.

Vahvuuksista huolimatta hyvin usein

huomaa suomalaisten vaikeuden sopeutua aivan alkuvaiheessa monikansalliseen esikuntaan, sen toimintatapoihin ja -muotoihin. Erityisesti ongelmia näyttävät tuottavan NATO:n asiakirjamuodot ja lyhenteet sekä erikoinen eräällä tavalla minimalistinen asiakirjakieli. Asiakirjamuoto-ongelma olisi helposti vältettävissä ruotsalaisten ja itävaltalaisien tapaan ottamalla käyttöön NATO:n asiakirjamuodot. Yhtenäistäminen tulisi ulottaa niin aakkosten lausumiseen (Alpha, Bravo, Charlie..) kuin käskyjen päiväysmuotoon (301200LSEP05 = 30.9.2005 klo 12.00 paikallista aikaa). Ja lyhenneongelmasta ei pääse eroon kuin opettelemalla. Vastaavasti suomalaisille sotilasarvoille tulisi vihdoin määrittellä NATO:n vastineet ja opettaa henkilöstö käyttämään niitä. Määrittelyssä ei tule olla turhan kaino, koska henkilöstön tehtävä määräytyy usein NATO:n sotilasarvokategorian mukaan.

Puolustusvoimien tulisi kannustaa useamman kuin yhden ulkomaisen kielen opiskeluun. Englannin kielen tasossa tulisi jokaisen upseerin tavoittaa yleisen kielitutkinnon korkeampi taso, mutta tämän lisäksi tulisi tukea toisen ulkomaisen kielen opiskelua vähintään kielitutkinnon keskimmaiselle tasolle. Pienenä kansakuntana Suomi voi panostaa vain laatuun ja korkea kielitaito tarjoaisi ratkaisevan edun moniin muihin maihin

nähdessä. Mitä parempi kielitaito, sen parempi arvostus ja tämä puolestaan normaalisti antaa lisänostetta parempiin tehtäviin, usein virallisen tehtäväjaon ohi. Pitää edelleen paikkansa, että sokeiden joukossa yksisilmäinen on kuningas. Tämä on yksi ratkaiseva syy miksi anglo-saksit sijoittuvat usein avaintehtäviin kansainvälisissä operaatioissa. Valittavasti ja päinvastoin kuin itsellemme uskottelemme, puolustusvoimien henkilöstön englannin kielen tasossa on suuria ongelmia. Ratkaisuna voi olla vain useamman kielen pakollinen opetus perustutkinnosta alkaen ja jatko-opiskelun tukeminen sekä taloudellisten porkkanoiden tarjoaminen.

Henkilökohtaisesti kaksi ja puoli vuotta EUROCORPS:ssa oli avartava ja opettava kokemus, varsinkin kun siihen yhdistyi kansainvälinen operaatio. Itselteni EUROCORPS oli ainutkertainen mahdollisuus valmistautua vain ja ainoastaan sotilaallisiin tehtäviin miltei ilman normaalin rauhan aikaisen kotimaisen varuskunta- tai esikuntapalvelun koulutus- tai hallintotehtäviä. Itse koen EUROCORPS palvelun eräänlaisena monikansallisena operatiivisena ammattikorkeakouluna, joka mahdollisti myös katsoa kansallisen puolustuksemme kysymyksiä uudesta näkökulmasta. Suosittelemme vilpittömästi vastaavaa kokemusta. ☐

Reservinupseeriksi nelikymppisenä

Haastattelu Jari Rantapelkonen

Puolustusvoimat toimeenpani Aliupseerista upseeriksi reservissä-kurssit ensimmäisen kerran vuonna 2004. Sille osallistui haastateltava korkeimman hallinto-oikeuden tiedotuspäällikkö Teuvo Arolainen. Toinen kurssi järjestettiin lokakuusta 2004 heinäkuuhun 2005. Sille osallistui Johtamistaidon opiston rehtori Heikki Siltala. Molemmilla oli samalla hoidettavanaan sekä vaativat siviilitehtävät että vastuu perheistä. Lisäksi he ovat osallistuneet aktiivisesti johtamisen opettamiseen ja informaatiotosodankäytinkyvyn kehittämiseen sekä niiden tutkimiseen puolustusvoimissa.

Vänrikin arvomerkit ansaittiin kunnialla. Arolainen valmistui ensimmäiseltä täydennyskurssilta mitalikolmikossa ja Siltala toisen kurssin priimuksena. Reserviupseerikoulussa toimeenpannut monimuoto-opetukseen perustuneet kurssit johtanut everstiluutnantti Vesa Nissinen myhäilee tyytyväisyyttään, sillä ”mielikuvat ovat todella myönteisiä” koko työurakan jälkeen. Kurssin aikana lähijaksot muodostuivat puolustusvoimien järjestämistä kertausharjoituksista, vapaaehtoisista harjoituksista ja MPK ry:n kursseista. Nissinen muistaa Arolaisen kehittyneen hienosti nousemalla ”kurssinsa luottomieheksi” ja Siltalan ottaneen heti ”paikkansa kurssin kärjessä osaamisensa ja johtamisvalmiuksiensa ansiosta.”

Maanpuolustuksemme tarvitsee reservin vänrikkien Teuvo Arolaisen ja Heikki Siltalan näyttämää esimerkkiä, sillä heillä on sanottavaa, motivaatiota ja osaamista. Haastattelussa molemmat upseerit kertovat avoimesti näkemyksiään reservinupseeriudesta, sotilasjohtamisesta ja maanpuolustamisesta. Samalla he vastaavat kysymykseen mikä ihme saa miehet metsään vielä nelikymppisinäkin.

Ajatuksesta toimeenpanoon

Everstiluutnantti Nissinen mukaan kursien ”idea ei ole täydellisen uusi - vastaavia kursseja järjestettiin muutamia jo kymmeniä vuosia sitten 1950-luvulla, mutta tarkempaa historiatietoa ei niistä ole kaivettu esiin.” Nissinen tarkentaa lähihistoriaa: ”1990-luvun puolivälissä reserviläisjärjestöt aktivoituivat esittämään puolustusvoimien johdolle täydennyskurssien järjestämistä, ja myönteinen periaatepäätös oli olemassa jo vuonna 1996. Asia ei kuitenkaan tuolloin edennyt vielä toteutumisasteelle.” Asiaa kysyttiin. ”Ehkä prosessi kuvaa kokonaisuutena myös ajattelutavan ja suhtautumisen muutosta puolustusvoimissa”, pohtii Nissinen. Puolustusvoimissa oli ”halua osoittaa umpiperien poistuneen myös tässä näkökulmassa.”

Kuka sitten pääsee upseeriksi koulutettavaksi? Nissinen muistuttaa ensin, ”että monista eri syistä valintajärjestelmämme ei ole myöskään aukoton, eli on oikeudenmukaista antaa tämä mahdol-

lisuus” ja jatkaa, että ”puolustusvoimat pystyy tämän kurssin kautta täsmäkouluttamaan käsinvalittuja reservin johtajia tiettyihin avaintehtäviin, joihin edellytetään reserviupseerin tutkintoa.” Nissinen mukaan kuitenkin ”suurin merkitys kursseilla on niille erittäin motivoituneille reservin aliupseereille, joilla on aktiivisuutta ja halua panostaa toimintaansa niin sodan ajan tehtävässään kuin vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä.” Lopullisen valinnan pääesikunnan, puolustushaarojen ja sotilasläänien esitysten perusteella teki näissä kursseissa puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö. ”Jatkossa on suunniteltu, että valintapäätös delegoidaan Reserviupseerikoululle”, valottaa Nissinen.

Kipinä ”tornihommiin”

Miten kurssi sai kohdallanne alkunsa? Mistä motivaatio?

Siltala: Minulle tämä on ollut asia, joka vain on pitänyt hoitaa. Olen joutunut upseerintehtäviin sa -sijoitettuna ali-

Tuvo Arolainen (edessä) ja Mikko Turunen (taustalla) laatimassa taistelusuunnitelmia ensimmäisellä täydennyskursilla. Kuva Juha Parkkonen.

upseerina koomisten tilanteiden eteen kertausharjoituksissa, kun olen joutunut käskemään reservinupseereja. Täydennyskurssi oli myös erinomainen tilaisuus saada lisää jatkokoulutusta, onhan osaamisen tai kompetenssin jatkuva vahvistaminen eli elinikäinen oppiminen muutenkin elämäni perusarvoja. Myös RUK:n kurssin johtaja everstiluutnantti Vesa Nissinen omalta osaltaan kannusti minua hakemaan täydennyskursille. Ei ole syytä myöskään vähätellä motivaatioperustaani, joka johtaa juurensa hetkelliseen henkiseen laiskuuteen varusmiesajalta: suoritustasoni oli alhainen AUK:n ensimmäisellä puolikursilla ja sain herätyksen ”tornihommiin” vasta toisella puolikursilla. RUK juna oli jo mennyt. Olin kiväärilinjan priimus ja jäin santsariksi AUK:hon. Kokemukset varusmieskiersantina olosta lämmittivät mieltäni vuoden pari varusmiespalveluksen jälkeen, mutta ajan

myötä asia alkoi kaivertaa mieltäni.

Arolainen: Myös minun tarinani juontaa aliupseerikouluun. Vaikka olin RAUK:ssa puolikurssin korpraali, jäin lopulta niukasti RUK:hon lähtevien joukosta. Minäkin päädyin seuraavan kurssin santsariksi. Myöhemmin kuulin, että pisteeni olisivat riittäneet upseerikoulutukseen pääsyyn kaikista muista paitsi juuri sissijoukkueesta. Toinen syy haikautumiseen muistuttaa myös Heikki Siltalan tilannetta. Sa-tehtäväni ja -sijoitukseni on jo pitkään ollut upseerin tehtävä ylemmissä johtoportaisissa. Toiminta aliupseerina tällaisessa ympäristössä yleisesikuntaupseerien parissa tuntui jatkuvasti hiukan vaivalloiselta. Motivaatiota lisäsi vielä se, että Helsingin Sanomat työnantajana suhtautui ymmärtävästi poissaoloihini.

Paljon opittavaa - raskas kokemus

Mitä tällainen opiskelu vaati oppijalta työn ohessa? Olihan kyseessä kaiken kaikkiaan lähes 1,5 vuoden prosessi.

Arolainen: Aikaa. Paljon enemmän kuin kurssin kestoksi kirjattu 10 opintoviikkoa. Veikkaukseni on, että oikeampi työ määrä oli 20-25 opintoviikkoa. Lisäksi terminologia ja kielenkäyttö vaati oppimista. Monet opetetuista asioista olivat uusia ja outoja. Minun ikäiseni oli aikanaan opiskellut esimerkiksi toisenlaiset taktiset merkit.

Opiskelu vaati taas tottumista asevoimien kuriin, säännöllisyyteen, yhteiseen pukeutumiseen, tervehtimiseen ynnä muuhun. Toisaalta meitä kohdeltiin selvästi eri tavoin kuin nuoria varusmiehiä, meitä pidettiin aikuisina ihmisinä ja aikuisopiskelijoina. Saimme tavallisesta RUK:n kurssista poiketen selvästi korkeamman tason opetusta. Meille ei opetettu vain joukkueenjohtajien tai vastaavan tietoja vaan myös komppanian päällikön tehtäviä ja pataljoonan esikuntatyötä. Monen kurssilaisen oma sa-tehtävä on vielä korkeammalla, johtokeskuksissa, maanpuolustusalueiden esikunnissa jne.

Siltala: Kokemus vaativan työn ja perhe-elämän - maaliskuussa 2005 kesken kurssin syntyi toinen lapsemme Jaakko-poika - ohella oli kieltämättä ajoittain raskasta. Opiskeltavaa oli lähijaksosten välillä paljon ja etenkin ”hauki on kala”-tyylinen ulkoa-opiskelu tietyissä oppiaineissa oli diplomaattisesti sanottuna mielenkiintoinen kokemus. Toisaalta jos joku herättää minut esimerkiksi keskellä yötä ja pyytää kertomaan moottoroidun jalkaväkipataljoonan tai rykmentin organisaatorakenteen, aseistuksen ja taktiikan hyökkäyksessä, niin kyllähän ne asiat pystyy nyt luettelemaan ja soveltamaan kartallekin.

Itsensä johtaminen nousi tärkeäksi tekijäksi, jotta siviilielämän ja täydennyskurssin pystyi samanaikaisesti hoitamaan. Motivaatiotasoni oli kuitenkin niin korkea, että innostus säilyi koko ajan. Erittäin hyvä henki kurssilla ja pätevät kouluttajat veivät opiskelua eteenpäin myötätuudessa. Tuimme toinen toisiamme ilman pahempaa kilpailuasetelmaa ja tässä iässä kun elä-

mänkokemustakin jo on, osaa suhteuttaa asioita keskenään terveellä tavalla. Osasin nauraa itsellenikin.

Arolainen: Kyllä kurssilla oliin tosisaanakin. Esimerkiksi meidän kurssimme arvostelusta käytiin vilkasta keskustelua. Läheskään kaikkien mielestä ei ollut mielekästä laittaa meitä järjestyseen, koska sillä ei vastaisuudessa ole mitään merkitystä.

RUK:ssa opittiin puolin ja toisin

Kuinka te yhteiskunnan vaikuttajina koitte RUK:n kurssin?

Siltala: RUK on legendaarinen instituutio ja se vakuutti minut. Tällaiselta räätälöidyltä kurssilta oli turhat rönsyt karsittu pois, joten keskityimme olennaiseen. Meihin kurssilaisiin myös uskottiin ja luotettiin järjestäjien puolelta, sillä rima oli nostettu ylös. Tavoitteet olivat luonnollisesti korkeammalla kuin varusmiesoppilailla, olimmehan kaikki kokeneita reservinupseereita.

Arolainen: Kurssi antoi melkoisen määrän yleissivistystä puolustusvoimista ja sen tehtävistä. Kurssille pääseminen ja sen läpäiseminen kunnialla on kiihättä myös tyytyväisyyden aihe ja antanut lisää itseluottamusta sa-toimiin. Opetus oli myös harvinaisen joustavaa ja kouluttajat kärsivällisiä. Omien kurssitovereiden kanssa syntyi selvää yhteenkuuluvuutta ja muita yhteyksiä.

Evl Nissinen on kertonut havainnoistaan, että ”koulutettavien motivaatio oli aivan erinomaisella tasolla molemmilla kurssilla. Toiminta kurssin johtajana ja johtamisen opettajana syvensi edelleen uskoa yleisen asevelvollisuuden voimaan ja merkitykseen - siviiliopinnoissa ja -työssä hankittua kivikovaa osaamista saadaan myös tämän kurssin avulla suunnattua uudelleen puolustusvoimien tarpeiden mukaan.” Miten te näette tilanteen, mitä annettavaa oli puolin ja toisin?

Arolainen: RUK:lle pilottikurssi oli varmasti haaste jo pelkästään sen takia, että olimme varusmiehiä selvästi iäkkäämpiä, koulutetumpia ja monella tavalla kokeneita. Tiiviin palautejärjestelmän kautta pystyimme ilmeisesti myös antamaan koululle ajatuksia jatkokursseja

ja yleensä aikuiskoulutusta varten. Täydennyskurssit myös tavallaan osoittavat sen, että mistään varusmiesten ikäluokasta eivät RUK:hon valikoidu kaikki upseeriksi pätevät ja upseerin tehtäviin kykenevät nuoret. Umpiperän poistaminen korjaa valintajärjestelmää ja antaa samalla ”myöhäisheränneille” tilaisuuden kouluttautua reservissä.

Siltala: Minusta tuntuu, että kurssillamme arvostettiin kouluttajia ja kykenimme rakentamaan luottamuksen välillemme.

mutta se asettaa myös velvollisuuksia. Pelkkä sotilasarvo ei tee kenestäkään upseeria, vaan se vaatii esimerkillistä ja vastuuntuntoista toimintaa. RUK:n käyminen on avain vastuullisempiin tehtäviin puolustusvoimissa ja usein myös siviilimaailmassa. Vain pieni osa ikäluokasta yltää reserviupseeriksi, ja kun siihen joukkoon nousee vanhemmalla iällä, ylennystä osaa arvostaa ehkä vieläkin enemmän.

Heikki Siltala marssilla. Kuva Tero Lehtonen.

Kun molemmat osapuolet, kouluttajat ja koulutettavat olivat sitoutuneet, niin se taas sitoutti meitä ja myös kouluttajia entistä enemmän. Kurssi oli vuorovaikutuksellinen prosessi kaiken kaikkiaan.

Vastuuntuntoiseksi voimavaraksi

Mitä reservinupseerius merkitsee teille?

Siltala: Reservinupseerius on Suomessa myyttinen asia. Se muodostuu sotiemme arvokkaista kokemuksista, yhteiskunnan lähes varauksettomasta arvostuksesta, pisarasta patetiaa ja narsismia. Tunnen kuuluvani nyt sukupolvia yhdistävään ketjuun. Olennaista on tietenkin valmiuden ja osaamisen taso. Se kertoo reservissä olevista kansakunnan voimavaroista, joita rauhankin aikana voidaan hyödyntää.

Arolainen: Arvostan upseerin arvoa,

Hyvä johtajuus on ihmisten välissä - ei johtajassa

Johtajuuden väitetään olevan jatkuvassa muutoksessa ja tilanteen mukaista. Mitä te korostatte johtajuudessa omien kokemuksienne mukaan?

Siltala: Hyvä johtajuus ei ole pelkästään johtajan ominaisuus, vaan organisaation, työyhteisön jäsenten vuorovaikutuksen tulosta. Johtajuus ei siis välttämättä sijaitse johtajassa vaan niissä suhteissa, joita on ihmisten välillä. Johtajuus on välttämätöntä jokaiselle organisaatiolle, sillä johtajuus luo suunnan. Sotilasjohtajuuskin on vuorovaikutusta, jossa muokataan omia ja muiden näkemyksiä siitä, mihin pyritään ja miten työskennellään. Silloin on taistelunkin aikana helppo totella ja toimia käskyjen mukaan.

Arolainen: Johtajan täytyy olla vilpittömän omiensa suuntaan ja pysyä heidän tukena vaikeissakin paikoissa. Ihmisiä johdetaan, ei asioita. Johtajan on tunnettava oma alueensa, oli kyse sitten vastuulla olevista asioista tai ihmisistä, mutta samalla on oltava kykyä ja rohkeutta rikkoa vakiintuneita käsityksiä ja kaavamaisuuksia. Helsingin Sanomien taannoinen päätoimittaja Keijo Kylävaara kirjoitti 1980, että ”parasta

se, että tehtävät ovat muuttuneet vastuullisemmiksi ja vaativammiksi. Sen lisäksi olen päässyt vähäiseltä osin myös rakentamaan uutta.

Siltala: Kurssilta minulle jäi erityisesti mieleen nk JOHA-harjoitus. Se oli extreme -kokemuksena mieleenpainuva. Miettikääpä sitä, kun marssimme neljä vuorokautta ilman unta vesikellot jalkapohjissa kevennetyllä sissimuonalla. Sa-

lustus on aina ollut maassamme resurssikysymys, joka on vaikuttanut jopa strategisen tason päätöksiin, vaikka suhde pitäisi olla toisinpäin. Strategian pitäisi antaa suunta operatiivisiin päätöksiin. Mitä puolustamme tulevaisuudessa? Jos meillä kansakuntana on siitä yhtenäinen käsitys, seuraavaksi voidaan kysyä millä resursseilla puolustetaan ja kenen kanssa; yhdessä vai itsenäisesti. Puolivillaiset ratkaisut ovat suorastaan vaarallisia, kun puhutaan maanpuolustuksesta. Jos jotain tehdään, tehdään se sitten kunnolla.

Taistelukentän arkea harjoituksissa. Kuva Puolustusvoimat.

toimittaja-ainesta ovat huonosti sopeutuvat ja räihinointiin taipuvaiset yksilöt”. Sotilasjohtajalle hallittu kapinallisuus voisi tarkoittaa yllätyksellisyyttä, luovia ratkaisuja sekä harkittua kaavojen rikkomista.

Äärimmäiset kokemukset jäävät mieleen

Mitä mieluisia kokemuksia teille on jäänyt mieleen toiminnastanne reserviläisenä tai erityisesti kurssilta?

Siltala: Kurssillamme kouluttajiemme ammattitaito oli vakuuttava piirre, samoin myönteinen asenne. Ja onneksi kouluttajiemme joukossa oli persoonallisuksia. Käytännön harjoittelussa, joissa toimimme esimerkiksi erilaisissa pataljoonan esikunnan upseerin tehtävissä, kouluttajiemme ammattitaito ja asenne tuli hienosti esille. Saimme tilaa, saimme tehdä virheitä, jouduimme analysoimaan toimintaamme. Kouluttajiemme läsnäolo mahdollisti oppimisen.

Arolainen: Parasta reservissä on ollut

malla johdimme, suunnistimme, uimme hyisessä vedessä ja suoritimme useita toiminnallisia tehtävärasteja. Johtajina meidän oli kyettävä tekemään päätöksiä paineen alla sekä ratkomaan erilaisia johtamis-caseja. Tällöin pääsimme lähelle henkilökohtaisen suorituskykymme rajoja. Reservinupseerin arvoa ei todellakaan saa Suomessa kirjukurssilla.

Innovatiivisia reserviläisiä palveluksessa

Miten näette maanpuolustuksen tulevaisuuden?

Arolainen: Sodan kuvan muuttuminen sekä yhteiskunnan kriittisten toimintojen kietoutuminen maanpuolustukseen johtaa väistämättä myös sodankäynnin oppien muovautumiseen. Informaation merkitys eri muodoissaan kasvaa, samoin kokonaismaanpuolustuksen tarpeellisuus. Yleinen asevelvollisuus on kuitenkin hyvä säilyttää, vaikka järjestelmää onkin muutettava ammattimaiseen suuntaan.

Siltala: Minusta tuntuu, että maanpuo-

lustus on aina ollut maassamme resurssikysymys, joka on vaikuttanut jopa strategisen tason päätöksiin, vaikka suhde pitäisi olla toisinpäin. Strategian pitäisi antaa suunta operatiivisiin päätöksiin. Mitä puolustamme tulevaisuudessa? Jos meillä kansakuntana on siitä yhtenäinen käsitys, seuraavaksi voidaan kysyä millä resursseilla puolustetaan ja kenen kanssa; yhdessä vai itsenäisesti. Puolivillaiset ratkaisut ovat suorastaan vaarallisia, kun puhutaan maanpuolustuksesta. Jos jotain tehdään, tehdään se sitten kunnolla.

Siltala: Teuvo Arolainen on mielestäni oikeilla linjoilla. Toivottavasti puolustusvoimat löytää motivoituneet sijoituskelpoiset reserviläiset, joiden ammattitaitoa ja kokemusta voidaan entistä paremmin hyödyntää. Luovat ja innovatiiviset reserviläiset pystyvät kaikilla tasoilla tuomaan lisäarvoa maanpuolustukseen ja puolustusvoimiimme, jos heitä halutaan ja osataan sijoittaa oikein.

Mitä henkilökohtaisesti tästä eteenpäin?

Arolainen: Lähivuosien suurimmat haasteet liittyvät oman sa-tehtävän mukaisiin koviin harjoituksiin. Pyynti hankkimaan jatko- ja lisäkoulutusta ainakin kotimaassa, toivottavasti myös ulkomailta. Pääsy valtakunnalliselle maanpuolustuskurssille olisi arvokasta.

Siltala: Myös minä odotan henkilökohtaisesti aktiivisia reservinupseerivuosia. Minulla on vielä yli 20 vuotta aikaa antaa ennen nostoväkeen siirtymistä oma vaatimaton panokseni isänmaamme hyväksi. ☐

Sen joulun muistan

Muistan, kun katselin pari vuotta sitten joulukuun alussa seinäkaleriani. Joulun näytti silloinkin tekevän tuloaan - aivan kuten ennenkin ja aivan kuten nyt. Joulun valmistelut ja odotus pääsivät täyteen vauhtiin joulukuun puolessa välissä. Pian koittava joulun oli tullut enemmän tai vähemmän kaiken toiminnan kohdeksi. Ystävät ja työtoverit kertoivat kukin omista joulusuunnitelmistaan. Oma perhe ja läheiset löytyivät lähes jokaisen suunnitelmista - joulun perheen, tai perheen ja läheisten kanssa.

Odotin vuonna 2003 joulua palvelustoverien kanssa. Pakkasta oli muutama aste ja maata peitti hento lumipeite. Ilmassa saattoi haistaa lämmitykseen käytettävän ruskohiilen voimakkaan tuoksun. Joulun oli tulossa Tuzlan kaupungin kyljessä sijaitsevaan Camp Eagle Baseen, Bosnia-Hertsegovinas. Minulla oli tuolloin tilaisuus kokea joulun rauhanoperaatioissa, muiden jouluksi alueelle jääneiden noin 30 suomalaisen ja usean sadan eri kansallisuksia edustavan rauhanturvaajan kanssa. Tuo joulun on jäänyt mieleeni. Vietin sen paitsi kaukana kotoa niin myös aikaisempaan kokemaani verrattuna hyvin poikkeavassa ympäristössä.

Olin jo Bosniaan saapuessani hyvin tietoinen siitä, että tulisin viettämään joulun toimialueella. Osasin suhtautua tilanteeseen ja valmistaa läheisiäni siihen melko hyvin. Kuitenkin näin jälleensä ajatellen huomaan yllätyksekseni, etten päätöstä tehdessäni osannut oikeastaan ollenkaan ajatella miten paljon tunteita joulun minussa herätti.

Joulunviettoimikunta oli ehdottomasti pannut parastaan suunnitellensa illan ohjelmaa. Se oli hyvä osoitus siitä, että joulun tunnelma voidaan ainakin osittain luoda myös tavanomaisesta poikkeavaan ympäristöön. Joulun vietto aloitettiin muutamalla ohjelmanumerolla ja kilpailulla, jotka mukavas-

Arjo Kaarre

ti kevensivät ainakin minun kieltämättä hieman kaihoista tunnelmaa.

Aattoillan vanhetessa leiri rauhoitui ja valmistautui jouluaaton aterialle. Vaikka suomalaiseen osastoon ei kuulunut varsinaista talousryhmää, oli vapaaehtoisvoimin hallintorakennuksemme kokoustiloihin loihdittu joulu-pöytä, joka haki vertaistaan. Pöydästä löytyi yllätyksekseni kaikki, mitä olin siihen lapsuudesta asti kuvitellut kuuluvankin. Oli kinkut, laatikot, rosollit, kalat sekä palan painikkeeksi vielä riisipuroa ja kahvi sekä joulupipareita.

Joulunateriaan aikana huomasin, että läheisten kaipuusta huolimatta joulun oli saanut arvoisensa puitteet ystävien ja palvelustoverien parissa. Saimme Joulupukinkin käymään leirissämme. Saimme pieniä lahjojakin. Minulle tuli kaksi lahjaa. Niistä molemmat ovat arvoisessaan käytössä tänäkin päivänä.

Illanvieton jatkuessa oli kuitenkin tullut vuoro muistaa perhettäni. Siirryin hetkeksi majoitukseeni odottamaan minulle luvattua puhelua. Puhelimessa läheisten kanssa vietetty hetki ei ollut

pitkä, mutta sitäkin merkittävämpi. Enkä muista olisinko aikaisempina joulukuina kokenut mitään niin voimakkaasti. Kaikesta uudesta ja erilaisesta huolimatta se oli ehdottomasti tuon joulun tärkein hetki.

Joulukirkon oli pappimme järjestänyt halukkaille Katolisen keskiyön messun muodossa Tuzlan katolisessa kirkossa. Meitä lähti matkaan parikymmentä suomalaista rauhanturvaajaa. Se oli vaikuttava tilaisuus.

Kokemuksen arvoa ei ainakaan vähentänyt se, että pappimme muodosti kaikista matkaan lähteneistä kuoron, joka sai tilaisuuden esittää messussa suomalaisen joululaulun. Harjoittelun ollessa vähintäänkin minimaalinen päätimme linja-autossa suoritetun äänenavauksen jälkeen esittää Joulu-yö, juhlayön. Saimme laulaa sen täpötäydelle kirkolle. Taisipa esitys näkyä Bosnian televisiossakin muutaman paikalle tulleen tv-kameran välityksellä. Uskoisin laulumme tarjonneen nohuttomattoman esityksen myös kirkkokansalle, joka vaikutti olevan vilpittömän iloinen antaumuksella esitetystä ja oimittaisen kielisestä, mutta tutusta joululaulusta.

Joulun 2003 oli ehdottomasti mieleenpainuvuin joulun, jonka olen koskaan kokenut.

Mietin mistä se johtui - siitäkö, että sain kokea joulun rauhanoperaatioissa, vai siitä, että jouduin olemaan erossa perheestäni, vaiko kenties siitä, miten perheen merkitys korostui ja maalliset asiat joulussa saavuttivat aikaisempaa suuremman merkityksen. En tiennyt vastausta silloin, enkä tiedä vielä tänäkin päivänä. Eikä minun oikeastaan tarvitse sitä tietääkään - riittänee, että sain kokea sen. Ja se on herättänyt minussa ajatuksia. r

Perinteet kunniaan

Kadettikunnan toiminta perustuu arvomaailmaan, jossa maamme historialla ja perinteillä on erittäin suuri merkitys. Suuri osa upseerin ammattin periaatteista on yleismaailmallisia ja ne ovat muodossa tai toisessa löydettävissä lähes kaikista armeijoissa maailmalta. Kunkin maan arvokaimmat sotilasperinteet ovat kuitenkin kansallisia ja juuri ne antavat kyseisen maan upseerikunnalle sen oman ainutlaatuisen identiteetin.

Suomalaisten upseerien kansalliset perinteet liittyvät tiiviisti maamme sotahistoriaan sekä puolustusvoimiin ja niiden osuuteen kansamme kohta-loissa. Lisäväriä monipuoliseen upseeriperinteeseemme antaa maamme kuuluminen historiansa aikana sekä Ruotsin kuningaskunnan että Venäjän keisarikunnan valtaapiireihin. Olemme aikojen saatossa voineet jalostaa tämän päivän kansalliseen arvomaailmaamme parhaat puolet noista kummastakin sotilaskulttuurista.

Vuonna 2004 paneuduimme perusteellisesti läntiseen lähtökohtaan viettämällä upseerikasvatuksemme kehossa Rantasalmella monipuolisen kaaderiviikonlopun, jonka aikana saimme perusteellisesti tutustua Haapaniemen kadettikoulun historiaan ja erityisesti sen pitkäaikaiseen johtajaan, sotilaskasvatuksemme kantaisään, everstiluutnantti Samuel Mölleriin. Uskon, että sängen monelle kadettiveljellekin oli suuri yllätys kuinka monipuolinen ja sivistyksellisesti korkeatasoinen sotilasyhteisö Savossa 1700-luvulla isänmaataan palveli.

Suomalaisen upseerikasvatuksen perintö siirtyi Samuel Möllerin luomalla pohjalla Haapaniemestä tulleiden opettajien kautta Haminan Kadettikouluun ja sieltä itsenäisen Suomen Kadettikouluun.

Vuonna 2003 julkaistun Haminan Kadettikoulun historian esipuheessa todetaan Suomen Kadettiklubin esittäneen 1930-luvulla, että tasapuolisuuden varmistamiseksi Haminan Kadettikoulun historian kirjoittaminen on annet-

tava Kadettikunnan tehtäväksi. Tästä syystä kirjan toimituskunnan puheenjohtajana toimikin Kadettikunnan silloinen puheenjohtaja kenraaliluutnantti Heikki Tilander.

Suomen (Haminan) Kadettikoulu oli aikanaan Aleksanterin Yliopiston (Helsingin yliopisto) jälkeen toiseksi korkein sivistyslaitos maassamme ja se kasvatti korkeatasoisen upseeriston lisäksi Suomelle ammattitaitoisia virkamiehiä. Haminan kadetit menestyivät erinomaisesti upseerinurallaan Suomen ja Venäjän armeijoissa sekä toimivat vielä viime sodissamme eräissä puolustusvoimien avaintehtävissä. Useat siviilielämän palvelukseen suuntauneet Haminan kadetit menestyivät erinomaisesti valtionhallinnossa sekä talous-, kulttuuri- ja siviilielämän palveluksessa kohoten mm. ministereiksi, maaherroiksi ja pääjohtajiksi. Ajallinen etäisyys mahdollistaa nyt, runsaat 100 vuotta kadettikoulun lakkauttamisen jälkeen, Haminan Kadettikoulun nostamisen sille kuuluvaan arvoonsa.

Seuraava kohde Kadettikunnan perinnetyössä onkin itäinen lähtökohdamme Haminan Kadettikoulu. Vuosi 2009 on suomalaisen upseerikoulutuksen 230-vuotisjuhlavuosi. Se on myös Haminan rauhan 200-vuotisjuhlavuosi, Haminan Kadettikoulun alkamisen 190-vuotisjuhlavuosi ja Itsenäisen Suomen Kadettikoulun 90-vuotisjuhlavuosi. Kadettikunta tähtääkin hankkeessaan juuri tuohon suureen juhlavuoteen 2009, jolloin tavoitteena on järjestää Haminassa Rantasalmen tilaisuuden kaltainen perinnejuhla. Haminan Kadettikoulun perinnetoimikunta on jo käynnistänyt työnsä kenraalimajuri Hannu Särkiön johdolla. Mukana työssä ovat Kadettikunnan rinnalla Kadettikoulu ja Maanpuolustuskorkeakoulun historian laitos sekä Haminan kaupunki, Reserviupseerikoulu ja Suomen Reserviupseeriliitto.

Uusia jäseniä

Eräs arvokkaimmista upseeriperinteistämme on kadettilupaus, jonka jokainen kadettiupseeri on vuorollaan antanut. Samalla hän on liittynyt kadettinumeronsa kautta yhdeksi lenkiksi kadettiupseerien katkeamattomaan ketjuun. Marraskuun 18.päivän aamutunteina antoivat 91.kadettikurssin ja 74.merikadettikurssin kadetit Kadettilupun edessä kadettilupauksensa ja liittyivät osaksi perinneketjuamme. Kadettilupaus avasi heille myös mahdollisuuden anoa Kadettikunnan jäsenyyttä. Vanhat kaaderit toivottavatkin nuorukaiset lämpimästi tervetulleiksi veljespiiriimme.

Tätä lehteä lukiessamme olemme juuri hiljentyessä vuoden suurimpaan juhlaan. Kadettikunnan toimisto toivottaakin kaikille kadettiveljille ja -sisarille rauhallista joulua ja onnellista uutta vuotta 2006.

Pekka Rapila

pekka.rapila@kadettikunta.fi

Komentaja joulukahveilla

Puolustusvoimain komentaja amiraali Juhani Kaskeala vieraili perinteisillä joulukahveilla Kadettikunnassa 7.12.2005. Kahvitelun lomassa komentajalle esiteltiin Kadettikunnan syyskokouksessa hyväksytty strategiasuunnitelma 2005, jäsentutkimuksen tärkeimmät tulokset

sekä meneillään olevat hankkeet.

Komentaja oli kiinnostunut Kadettikunnan valmistumassa olevasta ”Suomi Kylmässä sodassa” -multimediahankkeesta, jonka hän totesi olevan jälleen oivallinen esimerkki siitä laajasta ja korkeatasoisesta työstä, jota Kadettikunta tekee maanpuolustus-

tietouden levittämiseksi nuorisomme ja kansalaistemme keskuuteen. Myös Kadettikunnan, Reserviupseeriliiton ja Reserviläisliiton yhteishanke veteraanien perinnön välittämiseksi tulevaisuudessaakin nuorisolle sai komentajalta tunnustusta.

Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri Ilkka Aspara esitteli komentajalle Kadettikunnan ajankohtaisia asioita.

Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuriksi

Tasavallan presidentti ylensi 6.12.2005 Kadettikunnan puheenjohtajan Ilkka Asparan kenraalimajuriksi. Hän valmistui upseeriksi 58.kadettikurssilta vuonna 1974, palveli nuorena upseerina kouluttajana Uudenmaan Jääkäripataljoonassa ja opettajana Kadettikoulussa. Yleisesikuntaupseerikurssin jälkeen hän toimi Pääesikunnan operatiivisessa osastossa toimistoiesiupseerina,

vanhempana osastoesiupseerina ja apulaisosastopäällikkönä sekä sen jälkeen Sotakorkeakoulun opettajana, Kadettikoulun johtajana ja Kainuun Prikaatin komentajana. Kainuusta nousujohtainen ura toi Ilkan takaisin Helsinkiin Maanpuolustuskurssien johtajaksi, mistä hän siirtyi tammikuusta 2003 Hämeenlinnaan Läntisen Maanpuolustusalueen Esikunnan esikuntapäälliköksi. Kenraalimajuri Ilkka Aspara

on määrätty 1.2.2006 alkaen Läntisen Maanpuolustusalueen komentajaksi.

Kadettiveljet onnittelevat arvostettua puheenjohtajaansa ja toivottavat hänelle terveyttä ja viisautta vaativassa tehtävässään.

Syyskokous valitsi hallituksen ja linjasi lähivuodet

Kadettikunnan sääntömääräinen syyskokous pidettiin vuoden tauon jälkeen jälleen Kruununhaan maneesissa Helsingissä 29.10.2005. Kokouksessa oli läsnä 52 jäsentä.

Ennen kokousta pidetyssä esitelmätilaisuudessa suurlähettiläs Leif Blomqvist alusti tämän päivän kansalaiskeskustelussa erittäin ajankohtaisesta aiheesta ”Euroopan puolustus ja eurooppalainen puolustus” sekä pääesikunnan asevelvollisuusosaston päällikkö, eversti Jorma Jokisalo aiheesta ”Maakuntajoukkojen perustamisen edistyminen”. Kumpikin esitelmä viritti vilkkaan keskustelun.

Syyskokouksen avauspuheenvuorossaan puheenjohtaja, prikaatikenraali Ilkka Aspara kertasi Kadettikunnan kuluneen toimintavuoden tapahtumia todeten sen olleen jälleen kerran täysipainoinen turvallisuuspolitiikan seminaareineen, nuorien upseerien riisteilyineen ja kaksine julkaisuineen. Hän kävi lyhyesti läpi myös jäsenkyselyyn ydinkohtia, joita esitellään tarkemmin lehden seuraavassa numerossa.

Kadettikunnan hallituksen henkilövalinnat sujuivat perinteiseen tapaan yksimielisesti. Prikaatikenraali Ilkka Aspara valittiin jatkamaan Kadettikunnan puheenjohtajana ja eversti Jarmo

Myyrä varapuheenjohtajana. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin Kadettikoulun tuore johtaja, everstiluutnantti Jari Kallio, Maanpuolustuskorkeakoulun historian laitoksen opettaja ja tutkija, majuri Petteri Jouko ja kapteeni Janne Rautiainen Kaartin Jääkäriyksimästä sekä kadettien edustajana, kadettikersantti Matti Hautanen. Entisinä hallituksen jäseninä jatkavat komentaja Jyrki Berner, komentajakapteeni Hannu Rantala, majuri Jukka Saario ja majuri Sami Aarnio.

Kokouksessa vahvistettiin hallituksen valmistelemat ja valtuuskunnan syyskuussa käsittelemät Kadettikunnan strategiasuunnitelma 2005, kolmivuotissuunnitelma 2006-2008 ja toimintaja taloussuunnitelma 2006.

Kadettikunnan vuoden 2006 tunnuslauseeksi vahvistettiin ”Kadettikunta 85 vuotta - Kadettiveljeys on voimavara”. Tiivistelmä kokouksessa vahvistetusta vuoden 2006 toimintasuunnitelmasta on toisaalla tässä lehdessä.

Syyskokous päätti säilyttää Kadettikunnan jäsenmaksun 20 eurona, joka kerätään tammi-helmikuun vaihteessa. Kokoukselle esiteltiin hallituksen myös selvitys kadettiipiirien jäsenmaksuuden korottamismahdollisuudesta. Perusteellisen keskustelun jälkeen

kokous hyväksyi yksimielisesti hallituksen esittämän talousarvion, jossa jäsenmaksu suus pidetään entisellään. Talousarvioon on kuitenkin sisällytetty määräraha, jolla kadettiipiirien aktiivista toimintaa voidaan tukea.

Perinteisesti Kylkirauta 3/2006:n mukana jäsenille jälleen postitetaan vapaaehtoinen tukimaksukortti, jolla saaduilla varoilla tehostetaan erityisesti Kadettikunnan omaan jäsenistöön kohdistuvaa toimintaa. Kadeteilta ei jäsenmaksua edelleenkään kerätä heidän opiskeluaikanaan.

Kadettikunnan tilintarkastajina jatkavat everstiluutnantti Martti Ericsson ja majuri, ekonomi Hannu Myllynen sekä varatilintarkastajina majuri, KTM Lasse Härkönen ja majuri, ekonomi Matti Krannila.

Kokouksen jälkeen pidettiin vielä koulutustilaisuus kadettiipiirien puheenjohtajille ja sihteereille. Sen tärkeimpänä asiana oli veteraani- ja maanpuolustusjuhlahankkeen käynnistäminen Suomen kouluissa yhdessä Reserviupseeriliiton ja Reserviläisliiton kanssa. Pallo hankkeen eteenpäin viemisestä jäi nyt kadettiipiireille.

Pääsihteeriksi Pekka Rapila

Otteita toimintasuunnitelmasta 2006

Kadettikunta on Kadettikoulun käynteiden upseerien ja kadettien maanpuolustusaatteellinen veljesyhdistys, jonka toiminnalla vahvistetaan kadettiupseeriston yhtenäisyyttä, kadettiveljeyttä ja aatteellista lujuuutta sekä ylläpidetään kadettiupseeriston arvostusta ja asemaa yhteiskunnassamme

1. Järjestötoiminta

- Järjestetään Kadettikunnan 85-vuotistilaisuutena 27.1.2006 Suomi kylmässä sodassa hankkeen esitetytilaisuus ja siihen liittyvä vastaanotto Helsingissä.
- Pidetään Kadettikunnan kevätkokous Turussa 25.3.2006 ja syyskokous Helsingissä 28.10.2006.
- Otetaan kadetit Kadettikunnan jäseniksi heidän annettuaan kadettilupauksen.
- Järjestetään kadettiipiireissä tilaisuudet, joissa vuoden aikana tutkinnon suorittaneet ja kadettiipiirin alueelle muualta siirtyneet upseerit otetaan mukaan piirin toimintaan.
- Järjestetään kahdeksas Kaaderigolfturnaus Tuusulassa 3-4.8.2006.

2. Maanpuolustusaatteellinen toiminta

- Sopeutetaan Kadettikunnan yhteiskuntaan suuntautuva toiminta maamme kokonaismaanpuolustukseen ja kehittyvään koulujärjestelmään.
- Seurataan maassamme käytävää turvallisuuspoliittista keskustelua ja linjanvetoja pohjaksi turvallisuuspolitiikan opetukselle sekä osallistutaan turvallisuuspoliittiseen keskusteluun.

- Tehostetaan internetin käyttöä turvallisuuspolitiikan opetuksessa ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuuspolitiikan tietopankkia.
- Käynnistetään valtakunnalliseen veteraanipäivään liittyen maamme kouluissa Maanpuolustus- ja veteraanijuhlaprojekti yhdessä Suomen Reserviupseeriliiton ja Reserviläisliiton kanssa.
- Annetaan kouluille, oppilaitoksille ja maanpuolustusjärjestöille pyydettyä apua turvallisuuspolitiikan opetuksessa.

3. Perinnetoiminta

- Jatketaan arvokeskustelua. Kootaan kadettiupseeriperinteisiin liittyvää tietoa käytettäväksi aineistona arvokeskustelussa.
- Käynnistetään Kadettikunnan maanpuolustusaatteellisen työn historian kirjoittaminen.
- Parannetaan sotahistorian, heraldiikan, sotilasmusiikin ja sotakirjallisuuden tuntemusta jäsenkunnan keskuudessa kirjoittamalla niistä Kylkiraudassa ja järjestämällä niitä käsitteleviä teematapahtumia.

4. Tiedotustoiminta

- Julkaistaan Kylkirauta Kadettikunnan jäsenlehtenä neljänä numerona vuodessa ja julkaistaan siitä Kadettikunnan internetsivuilla digitaalinen versio numerosta 1/2006 alkaen.
- Kehitetään internet kotisivua Kadettikunnan ja kadettiipiirin tiedottamisvälineenä sekä turvallisuuspoliittisen keskustelun työvälineenä.
- Kannustetaan jäseniä osallistumaan

maanpuolustusaatteelliseen keskusteluun ja kirjoitteluun.

5. Taloustoiminta

- Järjestö- ja perinnetoiminta rahoitetaan jäsenmaksuilla ja sijoitusten tuotoilla.
- Maanpuolustusaatteellisen opetus-, tiedotus- ja julkaisutoiminnan rahoittamiseen käytetään rahastojen tuottoja, apurahoja ja lahjoituksia.
- Kootaan jäsenmaksuna 20 euroa/jäsen, mistä osoitetaan piiritoimintaan varoja 7 euroa/maksava jäsen. Sisäisen toiminnan aktivoimiseen tarkoitettuja rahastotuottoja jaetaan hakemusten perusteella piiriin käyttöön. Kadeteilta ei peritä jäsenmaksua kadettiajalta eikä tutkinnon suorittamisvuodelta.

5. Yhteistoiminta

- Jatketaan yhteistoimintaa puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen kanssa kaikilla tasoilla.
- Upseeriliiton kanssa tehdään yhteistyötä solmitun yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.
- Maanpuolustuskoulutus ry:n kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti turvallisuuspolitiikan opetuksen osalta.
- Suomen Reserviupseeriliiton ja Reserviläisliiton kanssa tehdään yhteistyötä veteraanien perinnön välittämiseksi koulunuorisolle.
- Opetushallituksen ja Historian- ja Yhteiskuntaopin Opettajien Liiton sekä paikallisten kouluviranomaisten kanssa jatketaan yhteistoimintaa turvallisuuspoliittisen tiedouden välittämiseksi koulunuorisolle.

Korjaus Kaaderigolf kirjoitukseen

Viime Kylkiraudassa oli kadettiveli Simovaaran kirjoitus kaaderigolf-tapahtumasta.

Kirjoituksessa tuotiin esitykseni sarjajaoista julki aivan päinvastoin ymmärrettynä kuin esitykseni tein. Haluan toistaa esitykseni: Koska noudatamme kilpailussamme Suomen Golfliiton sääntöjä niin esitin, että noudattaisimme myös

sen sarjajakoa. Nykyisin kilpaillaan myös 70-vuotiaitten sarjassa jopa Suomen mestaruudesta. Näin voitaisiin menetellä myös Kaaderigolfissa, koskapa vanhimmat osallistujista ovat jo reilusti tuon iän ylittäneet. Se olisi huomaavaisempaa vanhempia herroja kohtaan. Missään vaiheessa en sanonut, etten haluaisi pelata heidän kanssaan. Päinvastoin olen nautti-

nut pelaamisesta olipa pelitoverinani kuka tahansa. Mottoni on golfissa ollut, että ”golfia saa aina pelata itseään paremmissa seurassa”. Jokainen käsittääköön tämän ajatukseni haluamallaan tavalla.

Jukka Torstila

Kadettikunta 85 vuotta tapahtumat

I. Vuosipäivä 27.1.2006

- Sepeleenlaskut ja kahvitilaisuudet kadettiipiireittäin
- Suomi kylmässä sodassa esittelytilaisuus Helsingissä

2. Kylkiraudan 85-vuotisjuhlanumero 1/2006

”Kadettikunta turvallisuuspolitiikan toimijana”

3. Kevätkokous ja juhlatilaisuudet Turussa 25.3.2005

- Sääntöjen mukainen kevätkokous
- Päiväjuhla (palkitsemiset)
- Juhlailallinen ja -tanssiaiset

4. Turvallisuuspolitiikan seminaari Helsingissä huhtikuussa 2006

”Kylmästä Sodasta Uuteen Maailmanjärjestykseen”

5. Kaaderitanssiaiset Helsingissä syksyllä 2006

Kadettikunnan 85-vuotispäivän sepeleenlasku

Kadettikunnan ja Helsingin Kadettiipiirin perinteinen Kadettikunnan vuosipäivän sepeleenlasku Hietaniemen hautausmaan Sankariristille ja Suomen marsalkka Mannerheimin hautapaadelle suoritetaan perjantaina 27.1.2005 klo 12.00. Tilaisuuteen osallistuvat myös Kaaderilaulajat ja Kaartin Soittokunta. Bussikuljetus lähtee klo 11.40 Rautatietorilta Fennian edestä ja sepeleenlaskun jälkeen osallistujille on kuljetus Pääesikuntaan nauttimaan kahvista ja keitosta.

Koska kyseisenä päivänä tulee kuluneeksi 85 vuotta Kadettikunnan perustamisesta, on tavallistakin runsaslukuisempi osallistuminen toivottavaa. Varustus: paraatipuku/tumma puku, suuret kunniamerkit.

Tule Turkuun

25.3.2006 on Turussa Kadettikunnan kevätkokous ja Kadettikunta 85 vuotta iltajuhla. Turun kadettiipiiri pyrkii löytämään iltajuhlalle sopivan suuruisen tilan, jotta kaikki halukkaat mahtuisivat mukaan. Piiri on kiinnostunut tietämään mukaan aikovien kadettiveljien karkean määrän, joten jos nyt ajattelet lähteväsi Turkuun ja osallistuvasi iltajuhlaan niin lähetä aikomuksestasi tieto 31.12.2005 mennessä Kadettikunnan toimistoon Marjukka Lehtiselle, puh 09-490759 tai marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi.

Lähes puoli vuosisataa kadettiutta

Jättäessäni Kadettikunnan valtuuskunnan puheenjohtajan tehtävät palaa mieleeni ponnistelematta ajatuksia, muiden ja ehkä omiakin, ja muistoja, jotka ovat olleet tärkeitä itselleni ja perusteina osallistumiselleni Kadettikunnan työhön.

Kadettikunta eli sodan jälkeen hiljaiseloa, tehden ehkä surutyötäkin, niin monien menetettyjen kadettiveljien ollessa läheisessä muistissa. Myös yhteiskunnan murros ja painostus painoivat mielialaa alas. Muodostui hiljaiselon aika, minkä seurauksena 1960-luvun lopussa aiottiin Kadettikunta jopa lakauttaa.

Riveissämme oli kuitenkin eräitä vanhemman polven palavahenkisiä taistelijoita, joiden ajatukset yhtyivät nuoremman polven uhmaan yhteiskuntamme silloisia suuntauksia vastaan. Näistä vanhemmista esikuvista Kadettikunnan riveissä mainittakoon mm. everstilutnantti Usko Sakari Haahti, eversti Niilo Riuttala, majuri Eugen Hammarén ja everstilutnantti Stig Östenson.

Vanhempien viisaus ja nuoren polven palava tarve taistella arvojemme puolesta ryhdisti Kadettikunnan. Merkkipaaluksi muodostui Joensuun vuosikokous 6.3.1970. Silloin päätettiin Kadettikunnan toiminnan jatkamisesta.

Puheenjohtajaksi valittiin suoraskäinen kenraaliluutnantti Erkki Setälä, jonka varaukseton tuki nuoremmille upseereille heidän ”taistelussaan” oli ratkaisevan tärkeää. Kadettikunta ryhdistäytyi, uusi organisaationsa, hallintonsa, pani taloutensa kuntoon ja käynnisti Suomen nuorisoon ja opettajakuntaan suunnatun maanpuolustus-aatteellisen ja turvallisuuspoliittisen opetustyön.

Tehty ratkaisu muodostui käännetekeväksi Kadettikunnan historiassa. Aikana, jolloin yhteiskunta oli ajautumassa aatteelliseen kaaokseen, opiskelijanuorisoo oli hakemassa aatteellista pohjaa marksilais-leniniläisestä liikkeestä yhteiskunnan rakennusaineeksi ja sotaväelläkin alkoi olla pallo hukassa, Kadettikunta oli ainoa järjestö, joka avoimesti kävi kamppailuun, turuilla

Asko Sivula

ja toreilla, suomalaisten perusarvojen puolesta, joutuen jopa eduskuntakyselyn kohteeksi. Voidaan puhua jopa aatteellisista taisteluvuosista.

Tämä työ toi ilmaa Kadettikunnan siipien alle ja aikaa myöten nosti merkittävästi yhteiskunnan ammattikuntaamme kohtaan tuntemaa arvostusta. Tämän hetken asenteet Suomessa eivät luonnollisestikaan johdu pelkästään Kadettikunnasta, mutta omasta merkittävästä osuudestamme voimme olla ylpeitä.

Mutta maailma muuttuu. Jo viisitoista vuotta on ylitsemme pyyhkinyt valtava muutosaalto. Maailma ja Eurooppa muuttuvat. Suomi muuttuu, talouselämän ja valtionhallinnon rakenteet muuttuvat ja puolustusvoimissa tämä heijastuu jatkuvana muutoksena. Etenemme melkein valon nopeudella, missä henkinen jalkoihin jäämisen vaara väijyy muutospainneissa. Olemmeko me henkisesti riittävän vahvoja kestämään nämä paineet? Onko meidän arvopohjamme edelleen riittävän luja? Näihin kysymyksiin Kadettikunta on hakemassa vastauksia arvokeskustelun pohjalta. Toivon, että tämä keskustelu jatkuu ja täyttää edelleen purjeet niin rajuilla puhureilla kuin vakaalla tuulellakin ja vie meitä henkisesti eteenpäin.

Suurten arvoperusteiden pysyvyydestä huolimatta arvomaailma hakee

jatkuvasti painotuksiltaan uusiutuvaa muotoa käytännön jokapäiväisessä elämässä. Arvomaailmassa liike on herkempää kuin suurissa eettisissä kysymyksissä. Kun maailma ympärillämme muuttuu, muuttuu ihmisen maailmankatsomus ja siinä samassa ihmisen käsitys itsestään.

Arvomäärityksiä voidaan jakaa vaikkapa aatteellisiin, yhteiskunnallisiin, työyhteisön tai yksilöelämän arvoihin. Puolustusvoimien työyhteisö sisältää omia jakomahdollisuuksia, kuten jaon upseerien perusarvoihin ja arvoihin, joihin sisältyy myös hyötynäkökohtia organisaatiolle. Oikeudenmukaisuus, kunniantunto, rohkeus ja kutsumuksellisuus voisivat olla upseerin perusarvoja. Merkittäviä arvoja, joiden voidaan katsoa sisältävän myös organisaation hyötynäkökohtia ovat esimerkiksi sitoutuminen ja lojaalisuus, luotettavuus ja vastuuntunto, kurinalaisuus ja ahkeruus. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, etteivät nämä olisi myös arvokkaita yksilöllisiä arvoja. Käsitteitä tulee osata kuitenkin käsitellä analyttisesti ja käytännössä on osattava olla myös pragmaattinen. Arvomaailmansa taustoista huolimatta ihminen tekee useimmiten ratkaisunsa rationaalisin perustein. On huolehdittava siitä, ettei näiden asioiden välillä synny ristiriitoja.

Prosessi, missä jatkuvassa vuorovaikutuksessa etsitään yhteistä arvolähtökohtaa ja -sisältöä, on menettelytapa, joka tuottaa syvällistä tulosta. Teesit ja retoriikka eivät riittävän syvällisesti vastaa upseerin tarpeisiin.

Moniarvoisuus on voimakkaasti levinnyt yksilöllisyyden kasvun rinnalla. Yhteiskunta pitää arvoja enemmänkin yksityisinä valintoina kuin yhteisöä koossapitävänä voimana. Sitä vastoin meidän upseerien on kyettävä näkemään asia myös päinvastoin. Upseerin perusvelvollisuutena on aina nähdä Suomen kansallisen olemassaolon, yhteiskuntajärjestelmämme, ihmisten vapauden ja demokratian puolustaminen. Tällaiset kansalliset ja yhteisölliset perusarvot ovat lähtökohtana ammatillisissa pohdinnoissamme.

Tämä merkitsee yhteisöllistä lähes-

tymistäpää, mutta vastavuoroisesti on kuitenkin heti muistettava, että esimerkiksi perhekeskeisyys ja persoonallisuuden arvostus ovat merkittäviä yksilöarvoja, joiden merkitys on kasvanut voimakkaasti. Ihmiset ohjaavat myös omilla elämänvalinnoillaan yhteisöään paljon enemmän kuin halutaan tunnustaa. Tämän ajan arvomaailmalle onkin tyypillistä moni-ilmeisyys. Siksi tällaisten yksilöarvojen oikeanlainen sulauttaminen upseeriston arvomaailmaan on keskeistä.

Yksilöarvojen korostuessa yhteiskunnassamme meidän tulee olla kuitenkin huolissamme liian pitkälle menevän yksilöllisyyden ihannoimisessa, missä elämänhallinta muodostuu täysin vapaaksi traditionaalista merkityksestä. Ihminen omaa kuitenkin luonnostaan näkemyksen perusperspektiivistä, missä hän suhteuttaa olemisensä ja tekemisensä aikaan, sekä menneeseen että tulevaan. Historiatietoisuus, traditio sisältää menneisyyden selittämisen, nykyisyyden ymmärtämisen ja tulevaisuuden visioinnin. On sanottu: ”Menneisyys ei kuole koskaan, se ei edes ole menneisyyttä” ja ”Tulevaisuus on nyt”. Näin menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus ovat tässä hetkessä.

Traditiosta vapaa elämäkatsomus on vapaa historian ja filosofian antamista välineistä, joilla vaalitaan suhteita kanssaihmiin ja yhteisiin arvoihin, kuten isänmaahan. Näin myös ajatus yhteisen hyvän ja yhteisen päämäärän toteuttamisesta käy tarpeettomaksi. Menneisyyden ja tulevaisuuden pois-sulkeminen luo itsekeskeisen minäkulttuurin, jolla on selvää sukulaisuutta

uusliberalistiselle talouselämälle. On vaarana syntyä arvotyhjiö, joka voi täytyä vahingollisilla aatteilla tai aiheuttaa ajautumisen elämäntapakohutuuttomuuksiin. Näin yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden suhteuttaminen ammatissamme muodostuu välttämättömäksi.

Avoimuus on koko arvoprosessin lähtökohta. Vain avoin vuorovaikutus upseerien, eri ryhmien ja organisaation välillä voi luoda arvopoliittikkaa puolustusvoimiin, mihin meidän on pyrittävä. Arvoretoriikka on tyhjää ja turhaa.

Kasvatus liittyy kaikissa kulttuureissa arvojen avoimeen sisäistysprosessiin. Kasvatus, millä en tarkoita koulutusta, on katsottu kaiken itsenäisen arvomuodostuksen perustaksi. Valmiita arvokoodeja ei voi pitää tässä yhteydessä oikeana kasvatusmuotona. Fundamentalismi laajastikin ottaen sisältää suppeasti ehdottomia arvoja, joita Euroopassa syvästi vieroksutaan. Sivistyneisyys ilmenee kykyä ymmärtää hyvinkin suurta erilaisuutta.

Kasvatukseen meidän tulee sisällyttää upseerisivistyksen laajentaminen. Kulttuuria ei ole vain taiteet. Käsitteeseen sisältyy hyvin monimuotoisesti historia, perinteet, heraldiikka, sotilaskirjallisuus, -runous ja -musiikki jne, joiden hallinta korostuu erityisesti myöhemmässä elämän vaiheessa. Muistakaamme Napoleonin sanat: ”Maailmassa on kaksi voimaa, miekka ja henki, ja pitkän päälle henki voittaa miekan”. Henkisen kasvun, sivistyksen ja kulttuurin kehittäminen ammattikunnassamme liittyy olennaisesti arvokeskusteluun.

Jos laajennamme keskustelua Eurooppaan, toteamme, että eurooppalaiset arvot ja eurooppalainen identiteetti ovat erittäin suhteellisia, vaihtelevia ja historiasidonnaisia. Jokainen Euroopan aikakausi on painottanut erilaisia asioita. Kuitenkaan Euroopan aatekartassa ei ole enää suuria liikkeitä eikä ideologioita. Jos jännitteitä halutaan etsiä, ne löytyvät yleiseurooppalaisen yhtenäiskulttuurin ja paikallisten kansallis- tai perinnekulttuurien välillä. Ei siis ole mitään syytä olla puolustamatta vähintäänkin eurooppalaista kulttuuria, varsinkin kun suomalaiset upseerit palvelevat enenevässä määrin kansainvälisissä tehtävissä.

Tässäkin suhteessa Kadettikunnan kannattaa katsoa laajemmin Euroopan suuntaan. Tämä heijastuu omassa ammattietikassamme suuntaan, johon kenraaliluutnantti Heikki Tilander on kiinnittänyt huomiota mm. Kadettiluopauksen tarkentamiseksi niin, että kansainvälisten tehtävien suorittaminen sisältyisi ristiriidattomasti upseeristomme toimintaan. Hänen ehdotuksensa: ”Ohjatkoon suomalaisen upseerikunnia toimintaani, myös palvellessani isänmaata rauhaa ja oikeudenmukaisuutta edistävissä kansainvälisissä tehtävissä” on kunniallinen ja hieno lisäys.

Oikea arvomaailma on ollut ja on Kadettikunnan toiminnan kivijalka, jolle rakennamme kaiken muun työmme. Käsiteltäköön näitä kysymyksiä tällä pietteillä.

Prosessi, avoimuus ja kasvatus ovat avainsanoja.

Constantem decorat honor!

”Sisulla se etanakin arkkiin pääsi” - arkisia ajatuksia asenteesta

Väitteeseen ”asenne ratkaisee” on helppo yhtyä, ja täten jopa kuitata asia täysin itsestään selvänä ja ehdottomana totuutena. En silti malta olla syventämättä pohdiskelua, jota Jarno Limnell suoritti nuorten upseerien asenteellisuutta ja sen merkityksellisyttä arjen aherruksessa käsittelevässä artikkelissaan edellisessä Kylkiraudassa (3/2005). Lienee harvinaisen totta, että oikeanlainen asenne todellakin on ratkaiseva voimavara suoriutua niistä haasteista, joita vastavalmistuneet upseerit jokapäiväisessä työssään kohtaavat, mutta asenne - joko sen ”määrä” tai ”laatu” ei aina välttämättä riitä.

Limnellin mukaan nuorten upseerien asenteen ja aatteellisuuden kolme keskeisintä tukipilaria ovat motivaatio, sitoutuminen sekä arvot. Ensimmäisenä mainitun motivaation kannalta olisi miellyttävää kuvitella, että jokaisen nuoren upseerin arvomaailmassa työn palkitsevuus itsessään olisi huomattavasti ulkoisia palkkioita tärkeämpi, mutta valitettavasti nykyajan ihmisen arvomaailmassa raha ja taloudellinen hyvinvointi ovat yhä korostuneemmassa asemassa. Havaintojeni perusteella rohkenen väittää, että aatteellisuus on joutunut antamaan tilaa ammatillisuudelle, jolloin aatteen palon on korvannut rahan jano. Tosin ilmiö ei onneksi ainakaan vielä vaikuta olevan merkittävän voimakas. Suurempana haasteena laadullisesti oikeanlaisen asenteen muodostumisessa koenkin monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta johtuvan kiireellisyyden. Pyrittäessä tinkimättömästi annettujen tehtävien täyttämiseen eivät ajalliset, taloudelliset ja/tai henkilöstöresurssit mahdollista niin laadukasta työtä kuin sen tekijä itse haluaisi. Uskon, että mitä useammin yksilö saavuttaa sekä organisaation että eritoten itse asettamansa laatutavoitteet, sitä motivoituneempi hän on.

Myös toiseen merkittävään oikeanlaisen asenteen osatekijään, sitoutumiseen, liittyy haasteita, jotka eivät rajoitu pelkästään henkilökohtaiselle tai paikalliselle tasolle, vaan koskettavat puolustusvoimia organisaationa koko-

Mika Penttinen

naisuudessaan. On nimittäin täysin availujen varassa, kuinka vuodesta 2001 alkaen koulutetut uuden koulutusjärjestelmän määräaikaiset upseerit (maru:t), sotatieteiden kandidaatit ja maisterit kyetään aidosti sitouttamaan osaksi puolustusvoimien toimintaa. Jo nyt on aistittavissa eri vuosikursseilta määräaikaiseen työsuhteeseen valmistuneiden upseereiden keskinäinen eriarvoisuus jatkokoulutuksen suhteen. Kuluneen vuosikymmenen kuluessa eri kadettikurskien osalta alati muuttuneet opetus- ja koulutus suunnitelmat aiheuttavat todellisia ongelmia, kun tutkintoa täydennettäessä pyritään määrittelemään opintokokonaisuuksia, joita voidaan lukea hyväksi aikaisemmista opinnoista.

Lisäksi upseerien tutkintojärjestelmän yhdenmukaistaminen siviilikorkeakouluissa suoritettaviin tutkintoihin yhdessä määräaikaisten työsopimusten suosimisen kanssa saattavat aiheuttaa vaikeuksia vastavalmistuneen henkilöstön sitouttamiselle. ”Ilmainen” korkeakoulututkinto ja muutaman vuoden varma työpesti on edullinen välietappi kenelle tahansa suomalaisnuorelle matkalla kohti yhteiskunnallisesti arvostettua siviilitointia. Toisaalta upseerin tutkinnon tasa-arvoisuus koti- ja ulkomaisten siviilikorkeakoulututkintojen kanssa takaa järjestelmällemme aiempaa paremmat mahdollisuudet palkata eri alojen erikoisosaajat puolustusvoimien omasta henkilöstöstä ulkopuolisten sijaan. On helppo ennustaa, että tulevaisuudessa yhä useammalla upseerilla on hankittuna useampi kuin yksi korkeakoulututkinto.

Edelleen koulutus uudistuksiin liittyen koen, että uusin malli, jossa jokainen Maanpuolustuskorkeakouluun hyväksytty opiskelija suorittaa sotatieteiden kandidaatin opinnot omaten lisäksi oikeuden maisteriopintoihin ja ”varmaan virkaan” on selkeä parannus - ainakin henkilöstön sitouttamista ajatellen. Tätä puoltaa myös hiljattain kotimaassa tehty tutkimus, jossa suomalaiset korkeakouluopiskelijat arvottivat opintojen jälkeisen vakinaisen viran selkeäksi ykköstoiveeksi heidän lähitulevaisuudessaan.

Viimeinen puuttuva palanen nuorten upseerien oikean asenteen muodostavassa palapelissä on heidän yhtenäisen arvopohjansa. Vaikka se on säilynyt melko muuttumattomana läpi vuosisatojen, niin on nykyupseerien aatteellisuus hieman vaimentunut ammatillisuuden kustannuksella. Asian myöntää myös Limnell omassa artikkelissaan. Lisäksi aatteellisuuden tai arvopohjan muutoksesta osaltaan mielestäni kielivät kadettien perinnekasvatuksessa syntyneet ristiriidat, joita on ratkottu jopa siviilioikeudessa. Kaikesta huolimatta upseerin ammatti on edelleen hyvin monelle, ja ainakin jossain määrin jokaiselle alalle hakeutuvalla kutsumus, jolloin arvojen ja aatteellisuuden voisi olettaa säilyvän varsin vahvana sekä yhteisenä läpi kadettisukupolvien.

Aiheen osin kriittisestä lähestymisestä huolimatta uskon jo pelkästään omien kokemusteni perusteella, että muutamia poikkeustapauksia lukuun ottamatta nuoret upseerit omaavat oikeanlaisen asenteen työhönsä. Eheänä kokonaisuutena motivaatio, sitoutuminen ja arvot ovat juuri se ensimmäinen askel menestymiseen ammatissa, niin nuorelle kuin jo hieman kokeneemmallekin upseerille. Eli se mitä tahdon, siihen kykenen!

Aiheen osin kriittisestä lähestymisestä huolimatta uskon jo pelkästään omien kokemusteni perusteella, että muutamia poikkeustapauksia lukuun ottamatta nuoret upseerit omaavat oikeanlaisen asenteen työhönsä. Eheänä kokonaisuutena motivaatio, sitoutuminen ja arvot ovat juuri se ensimmäinen askel menestymiseen ammatissa, niin nuorelle kuin jo hieman kokeneemmallekin upseerille. Eli se mitä tahdon, siihen kykenen!

Nuoret upseerit tuuliajolla

Tuuli lounaasta 15 m/s, vaahtopäinen aallokko velloo Suomenlahdella ja estää Helsingin - Tallinnan välisen nopeiden matkustaja-alusten reititiliikenteen. Iltasanomat otsikoi, kuinka sunnuntaina 18. syyskuuta yllättävän korkea aallokko pysäytti nopeat lautat Tallinnan ja Helsingin välillä. Luonnonvoimat eivät kuitenkaan kyenneet estämään Kadettikunnan nuorten upseerien koulutusseminaaria, jonne myös puoliset pääsivät mukaan.

Etukäteen postitettu seminaariohjelma oli hieman huolestuttava ja yöunia häiritsevä. Ohjelman sisältö ja aikataulu vaikuttivat etukäteen tarkasteltuna hyvin tiukalta. Varsinainen seminaarin toteutus ei tuottanut pettymyksiä - aikataulu oli tiukka ja asiaa oli paljon.

Seminaari alkoi Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitoksen tiloissa, jonne vihreät sisaret olivat loihdineet erittäin maukkaan lounaan. Mikäli paikalla olisi ollut Kadettikoulun päivystäjä, hän olisi voinut hyvillä mielin kirjoittaa vihkoonsa: Ruoka oli erittäin hyvää, sitä oli todellakin riittävästi ja järjestys oli hyvä. Huollon toimivuuden varmistuttua saattoivat osallistujat rentoutua ja keskittyä varsinaiseen seminaarin asiasisältöön.

Tiedotustoiminnasta oli luennoimassa Ruotuväki-lehden päätoimittaja Panu Pokkinen, joka sai herätettyä paljon ajatuksia kirjoituksen laatimisesta. Jos siis

Sinä lukija olet lukenut tätä artikkelia tänne saakka, olet todennäköisesti tarttunut koukkuun varsin raflaavan otsikon vuoksi. Muista siis itsekkin jatkossa kirjoituksia laatiessasi otsikon merkitys!

Tutustumisella Helsingin Sanomien toimitukseen oli ilahduttavaa huomata, kuinka valtakunnan päälehti arvostaa Kadettikuntaa ja upseereita. Vastaanottajana ja toimituksen esittelijänä oli epätyypilliseen tapaan heidän organisaationsa kaksoismies. Yleinen käytäntö kun on, että esittelijöinä ovat tähän tehtävään palkatut oppaat.

Strategian laitoksen tiloihin palasimme perehtymään Kadettikunnan nykyiseen tilanteeseen ja tulevaisuuden suuntaviivoihin. Kadettikunnan puheenjohtaja prikaatikenraali Iikka Asparan mukaan Kadettikunta ei voi jäädä tuleen makaamaan, vaan sen on kehityttävä jäsenistönsä tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Suoritettujen kyselyjen perusteella upseerien aatteellinen näkemys on erittäin yhteneväinen, joten lähtökohdat kehitystyölle ovat erinomaiset. Kadettikunnan pääsihteeri Pekka Rapila toi esille lisää näkökohtia Kadettikunnasta ja nuorten upseerien asemasta omassa keskusteluosiossaan sekä antoi pohdittavaksi mielenkiintoiset ryhmätyöt.

Länsisataman terminaaliin siirtymisen tapahtui osastoltamme sotilaallisen riipeästi. Vähintäänkin yhtä sotilaallista

ryhdikkyyttä ja toimeliaisuutta osoittivat satamassa meitä vastassa olleet eversti Matti Lukkari ja järjestelyistä vastuullisena ollut Marjukka Lehtinen.

Laivaosio alkoi Matti Lukkarin esitelmällä naapurimaamme Viron itsenäisyystaistelun ja Viron nykytilanteen käsittelyllä. Lukkarin elävä ja asiantunteva esitystyylillä ei jättänyt ketään paikalla olijaa kylmäksi. Esitystä olisi kuunnellut mieluusti paljon pitempäänkin.

Päivällisen jälkeen ryhdyimme tekemään meille annettuja ryhmätöitä. Aiheet koostuivat Kylkirauta-lehden ja kadetti-piirien toimintojen kehittämistä.

Seuraavana aamuna Tallinnan satamassa aamupalalla ollessamme olivat ilmeet iloisia mutta myös väsyneitä. Aamupalan ja mairinuousun jälkeen lähdimme linja-autolla Tallinnan alueelle Matti Lukkarin toimiessa matkaoppaana. Kunniatehtävämme oli laskea kukkalaite Metsäkalmistun hautausmaalla Suomen Poikien muistomerkillä. Lukkarin kertomus kiertoajelun ja kukkalaitteen laskun yhteydessä täydensi ja konkretisoi hänen edellisenä iltana pitämänsä esitelmää Viron itsenäistymisen vaiheista.

Kiertoajelun ja Tallinnassa vietetyn vapaa-ajan sekä ostosten suorittamisen jälkeen kokoonnuimme takaisin laivalle ja lounaalle. Lounaan jälkeen, paluumatkan aikana, ryhmämme esittelivät omat tuotoksensa saatujen tehtävien pohjalta ja keskustelimme rakentavassa ilmapiirissä Kadettikunnan toiminnan edelleen kehittämistä. Eväät Kadettikunnalle saatiin annettua ja jokainen sai varmasti myös jotakin mukaan vietävää oman kadetti-piirinsä toiminnan kehittämiseksi. Vaikka laiva keikkui ja keinui, oli kaikilla tunne vankasta ja turvallisesta yhtenäisyydestä, jonka piirissä saamme toimia.

Satamaan päästyämme ja linja-auton lähtiessä liikkeelle sade piirtelee viivojaan auton ikkunaan. Katson ikkunasta, kuinka laivamme on rajusta tuulesta huolimatta ankkuroituna tukevasti sataman laituriin - samalla tavalla ovat nuoret upseerit ankkuroitu Kadettikunnan kautta yhtenäiseen upseerikuntaan. Tunnen taas kerran suurta ylpeyttä saadessani olla osa tätä joukkoa.

Majuri Markku Jämsä
Kadetti n:o 7951

Eversti Matti Lukkari kertoo Viron historiasta.

Retki Ahvenanmaalle

Suomen nykyisen laivaston joukoissa: entisissä merivoimissa sekä rannikkotyöstössä, Uudenmaan prikaatissa ja Rannikkojääkäripataljoonassa palvelleet merikadettikurssi 33:lta ja maavoimien kadettikurssi 48:lta valmistuneet upseerit kokoontuivat ensimmäiseen tapaamiseensa Maarianhaminaan 14. - 16.9.2005. Ajatus syntyi kurssien 48-33-48 viettäessä Tallinnassa 40-vuotisvalmistujaisiaan syksyllä 2003. Kokoonkutsujana oli kadettipursimies Erkki Karlsson. Kutsua noudatti 16 ryhmän 22 jäsenestä. Kaikkiaan mukana oli 29 henkeä.

Tapaaminen käynnistyi yhteisellä laivamatkalla Turusta Maarianhami-

naan. Illalla kokoontuttiin Erkki Karlssonin kodin rantaan pystytettyyn teltaan nauttimaan yhteistä iltapalaa ja muistelemaan vanhoja. Seuraava päivä sujui retkeiltäessä Bomarsundiin, Kastelholmaan. Paluumatkalla tutustuttiin Jan Karlsgårdin museoon ja nautittiin välipalaksi ”Ålands pankaka”.

Iltapäivällä oli vuorossa Ahvenanmaan maaherran Peter Lindbäckin vastaanotto. Sen aikana isäntämme kertoi Ahvenanmaan erityisasemasta, maakuntaoikeudesta ja ahvenanmaalaisten suhtautumisesta suomalaisiin ja ruotsalaisiin. Esitys oli mielenkiintoinen ja antoisa.

Maaherran vastaanoton jälkeen

kävelimme Maarianhaminan Merimuseoon, jossa tutustuimme Ahvenanmaan merenkulun historiaan. Illalla kokoontuimme illalliselle ravintola Nauticaliin, josta oli upea näköala Maarianhaminan kaupunginlahdelle yli juhlavalaistun nelimastoparkki Pommernin. Viimeisenä retkipäivänä kiitimme isäntäpariamme Erkki ja Mona-Lisa Karlssonia erittäin onnistuneesta tapaamisesta, hyvästelimme heidät, ja laiva suuntasi kulkunsa kohti Turkua.

Kadetti 432 I

Ahvenanmaan retken osanottajat yhteiskuvassa Jan Karlsgårdin museoalueen portilla 15.9. 2005.

Norjalaisille muistokivi Hietaniemeen

Talvisotaan ilmoittautui sodan syttyttyä noin 1500 norjalaista vapaaehtoista Oslossa Suomen suurlähetystössä. Heistä hyväksyttiin koulutukseen noin 700 miestä. Norja ei voinut irrottaa ylempää päällystöä ja siksi vapaaehtoiset liitettiin ruotsalaisiin yksiköihin. Koulutus alkoi Tornion-Kemin alueella. Vapaaehtoisjoukko otti 27.2.1940 rintamavastuun Märkäjärven (nykyisen Sallan) alueella. Melkein kaksiviikkoisen etulinjakauden aikana taisteluissa kaatui myös kaksi norjalaista.

Norjan suurlähetystön suunnitellussa maansa 100-vuotisjuhlallisuuksia kevääksi 2005 todettiin, ettei täällä ole norjalaisille kaatuneille muistomerkkiä. Tämän aikaansaamisesta esitti Björn Erik Björnström aloitteen. Sponsorit hankki Sten Rydgren. Hän otti yhteyttä suomalaiseen, Norjassa vuosina 1953 - 62 asuneeseen sotaveteraaniin, 26. kurssin kadettiupseeriin Björn Munsterhjelmiin.

Toimeliaana tunnettu Björn ryhtyi muistokiven hankintaan. Norjalaista tunturihuippua muistuttava raakakivi löytyi Hans Öfverströmin louhimosta. Hän lahjoitti kiven, joka toimitettiin Kokemäelle Ari Nykäsen veistämöön. Siellä Nykänen työsti kiven mainosalalla toimineen Björnin piirustusten ja neuvojen mukaisesti. Kiven työstämisen ja pystyttämisen kustansivat Bo Lindström ja Nykänen. Samanaikaisesti Björn neuvoteli Helsingin Seurakuntayhtymän Risto Lehdon kanssa kiven pystyttämipaikasta. Lehdon myötämielisen suhtautumisen ansiosta muistokiven pystytyspaikka saatiin Hietaniemen sankarihauta-alueelle lähelle Suomen marsalkka C.G.E. Mannerheimin hautapaatta. Hankkeen taustalla oli myös Helsingfors Svenska Krigsveteraner rf.

Muistokivi paljastettiin 17. päivänä kesäkuuta juhlallisin menoin Kaartin Jääkärirykmentin asettaessa kunniavartion. Läsnä olivat Norjan suurlähettiläs Haakon B. Hjelde puolisoineen, Suomen Sotaveteraaniliiton, Sotainvalidien Veljesliiton, puolustusministeriön ja puolustusvoimien edustajat. Kiven paljasti kenraaliluutnantti Esa Tarvainen.

Olli Vuorio

51. Kadettikurssin kurssikokous Budapestissa

51. Kadettikurssi ja 36. Merikadettikurssi taitavat olla niitä harvoja kadettikursseja, jotka vuodesta toiseen ovat jaksaneet kokoontua suuremmalla tai pienemmällä joukolla yhteen muistelemaan ”vanhoja hyviä aikoja”. Juhlavuosia lukuun ottamatta ollaan enimmäkseen oltu koolla ”poikaporukalla”, mutta nyt syyskuun puolivälissä tehtiin poikkeus ja meillä oli ilo saada viehättävät puolisoimme mukaamme. Poikkeava tosin oli matkakohdekin, tuhatvuotisen Unkarin pääkaupunki Budapest.

Aivan erityinen syy kohteen valintaan oli se, että Budapestissa Suomen suurlähettiläänä oleva kurssiveljemme Pekka Kujasalo oli rojhennut meidät sinne kutsua. Yhteensä 43 kadettiveljen ja 27 puolison mukaan tulo oli hieno saavutus. Etäisyydetkään eivät olleet esteenä, sillä kaukaisimmat matkalaiset taisivat olla varta vasten Sri Lankasta Budapestiin tulleet Butti Ericsson ja puolisonsa Beverly sekä Lauri Hukkanen Bahrainista.

Ensimmäinen kadettiupseeri suurlähettiläänä Budapestissa Pekka Kujasalo ei kuitenkaan ole, sillä vuosina 1989-92

lähettilään tehtävää hoiti jo aiemmin ulkoministeriön palvelukseen siirtynyt 20. merikadettikurssin priimus Risto Hyvärinen. Meille mieluisaa kuultavaa oli sekin, että viimeisenä sotilasasiamiehenä Budapestissa oli kurssiveljemme Lasse Vihersaaren poika, evl. Juha Vihersaari. Vuonna 2004 asiamiehen asemapaikka siirtyi Berliiniin.

Kahden ensimmäisen matkapäivän aikana saimme tutustua vuonna 1988 valmistuneen, vieläkin uutuuttaan hohtavan modernia arkkitehtuuria edustavan lähestörakennuksen hienoihin edustus-, kokous- ja saunatiloihin. Erityisesti mieleen jäi Pekan ja Leenan tarjoama mainio, vilkkaan seurustelun virittänyt tuloillallinen. Pekan asiantuntevalla opastuksella saimme tutustua myös Unkarin politiikkaan ja talouselämään. Harva meistä taisi esimerkiksi ennalta tietää, että tärkein Unkarista Suomeen tuotava kauppatavara ei olekaan Egri bikavér, vaan matkapuhelimet.

Unkarilaisilla on osuutensa myös sotiemme historiassa. Talvisotaan ilmoittautui Unkarissa lähes 25000 vapaaehtoista. Suomeen saapui lopulta 341 vapaaehtoista, jotka eivät sotatoimiin eh-

tineet, mutta osallistuivat Lappeenrannan suunnalla rajavartiointiin toukokuuhun 1940 saakka. Syyskuussa 1944 ajautuimme välirauhansopimuksen myötä rintamalinjan eri puolille ja diplomaattisuhteet olivat poikki aina vuoteen 1949 saakka.

Lähes kahden miljoonan asukaan Budapestin keskeisimpiin turistikohteisiin saimme tutustua erinomaisen oppaamme Erzsébet (Elisabet) Nagynén johdattelmana. Erityisiä tutustumiskohteita olivat Sotahistoriallinen museo ja parlamenttitalo. Puolisoillamme oli lisäksi tilaisuus ihastella Gellért- hotellin yhteydessä olevaa erästä Budapestin vanhimmista ja hienoimmista kylpylöistä. Unkarin kulinaarisia nautintoja gulyáslevesistä pörköltiin ja Gundel palacsintaan puolestaan oli tarjolla Kultaisen Tynnyrin ravintolan ja Tonavan risteilyn illallisilla.

Matkailun ohella pidimme myös tukirahastomme vuosikokouksen, jossa tulevalle vuodelle puheenjohtajaksi valittiin Pertti Suominen sekä hallituksen jäseniksi Lasse Härkönen, Kari Kokkonen ja Markku Moisala. Hallituksen varajäseniksi tulivat Mikko Mäki, Kari Vilamo ja Risto Villikari. Perinteisen misterkilpailun, tällä kertaa Unkari-tietoutta mitanneen Mr. JUDAPEST- kisan ylivoimainen voittaja oli Kari Miekkaavaara. Onnittelut!

Keväällä 2006 päätettiin kokoontua Turun suunnalla, toivon mukaan meriveljien isännöimänä. Maaliskuussa 2007 vietettävän valmistumisemme 40-vuotistapahtuman valmistelut päätettiin aloittaa. Lentäjien toivomuksesta paikkana tulee olemaan Tampere, minne toivomme mahdollisimman monen veljen puolisoineen pääsevän.

Parasta antia matkalla taisi kuitenkin taas kerran olla verraton yhteishenki ja mutkattoman yhdessäolon kirvoittamat hauskat muistot. Kiitos siitä vielä kerran kaikille mukana olleille. Köszönöm!

Pertti Suominen

52. Kadettikurssin tapaaminen Kainuussa

52. Kadettikurssin 35-vuotistapaamisen yhteydessä pidetyssä kokouksessa Viron Narvassa keväällä 2003 päätettiin pitää ns. välikokoontuminen vuonna 2005. Tehtävän ottivat vastaan Kainuun kadettiveljet. Kahden miehen toimikunta - Pentti Janhila ja Antero Korhonen - päätyi kutsumaan 52.kurssin kadettiveljet elokuun lopulla Kainuun hienoihin maisemiin. Tapaamisen tavoitteena oli antaa kadettiveljille vaihtoehtoinen mahdollisimman kattava kuva tämän päivän Kainuusta riittävällä historiallisella tietämyksellä täydennettynä sekä mukavan välitöntä ja viihtyisää yhdessä oloa.

Elokuun 26.päivänä kokoontui Kainuun Prikaatin ruokalan luo 40 osallistujan edustava joukko. Maittavan tuloaterian jälkeen saimme everstiluutnantti Kimmo Lehdon esittämän tiiviin katsauksen turvallisuuspoliittisesta tilanteesta ja maamme suurimmasta joukko-osastosta Kainuun Prikaatista. Kainuuseen tutustumista varten tuore maakuntajohtaja Hannu Leskinen valotti Kainuun maakunnan itsehallintorakennetta ja uuden organisaation taustoja.

Esitysten jälkeen lähdimme matkalle Kuhmoon ja matkan aikana Antero Korhonen kertoi värikkäästi Kainuun historiaa sitoen tapahtumat avautuviin maisemiin ja maastonkohtiin. Tutuiksi tulivat niin Kainuun asutuksen vaiheet kuin kauppa- ja ryöstöretkien kuluväylät sekä talvi- ja jatkosodan joukkojen ja huollon tarvitsemat tieyhteydet. Perillä Kuhmossa oli vuorossa Kalevala-hotelliin majoittuminen ja kierros Kalevala-kylässä. Siellä saimme tuntuman muinaisaikaiseen elämään kaikenlaisen riistan pyyntivälineiden, jumalien palvontapaikkojen, asumusten, työvälineiden ja elävän sepän työnäytöksen kautta.

Toisen päivänä tutun aamu kuuden herätyksen ja aamiaisen jälkeen matka jatkui pohjoista kohti, Vartiukseen. Matkalla kadettiveli Antero kertoi elävästi sotahistoriaa Kuhmon suunnasta. Tutustuimme Kainuun Rajavartioston ja Oulun tullipiirin toimintaan käytännössä Vartiuksen raja-asemalla. Jatkoimme matkaa Raatteen tielle ja

tutustuimme sen alueella oleviin muistomerkkeihin sekä Raatteen talvisotinäyttelyyn. Muistomerkeistä vaikuttavimmat ovat Alvar Aallon Liekki-patsas ja Talvisota-monumentti Raatteen tien päässä. Oppaanamme toimi sotiemme veteraani Pekka Eskonpeka.

Lounaan jälkeen ajelimme Hyrynsalmen ja Ristijärven kuntien kautta Sotkamoon ja siellä Vuokattiin. Matkalla muisteltiin kadettiaikaista sissiharjoitusta Kainuun alueella ja yritettiin tunnistaa silloisia paikkoja. Ainakin nokinenät jäivät mieleen ja sissien harhautukset sekä raskaat reput ja ahkiot.

Vuokatissa pidetyssä kokouksessa päätimme tavata ennen kurssin 40-vuotiskokousta ainakin kerran ja paikaksi ehdotettiin Jyväskylää. Juhlakokous 40-vuotistaipaleen kunniaksi päätettiin pitää touko-kesäkuussa 2008 Tammissaarella.

Yhteisen päivällisen jälkeen kävimme Naapurinvaaran huvikeskuksessa katsomassa ikätoverimme Dannyn esiintymistä ja kokeilemassa lavatansseja. Näytti siltä, että Åke Blomqvistin apua olisi tarvittu.

Viimeisenä päivänä ajelimme kohti

Kajaania ja Paltaniemeä. Oppaaksi Kajaanissa tuli Riitta Auer, jonka asiantunteva opastus tutustutti meidät mm. Paltaniemen historialliseen kuvakirkkoon ja Eino Leinon kotiin, Hövelöön. Kainuun kierros päättyi historiallisessa ravintola Siriuksessa nautittuun lounaaseen. Ateria oli nimenomaan meitä varten laadittu Oulujärven paistettujen muikkujen ja paikallisten tuotteiden varaan. Lounaan jälkeen hajaannuimme taas Hangosta Luostoon ja sille välille.

Ei voi muuta todeta kuin, että kadettiveljet Pentti Janhila ja Antero Korhonen onnistuivat erinomaisesti järjestelyissä ja ei ollut ilmoissakaan moittimista. Kunnia on edelleenkin kestävän palkka! Kiitokset kaikkien osallistujien puolesta.

Harry Jääskeläinen ja Pentti Janhila

Kurssiveljet puolisoineen tutustumassa Kalevala-kylään Kuhmossa.

64.Kadettikurssi 25 vuotta

Tänä vuonna tuli kuluneeksi 25 vuotta siitä, kun viimeinen kaksi ja puolivuotinen kadettikurssi, kadettikurssi 64, valmistui. Kurssi juhlisti tapahtumaa risteilemällä Tallinnaan ja takaisin 13.-14.8.2005.

Juhlatoimikunta oli veli Aapo Cederbergin johdolla valmistellut ja toteuttanut tilaisuuden arvolle sopivan ja mielenkiintoisen tapahtuman. Järjestelyt pelasivat Aapolle tyypilliseen tapaan loistavasti ja siitä suuri kiitos sekä hänelle että muille toimikuntaan kuuluneille. Mukaan oli saatu 28 osin harmaantunutta kadettiveljeä kukoistavine daameineen. Tämä on noin kolmasosa valmistumisvahvuudesta ja kuuleman mukaan aika keskiverto osallistujamäärä muidenkin kurssien osalta. 64.Kadettikurssi on kyennyt toteuttamaan laadukkaat kurssitapaamiset viiden vuoden välein jo neljästi.

Aloitimme kokoontumisella Kadettikoululle Santahaminaan aamukahville. Mukana oli viimeisen vuosikurssin kadetteja pöytäseurana ja kertomassa tämän päivän opiskelusta. Rouva kadettin esitys oli varsinkin daameille mielinpainuva. Daamien mukaan emme aivan vaikuttaneet yhtä salskeilta kuin paikalla olleet kadetit mutta lähes samalta

kuitenkin. Sankariaulassa muistimme hetken hiljaisuudella veli Timo Ecksteinia ja veli Olli Leinosta, jotka olivat saaneet kutsun viimeiseen iltahuutoon sekä laskimme kukkalaitteen Isänmaan puolesta uhrinsa antaneiden upseeriveljien sankaritaululle.

Kurssitoimikunta oli ollut aktiivinen ja lanseerasi kurssin muistoesineeksi entistä opinahjoamme kuvaavan taulun. Taulu on tarkoitus antaa kullekin kurssi-veljelle hänen täyttäessään 50 vuotta. Nyt oli mukana neljä tuon virstanpylvään saavuttanutta ja taulunsa sai muun muassa Pappa-Määttänen. Tämä on mielestämme upea tapa muistaa 50-vuotista ja samalla vahva side omaan kadettikurssiin.

Sitten olikin aika siirtyä satamaan ja laivaan. Laivalla nautimme yhteisen lounaan iloisen puheensorinan ja naurunremahdusten kera. Tallinnaan saavuttuamme siellä vallitsi tyypillinen MM-kisasää. Suuren kauppakeskuksen kautta ajoimme Sauen kartanoon. Tämä 300 vuotta vanha kartano oli kokemassa uutta kukoistuskautta. Kartanon omistaja kertoili meille kartanon vaiheista ja restauroinnista. Yllätys oli, että hänen kertomansa mukaan ammattitaitoinen työvoima restaurointiin löytyi Suomesta

eikä Virosta. Totesimme, että tämä oli kerrassaan upea rakennus ja upseerin arvolle sopivan kookas, mutta hankala siivottava. Illan kruunasi pitkän kaavan mukaan nautittu maittävä illallinen.

Satamassa tuli käyttöä veli Sahran verbaalisille erityistaidoille, kun hän puhui pienen, varsinaisesta laivaannousta myöhästyneen seurueen sisään laivaan. Puheluita ja puheita käytiin monella kielellä ja lopputuloksena marssimme autokannen kautta yökerhoon jatkamaan syventävää käsittelyä. Se, kuka oli ollut puhelimen toisessa päässä, ei koskaan selvinnyt meille muille.

Aamulla meriaamiaisen jälkeen pidettiin kurssikokous, jossa päätettiin jatkaa hyväksi osoittautunutta menettelytapaa ja järjestää seuraava kokoontuminen viiden vuoden kuluttua. Juhlatoimikunnan vetäjäksi valittiin tiukan äänestyksen jälkeen veli Hannu Karjalainen apunaan veljet Jukka Viitanen ja Martti-Herman Pisto. Ideoita kokoontumisen järjestämiseksi voi lähettää heille. Vuonna 2010 suurin osa kurssitamme lienee reservissä. Silloin onkin oivallinen tilaisuus osallistua suurella joukolla kurssitapaamiseen.

Ari Parkkola

Uusi palkinto sotahistorian tutkimukseen

Tukeakseen sotahistoriallista tutkimusta on Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiö päättänyt perustaa uuden sotahistorian palkinnon. Palkitukseksi voi tulla merkittävä sotahistoriallinen tutkimus (esimerkiksi kirja tai muu tutkimustyö). Säätiöllä on myös mahdollisuus palkita poikkeuksellisen ansiokas ura sotahistoriamme tutkimuksessa.

Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiön sotahistorian palkinto voidaan myöntää korkeatasoiselle vuonna 2000 tai myöhemmin valmistuneelle sotahistorialliselle tutkimukselle. Ensimmäisen kerran sotahistorian palkinto myönnetään 4.6.2006. Palkintosumma on 5.000 euroa.

Päätöksen palkittavasta työstä tekee säätiön hallitus erillisen valintatoimikunnan esityksestä. Ensimmäisen palkinnon valintatoimikuntaan kuuluvat säätiön hallituksen varapuheenjohtaja, kenraaliluutnantti Heikki Tilander (valintatoimikunnan puheenjohtaja), säätiön hallituksen jäsen, kenraalimajuri Sami Sihvo, professori Jouko Vahtola Oulun yliopistosta ja professori, everstiluutnantti Pasi Kesseli Maanpuolustuskorkeakoulusta.

Hakemukset tulee toimittaa perinnesäätiölle joulukuun 2005 loppuun mennessä. Hakemukseksi käy valmis sotahistoriallinen tutkimus / kirja liitettynä tekijän yhteystiedoilla.

Työstä on toimitettava säätiölle viisi (5) kopiota.

Lisätietoja palkinnosta saa säätiön asiamies Janne Kososelta, puh. (09) 4056 2051, 050 - 5810 819, sähköposti janne.kosonen@rul.fi Säätiön postiosoite on Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki.

Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiö on vuonna 1973 perustettu säätiö, jonka tärkeimpänä tehtävänä on Suomen Marsalkka Mannerheimin muiston vaaliminen. Lisäksi säätiö tukee taloudellisesti Suomen sotia koskevan sotahistorian tutkimustyötä sekä suomalaisten upseerien koulutusta. Säätiön peruspääoman muodostivat aikanaan Suomen Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsasvaltuuskunnan tarkoitukseen luovuttamat varat.

Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiön hallituksen puheenjohtajana toimii kenraaliluutnantti R.W. Stewen ja varapuheenjohtajana kenraaliluutnantti Heikki Tilander.

Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiö

Kaipaatko perintöoikeuteen liittyvää neuvontaa ja tukea?

- mikä on testamentin vaikutus perintöön ja verotukseen
- mitä merkitsee hallintaoikeuden pidättäminen lahjoitettuun ja testamentilla saatuun omaisuuteen
- miten siirrän omaisuutta rintaperillisilleni
- mitkä ovat lesken oikeudet

Verotuksen merkitys on usein varsin huomattava.

Laki- ja tukipalvelu Senior

Airoparantie 4 A, 00980 Helsinki puh 09-3415220,

fax 09-34465300, GSM 040-5324075 e-mail: mikko.maki@senior.inet.fi

Perustettu 1994

Everstiluutnantti evp Mikko V Mäki, (avustavana lakimiehenä LOK Kalevi Klefström)

Testamentit, avioehdot, kauppa- ja lahjakirjat, holhousasiat, perukirjat, kuolinpesän hallinto, ositukset, perinnönjaot, perintöriitojen sovittelu, selkokielistä, perintöasioihin liittyvää neuvontaa, myös kirjallisena, veroneuvontaa mm perintö-, lahja- ja luovutusvoittoverotus, Kohtuukorvaus, jonka suuruusluokka sovitaan ennalta. Puhelinneuvonta ei maksa mitään.

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö tukee neuvontatyötä

Kirjallisuusarviot

Max Jakobson: Tulevaisuus? Otava, Helsinki 2005, 250 sivua.

Ennen kuin aloitan ministeri Max Jakobsonin kirjan esittelyn ja arvion, totean lukeneeni hänen tekstejään suuren määrän, kymmenkunta julkaistua kirjaa ja lisäksi satakunta raporttia tai kirjettä Urho Kekkosen arkistossa Orimattilassa. Olen aina ihastellut niiden hienostunutta tyyliä ja vankkaa asiasisältöä.

Myös Jakobsonin uudesta kirjasta erottuvat nuo tutut ainekset. Se on sujuvasti kirjoitettu esseekokoelma, joka sisältää paljon hyödyllistä ja kiinnostavaa asiaa. Muutama piirre siinä kuitenkin vaivaa.

Ensimmäinen ongelma on otsikko, joka kylläkin kysymysmerkillä varustettuna lupaa näkymiä tulevaisuuteen. Silti kirja alkaa ”Torjuntavoitoksi” nimetyllä luvulla. Se on kertomus Suomen sodanaikaisen historian uudelleentulkinnasta, hieman pelkistäen sanottuna ”Saksan liittolaisena hävityn sodan” muuttumisesta ”erillissodaksi, joka johti torjuntavoittoon”.

Ymmärrettävästi tulkinnat elävät kulloisenkin poliittisen tilanteen myötä ja historiaa kirjoitetaan aina voittajan näkökulmasta. Jakobsonin mukaan: ”Kuluneet vuosikymmenet eivät enää ole poliittisesti arkaluontoista aikaa -- ne ovat historiaa.”

On kuitenkin hyviä perusteita pitää kirjassa esitettyjä tulkintoja yhä poliittisesti kiistanalaisina, ei ehkä enää kovin arkaluontoisina mutta yhden poliittisen ideologian sävyttämistä. Siihen kirjoittajalla on täysi oikeus ja esseistinä jopa velvollisuus, mutta ei saisi antaa kuvaa, että esitetyt historiallisten tapahtumien kuvaukset ja tulkinnat olisivat yleisesti hyväksytyjä ellei suorastaan ”auktori-soituja” käsityksiä.

Esimerkiksi näkemys siitä, että presidentti Roosevelt olisi Teheranin konferenssissa syksyllä 1943 painostanut Stalinia kohtelemaan Suomea lempeästi ei perustu eksakteihin lähdetietoihin vaan lähinnä kuulopuheisiin. Jakobsonin tapa

selittää tapahtuneita poliittisia ratkaisuja erilaisten henkilöiden muisteluksilla tai keskustelujen katkelmilla on metodisesti epäluotettavaa, jos kysymys olisi tutkimuksesta. Vapaamuotoiseen kirjoitelmaan se sopii, mutta lukija joutuu pohtimaan, minkä arvon antaa esimerkiksi Molotovin selityksille.

Pitkähkö alkukappale päättyy toteamukseen: ”Lopulta jatkosota osoittautui sittenkin erillissodaksi, joka päättyi erilliss rauhaan.” Kumpikin väite on kyseenalainen, sillä Jakobsonin oman todistelun mukaan Suomi oli lähtenyt hyökkäämään Saksan kanssa Itä-Karjalaan melkoisen hurmoksen vallassa ja tuli sodan jälkeen Pariisin rauhankonferenssissa muiden mukana kohdeksi sodan hävinneenä maana, jolle ei annettu edes suunvuoroa rauhanehdoista päätettäessä.

Lisättäköön, että Moskovassa syyskuussa 1944 ei tehty erilliss rauhaa vaan länsivaltojen vaatimuksesta vain aselepo (engl. armistice) tai välirauha eli väliaikainen rauhansopimus. Presidentti, marsalkka Mannerheim luonnehti sitä antautumiseksi, ja jalkaväenkenraali Heinrichs esitti pääkaupungin siirtämistä joko Tampereelle tai Jyväskylään, koska hän koki Porkkalan tukikohdan uhkaavaksi.

Kirjan seuraavissa luvuissa hypä-

tään käsittelemään jo uutta asiaa eli Suomen integraatoratkaisuja ja EU:n kriisiä. Hieman irrallisen tuntuisen turvallisuuspoliittisen katsauksen kautta edetään globalisaation ja Venäjän tilanteen pohtimiseen sekä Yhdysvaltojen viimeisten presidenttien esittelyyn lähinnä anekdoottien avulla. Tämän osuuden asiat ja johtopäätökset ovat tulleet tutuiksi jo tekijän aikaisemmista kirjoista ja kolumneista.

Kuvaus Ruotsista on taatua laatutyötä. Monelle lukijalle saattaa tuottaa yllätyksen havaita, kuinka myönteisen arvion saa osakseen pääministeri Göran Persson. Hänen kanssaan Jakobson on pitänyt tiiviisti yhteyttä.

Kirjan päätösluvussa etsitään Suomelle ”tietä tulevaisuuteen”, jolloin erityinen huomio kiintyy väestön vanhenemisesta ja globa-

lisaation myötä kovenevasta kilpailusta seuraaviin ongelmiin. Rehellisenä miehenä Jakobson ei uskottele tietävänsä niihin ratkaisuja. Hän suosittaa pitäytymistä meillä hyväksi koettuun konsensus-päätöksentekoon ja hyvinvointiyhteiskunnan malliin, vaikka muuten kannattaakin monessa suhteessa anglosaksisen maailman periaatteita.

Tuollekin mielipiteelle perustelu löytyy menneisyydestä. Huolimatta kirjan läpi kulkevasta ”sinivalkoisesta” historiantulkinnasta Jakobson loppuluvussa esittää siitä hieman poikkeavasti käsityksensä itsenäistymisvaiheesta:

”Emme ole unohtaneet vuoden 1918 tragediaa. Yhä vielä tutkitaan ja selvitetään, mitä kaikkea silloin tapahtui, ja yhä vielä kiistellään siitä, oliko sota vapaussota vai sisällissota. Tietenkin se oli sisällissota, mutta ei pelkästään sisäinen. Punaiset saivat tukea Leniniltä ja valkoisten puolelle saapui Hankoon kenraali von der Goltzin saksalaisdivisioona. Valkoiset vapauttivat Suomen Venäjän vallasta, mutta maamme olisi jäänyt Saksan satelliitiksi, elleivät amerikkalaiset olisi nujertaneet saksalaisarmeijaa lännessä.”

Kirja päättyy ehdotukseen, joka herätti huomiota lehdistössä. Todettuaan, että Suomi tarvitsee sekä taloudellista kilpailukykyä että korkeatasoista hyvinvoin-

tipalvelua, Jakobson esittää seitsemän hengen salaisen kabinetin nimittämistä tulevaisuushahmotelmaa tekemään. Siinä voisi olla pääministerin johdolla talouselämän, ammattiyhdistysliikkeen, SITRAn ja Suomen Pankin edustajia.

Vaikka Jakobsonilla itsellään onkin hyviä kokemuksia suljetuista kabine-

teista, suomalaisen demokratiakäsitykseen salaseurat istuvat huonosti. Parempi lienee suosia avointa tutkimusta ja erilaisen vaihtoehtojen harkintaan perustuvaa normaalia poliittista päätöksentekoa.

Max Jakobsonin uusin kirja ”Tulevaisuus?” ei kohoa hänen merkkiteostensa luokkaan, eikä varmaan ole sellaiseksi

tarkoitettukaan. Kuitenkin kirjaan sisällytetyt, monia aiheita käsittelevät esseet ovat mielenkiintoisia, opettavaisia ja myös vastaväitteitä provosoivia, siis mitä parhaita joulun ajan lukemista.

Pekka Visuri

Jorma Kallenaution: Suomi kylmän rauhan maailmassa. Suomen ulkopoliitikka Porkkalan palautuksesta 1955 Euroopan unionin jäsenyyteen 1995

SKS, Helsinki 2005
558 sivua.

Jorma Kallenaution edellinen kirja ulkopoliitikasta ”Suomi katsoi eteensä” ilmestyi 20 vuotta sitten. Siinä tarkasteltiin aikaa itsenäistymisestä Paasikiven kauden loppuun. Nyt valmistuneessa teoksessa käsitellään suunnilleen yhtä pitkää eli 40 vuoden jaksoa yhtenäisenä kertomuksena. Elettiin Urho Kekkosen ja Mauno Koiviston presidenttikausia kylmän sodan maailmassa, joka onneksi Suomen lähiympäristössä pysyi kylmän rauhan aikana.

Kirjan pääosa kertoo kamppailusta puolueettomuusaseman saavuttamiseksi ja vahvistamiseksi. Sitten kun Suomi vihdoin sai tunnustuksen ”puolueettomana pohjoismaana” Mihail Gorbatshevoin puheessa Finlandia-talossa syksyllä 1989, asia lakkasikin saman tien kiinnostamasta. Poliittinen johto alkoi jo juosta kohti EU-junaa, jonka he pelkäsivät lähtevän asemalta ilman suomalaisia.

Porkkalan tukikohdan palautus vuoden 1956 alussa tapahtui kansainvälisen politiikan ”suojasään” aikaan ja liittyi Neuvostoliiton pyrkimykseen muodostaa puolueettomien maiden vyöhyke blokkien väliin halki Euroopan. Muutaman vuoden kuluessa suursäätila taas kylmeni ja Moskovassa ryhdyttiin toimiin Suomen kytkeämiseksi liittosuhteeseen osaksi länttä vastaan rakennettavaa puolustusvyöhykettä. Koettiin yöpakkasia

ja nootikriisi, minkä jälkeen tilanne taas rauhoittui.

Kallenaution kuvailee seikkaperäisesti presidentti Kekkosen kamppailuja kolmella kylmän sodan rintamalla: idässä, lännessä ja kotimaassa. Itärintama oli selvästi painopistesuunta, mutta sielläkin näkyvimmit taistelut loppujen lopuksi rajoittuivat kiistoihin kommunistien sanamuodoista ja idänkaupan kiintiöistä, vaikka yllä: n kova ydin oli sotilaallinen puolustusveloite.

Länsirintamalla päävastustajana tuntui olleen suomettumisväitteitä viljelevä lehdistö ja puolustettavina kaupalliset edut integroituvassa Länsi-Euroopassa. Todettiin kuitenkin, ettei haukku haavaa tee, sillä Suomen ”lännettyminen” jatkui tasaisella varmuudella. Eftan ja OECD:n kautta EEC:n piiriin vieneet sopimusjärjestelyt pitivät länsikaupan osuuden korkealla, yli 70 prosentissa. Vuonna 1970 Neuvostoliiton osuus Suomen koko ulkomaankaupasta putosi 12 prosenttiin, millä oli suora yhteys suhteiden kiristy-

miseen.

Kotirintaman Kekkosen hallitsi aikaa myöten yhä paremmin, joten ongelmaksi kehittyikin valasta luopumisen vaikeus. Kun ulkopoliittikan kaikki langat olivat presidentin käsissä, pelättiin ihan tosissaan sitä hetkeä, jolloin niiden pitelijä poistuu. Tämä tapahtui 27.10.1981, kirjan sivulla 428.

Kekkosen jälkeen ei tullut vedenpaisumusta, vaikka sitä monet olivat ennustaneet. Mauno Koiviston presidenttikausi jää kirjassa ymmärrettävistä syistä edellistä paljon ohuemman kuvauksen varaan. Arkistotietojen ja perustutkimuksen puutteella Kallenaution korvaa lukuisilla haastatteluilta, joiden tekoon hänellä pitkän linjan radiotoimittajana on ollut hyviä tilaisuuksia. Silti on selvää, että vuosien 1981 - 1995 ulkopoliittisten tapahtumien kuvailu 100 sivulla on vain alustava hahmotelma odoteltaessa varsinaisia tutkimuksia.

Jorma Kallenaution kirja ”Suomi kylmän rauhan maailmassa” on kokonaisuutena arvioituna huolellista työtä ja hyvin oppikirjaksikin kelpaava. Kyseessä on varsin ”perinteinen” ulkopoliittikan päätöksenteon esittely ilman syvempää analyysia ja kriittisiä arvioita. Kirja toimii hyvin yleiskuvauksena, mutta lähdeviitteiden puute ja ”kovien faktojen” niukkuus haittaavat käyttöä tutkimusten perustana.

Kun ulkopoliittikan peruslinja selviää kirjasta hyvin, sen lievealueille jää pakostakin puutteita. Esimerkiksi puolustuspolitiikan ja sotilaallisten tekijöiden esittäminen on verraten pintapuolista ja sisältää myös virheitä. Siitä ei kuitenkaan aiheudu suurta haittaa Suomen ulkopoliittikan kokonaiskuvan hahmottamiselle.

Muuttuva sota Jyri Raitasalo & Joonas Sipilä (toim.)

Kustannusosakeyhtiö
Suomen Mies
Gummerus Kirjapaino
Oy
Jyväskylä 2005
ISBN 952-9872-37-2

Maanpuolustuskorkeakoulun Strategian laitos julkaisi syyskuun puolivälissä kapteeni Jyri Raitasalon ja filosofian maisteri Joonas Sipilän toimittaman, sodan kuvaa pohtivan artikkelikokoelman. Teoksen aiheet ulottuvat antiikin ja keskiajan sota-käsityksestä nykypäivään painopisteen ollessa kylmän sodan jälkeisen ajan sodan paradigman (ajatusmalli, miten sota ilmiönä ymmärretään) tarkastelussa. Artikkelien kirjoittajat ovat Strategian laitoksen omaa henkilöstöä vahvennuttuna kahdella laitoksella aikaisemmin palvelleella tutkijalla.

Raitasalo ja Sipilä asettavat kirjan alussa artikkeleille yhteisen hypoteesin: kylmän sodan aikana vallinnut tapa hahmottaa sota on muuttumassa. Hypoteesin tarkoitus on pitää melko laajalta aihealueelta olevat artikkelit väljästi kiinni samassa asiassa, avata keskustelu ja yrittää hahmottaa nykyistä sodan kuvaa. Pääasiassa tässä onnistaankin. Kirjoittajien lähtökohta on, että jos sodankäynnin paradigma muuttuu, määritelmät muuttuvat ja sota saa uuden muodon. Tällä tavalla kansainvälisen järjestelmän puitteissa syntyy laajasti hyväksytyjä tapoja käsitteellistää sota. Kirjoittajat näkevät kuitenkin, että nykyistä sotataidollista kehitystä ohjaa teknologiakeskeisyys, vaikka sodan paradigmassa teknologia on vain osa sodankäynnin paradigmaa. Tähän voi yhtyä.

Kokonaisvaltaisempi tapa hahmottaa sota olisi tarkastella materiaalien tekijöiden rinnalla myös sodankäyntiin liittyviä käsitteellisiä asioita, jolloin rajatun teknologiakeskeisen näkökulman sijasta voimme puhua sodankäynnin kulttuurista. Jos tarkastelemme esimerkiksi kumouksellista sota, voimme ha-

vaita, että kumouksellinen osapuoli on yleensä pyrkinyt haastamaan vastustajansa sodankäynnin kulttuurin, ei vain sen asevoimia, koska määrällisesti alivoimainen ei voi haastaa vastustajaansa taisteluun samoin menetelmin kuin itse toimii. Näin silloin, kun puhumme epäsymmetrisestä sodasta, pitää puhua myös sodan paradigmaeroista koko laajuudessa, koska käsitykset sodasta, sotilaasta tai vaikkapa voitosta ovat eri kulttuureissa hyvin erilaisia. Tämä näkyy mm. hyvin Joonas Sipilän artikkelissa Puuneista bastioneihin. Miksi Karthagon Hannibal hävisi toisen puunilaissodan roomalaisille, vaikka voitikin kaikki merkittävät taistelut Italian saappaan alueella? Samaa voisi kysyä amerikkalaisista Vietnamissa. Onko vastaus: erilaiset sodan paradigmat ja käsitykset voitosta? Tässä mielessä Raitasalon ja Sipilän toteamus, että kaksinapaisessa kylmän sodan järjestelmässä sissisodan teoria jäi merkitykseltään vähäiseksi, pätee vain puoliksi. Kylmälle sodalle sissisodankäynnillä ei ollut suurta merkitystä, sitä hallitsi ydinaseiden uhka. Kumoukselliselle sodankäynnille sissisodan teoria sen sijaan oli merkittävä ja tänäkin päivänä mm. Irakissa ja Lähi-idässä on nähtävissä Maon ja pohjoisvietnamilaisen kenraali Giapin oppeja kumouksellisesta sodankäynnistä, missä monin tavoin

alivoimainen osapuoli pyrkii haastamaan länsimaisen, aika perinteisen - voisiko sanoa, jopa clausewitziläisen sodankäynnin paradigman.

Artikkelissaan ”Läntinen sodan kuva kylmän sodan jälkeen” Raitasalo puhuu sotakäsitteen vesittymisestä. Totta, perinteinen sodan kuva on muuttunut ja saanut rinnalleen monia uusia aseellisen konfliktin muotoja. Vai olisiko parempi sanoa, että joskus aikanaan esiintyneet sodankäynnin muodot ovat palanneet nykyaikaistuneena? Joka tapauksessa, sodan kuvan sirpaloituminen kasvattaa sodan paradigmaeroja. Lisäksi Raitasalo puhuu sodankäynnin vallankumouksesta vaikuttamassa läntisen sodan nykykuvaan, ottamatta sen enempää kuitenkaan kantaa onko sellainen menossa vai ei. Tästä voidaankin olla

montaa mieltä. Vaikka sotatekninen kehitys Persianlahden sotien välillä oli nopeaa ja vuoden 2003 sota hallitsi uusi teknologia, voidaan tätä sota silti kuvata myös sanoin mekanisoitu sota, liikesota, kulutussota, epäsymmetrisen sota, sissisota ja kumouksellinen sota, johon liittyy terrorismi. Siis aika perinteistä. Näin ollen, onko vielä oikea aika puhua sodankäynnin vallankumouksesta sodan kuvaan vaikuttavana muutostekijänä? Ehkäpä ei. Sen arviointi lienee mahdollista tehdä vasta vuosikymmenien päästä, kun näemme, mihin suuntaan nyt käytössä oleva uusi teknologia ja sodankäynnin periaatteet johtavat.

Oikeustieteen lisensiaatti Kari T. Takamaa pohtii sodan paradigmaa kansainvälisten oikeussääntöjen näkökulmasta. Hänen mukaansa ydinaseen keksiminen aiheutti voimakkaan kansainvälisen oikeuden sopimusten kirjaamisen kirjallisten valtiosopimusten muotoon. Tätä asetelmaa kylmän sodan päättyminen ei ole vielä muuttanut.

Toinen sota-käsityksen muuttumattomuutta kuvaava artikkeli on everstiluutnantti Pentti Forsströmin kirjoitus venäläisestä sodan kuvasta. Venäjällä uhat ovat Forsströmin mukaan päivittyneet 1990-luvulta tähän päivään, mm. terrorismi ja Venäjää välillisesti loukkaava toiminta kuten esimerkik-

si strategisille kuljetusreiteille pääsyä häiritsevät toimet ovat tulleet mukaan luetteloon, mutta kaiken kaikkiaan venäläinen sodan paradigma on varsin perinteinen.

Everstiluutnantti Mika Kerttusen näkemys ruotsalaisesta sodan kuvasta on kiinnostava, varsinkin kun tätä artikkelia vertaa yhteiskuntatieteiden tohtori, everstiluutnantti Arto Nokkalan suomalaista sodan kuvaa tarkastelemaan kirjoitukseen. Ruotsalaisessa uhkakuvassa perinteinen sota ei juuri enää näy ja vaikka alueelliset kriisit eräänä uhkana mainitaankin, näitä ei sidota mihinkään maailmankolkkaan. Puhutaan vain kriisinhallinnasta, humanitäärisistä operaatioista tai terrorismin torjunnasta. Sotataidon kehitystyön taustalla näkyy amerikkalainen vaikutus. Ruotsalaiset ovat omaksumassa tulevaisuuden puolustusperiaatteen ns. vaikutuskeskeisen sodankäynnin tai vaikutuskeskeisen puolustuksen (insatsförsvaret = effects-based operations, EBO). Taisteluopiksi suunnitellaan ns.

verkostosodankäyntiä, jolla pyritään saamaan järjestystä sodan epäsymmetriaan. Verkostotaistelu perustuu sille olettamukselle, että tulevissa konflikteissa aika on keskeinen tekijä; toisin sanoen, kuka hallitsee päätösprosessia paremmin, pärjäänee paremmin. Päätösprosessia säädellään itsesynkronoinniksi kutsutulla johtamismenetelmällä, jolla säädellään päätöksentekoa muuttuvissa tilanteissa. Mistä tällainen taisteluoppi ja johtamismalli ovat alkuperin lähtöisin, se Kerttusen tekstistä ei selviä. Kovasti se kuitenkin muistuttaa saksalaista salamasotaoppia ja tehtävätaktiikkaa ja erittäin paljon israelilaista muuttuvan virran doktriinia ja vaihtoehtojohdamista. Toistaiseksi ruotsalainen verkostopuolustus on Kerttusen mukaan keskittynyt lähinnä teknisten haasteiden ratkaisemiseen. Se on ilmeisestikin voitto ruotsalaiselle sotateollisuudelle, joka samalla on myös hankkiutunut yhteistyöhön amerikkalaisen sotateollisuuden kanssa.

Kun yllä olevan ruotsalaisen sodan

paradigman rinnalle tuo Nokkalan kuvan suomalaisesta sota-käsityksestä, herää kysymys, miten meidän näkemysme uhasta ovat niin erilaisia, vaikka uhkamallit Ruotsissa ovat samantyyppiset kuin Suomesakin? Meille suomalaisille vastaus on itsestään selvä: Käsityksemme tulevaisuuden sotilaallisesta uhasta on aluepuolustusota, siis omalla maaperällä. Vasta tämän jälkeen tulevat kriisinhallintatehtävät osana kansainvälistä yhteisöä. Toistaiseksi sota Suomessa mielletään edelleenkin territoriaalseksi, symmetriseksi, väkivaltaiseksi ja julkiseksi sodan ja rauhan eron ollessa selkeä, kuten Nokkala toteaa. Onko kuva oikea, sen näyttää historia. Mutta keskustelun pitää jatkua ja siihen tämä kirja antaa eväitä kokoomalla yhteen nykyisiä strategian tutkimuksen käsityksiä sodankäynnistä.

Pasi Kesseli

www.kuusakoski.fi

Ratsuväen vuosikirja IV 2005

Ratsumieskilta ry:n julkaisu

ISSN 1238-0415

Kirjapaino RoppoSet Oy,
Tampere 2005, 216 sivua

Viimeinen suomalainen ratsuväkijoukko Uudenmaan Rakuunarykmentti jalkautettiin liki kuusi vuosikymmentä sitten vuonna 1947. Toimenpide merkitsi samalla ratsuväki-aselajin loppua maassamme Keskiajalta saakka Suomessa juurensa juontanut aselaji oli tullut tiensä päähän.

Breitenfeldin päivänä, syyskuun seitsemäntenä 1963 paljastettiin Lappeenrannassa Suomen ratsuväen muistomerkki. Sen kunniapaasiin on uurrettu aselajin tärkeimpien 39 taistelupaikan nimet, varhaisimpana Wallhof 1626, viimeisimpänä Ilomantsi 1944 Muistomerkkin paljastusjuhlassa todettiin, että Suomen ratsuväki on ”katoamattomalla kunnialla taistellut 23 sodassa kaikkiaan 263 taistelussa”. Loistavia voittoja mutta myös raskaita epäonnen päiviä.

Ratsuväen perinteitä on eri tahoilla niin puolustusvoimien piirissä kuin ulkopuolellakin vaalittu. Erittäin merkittävä panos tässä työssä on ollut vuonna 1962 perustetulla Ratsumieskillalla. Se on monien aselaji- ja joukko-osastokiltojen tapaan kyennyt yhdistämään perinteiden vaalimisen ja työn maanpuolustushengen ylläpitämiseksi.

Nyt käsillä oleva Ratsumieskillan julkaisema Ratsuväen vuosikirja IV, ilmestyessään runsaan kolmen vuoden kuluttua edellisestä, on sisällöltään runsas, 210 tiheällä painettua tekstisivua. Julkaisun monipuolinen ja kiinnostava sisältö ulottuu varsinaisista ratsuväki-aiheista henkilöhistoriaan ja hippologiaan (hevosoppi) saakka. Vuosikirjan toimintakunta, opetusneuvos Ilmari Ojala ja filosofian maisteri Antti Matikkala ovat onnistuneet saamaan kirjoittajiksi korkeatasoisia asiantuntijoita, historioitsija J. E. O. Screenin, Mannerheim-museon intendentin, filosofian maisteri Vera von Fersenin, entisen Sotamuseon johtajan

Paavo Talvion ja ulkoasiainneuvos, filosofian maisteri Heikki Impolan, vain joitakin mainitakseni. Artikkeleista kokonaista viisi liittyy kiinteämmin tai väljemmin marsalkka C.G. Mannerheimin persoonaan alkaen Chevalier-kaartin ajoista ja päättyen Ylipäällikön tarkastusmatkoihin ratsuväen yksiköihin viime sotien aikoina.

Ulkoasiainneuvos, filosofian maisteri Heikki Impola kirjoittaa sisältörikkaassa artikkelissaan Suomen ratsuväen kehityksestä, rekrytointitavoista, palkkioperusteista sekä ratsuväen käytöstä sodissa vuoteen 1600 sakka. Ei mikään helppo teema laajassakaan artikkelissa esitettäväksi.

Filosofian lisensiaatti Ulla Kampman on kerännyt kirjallisuudesta ja Mannerheimin kirjeistä joukon sitaatteja, joissa suuri ratsumies tilittää suhdettaan hevosiinsa. Eräät ratsut näkyvät teksteissä vain nimettöminä, ehkä ulkoisilta ominaisuuksiltaan kuvattuina, jotkut kaupan kohteina, ohimennen mainiten. Joitakin hevosiain Mannerheim muistelee haikeudella ja kaipauksella. Tunnetuinta sotaratsuaan, Mukdenin taistelussa altaan ammuttua Talismania everstiluutnantti Mannerheim kuvaa kirjeessään isälleen (2.4.1905): ”Et usko kuinka suuresti kaipaan ammuttua hevostani, ja miten sitten käykään, kun palaan palvelukseen ja saan totuttautua

toisiin hevosiin. Se oli ihmeellinen eläin. Isältään Derby-kisojen voittajalta se oli perinyt ”klassisen nopeuden ja samalla sillä oli niin suuret taipumukset ratsastukseen ja dresyyriin, että olin saanut sen Mantsurian myrskyisten talvikuu-kausien aikana täysin kuntoon. Näihin harvinaisiin ominaisuuksiin liittyi vielä mainio ja tulinen temperamentti, hyvä askel, joustava ravi, hieno laukka ja erittäin kohtuullinen rehun käyttö. Ellei se olisi ollut ilkeä muille hevosille, se olisi yksinkertaisesti ollut täydellinen ihanne”. Vielä muistelmissaan liki viiden vuosikymmenen jälkeen Mannerheim palaa mielihavoseensa: ”Se oli ihmeellinen hevonen, eikä minulla enemminkin eikä myöhemmin ole sellaista ollut. Ainuttakaan ratsuani en ole kaivannut niin kuin tätä täysverikköä...”

Vera von Fersen kertoo Mannerheimin palvelusta Chevalier-kaartissa, Venäjän maineikkaimmassa, paljolti hovipalveluun keskittyneessä kaartinjoukossa. 1700-luvulla tämä Pietari Suuren perustama joukko-osasto aktivoitiin vain tsaarien kruunajaisiin. 1800-luvulla kaarti oli mukana lukuisissa sodissa kunnostautuen mm. Borodinossa taistelussa Napoleonin joukkoja vastaan. Heinäkuussa 1914 rykmentti lähti Pietarista ensimmäiseen maailmansotaan, aavistamatta, ettei tulisi rykmenttinä enää koskaan Nevan kaupunkia näkemään.

Mielenkiintoinen tieto on, että ”Chevalier-kaartin perhe”, eräänlainen perine- ja tukiyhdistys, vietti 1999 rykmentin varsinaisen perustamisen 200-vuotisjuhlaa Pietarissa. Järjestäjinä olivat Eremitaasi sekä Sotateknillinen korkeakoulu, joka toimii Chevalier-kaartin entisissä kasarmeissa. Pieneen kutsuvierasjoukkoon kuuluivat ruhtinas Dimitri Romanov puolisoineen sekä muutama korkeaan ikään ehtinyt Chevalier-kaartin upseerin poika sekä joitakin lapsenlapsia, jotka olivat vaikeissa oloissa vaalineet rykmentin perinteitä, muun ohella toimittaneet pientä lehteä.

Paavo Talvio selostaa artikkelissaan ”Kansallisen kaukaasialaisen ratsuväkidivisioonan sotatie 1914 - 1917” varsinkin eksoottista ratsuväkiyhtymää ja sen vaihteita. Yhtymäkohtana Suomeen on, että mainittu kaukaasialainen ratsuväkidivi-

sioona liitettiin joulukuun lopulla 1916 kenraali Mannerheimin komentamiin joukkoihin Romanian rintamalla. Kaukaasialaisia joukkoja oli osallistunut 1800-luvulla Venäjän sotaretkiin, mm. Turkin sotaan 1877-78 useita vapaaehtoisista muodostettuja rykmenttejä. Paitsi sotilaallista- tällä seikalla oli huomattavaa poliittista merkitystä Venäjälle.

Suuriruhtinas Mikael, tsaarin veli, toimi kenraalimajuriksi ylennettynä puheenaolevan vapaaehtoisista muodostetun ratsuväkidivisioonan ensimmäisenä komentajana. Tähän erilliseen ratsuväkidivisioonaan kuului kolme prikaatia, kussakin kaksi ratsuväkirykmenttiä. Rykmentit, Kabardian-, Dagestanin-, Tatarian-, Tsetsenian-, Tserkessian- ja Ingusian ratsurykmentit oli muodostettu Kaukaasian ratsastavista kansallisuuksista. Kokonaisuutta täydensi ratsastava tykistöpatteri ja konekiväärikomennuskunta. Prikaateja ja rykmenttejä komensivat enimmäkseen paikalliset - ja kansalliset - ruhtinaat, jotka oli ylennetty tehtävän mukaisesti sotilasarvoihin.

Joukkojen aseistusta ja vaatetusta kuvataan yksityiskohdin. Erikoisuutena divisioonan taistelutavassa oli, ettei sen miehistö suostunut taistelemaan jalan, vaan ”omaan, vuoristolaisille tyypilliseen tapaan”. Millainen tämä taistelutapa täsmälleen oli, ei esityksestä selviä. Voi vain arvella, että kaukaasialainen divisioona oli varsin omaleimainen yhtymä Venäjän tuolloin noin 25-30 ratsuväki- ja kasakkadivisioonaa käsittäneessä ratsuväessä.

Teoksen toimituskunnan toinen jäsen, filosofian maisteri Antti Matikkala esittelee parilla sivulla runoilija, vapaa-herra Bertel Gripenbergin (1878-1947), jonka muistelmista Ilmari Ojala on kauniisti suomentanut vuosikirjaan luvun Vid Nylands dragoner. Matikkalan sinänsä valaiseva Bertel Gripenbergin henkilöesittely olisi oikeastaan ansainnut muutaman rivin laajennuksen, siinä määrin tuntemattomaksi tämä 1900-luvun alun maamme johtava ruotsinkielinen runoilija on nyttemmin jäänyt. Gripenbergin asemaa aikansa kirjallisessa maailmassa kuvaa, että hänet useampia kertoja asetettiin pohjoismaiden yhteiseksi ehdokkaaksi Nobelin kirjallisuuspalkinnon saajaksi, tosin ilman tulosta.

Sääksmäen Saarioispuolen pienen suojeluskunnan paikallispäällikkönä

kolmisen vuotta toiminut sekä Etelä-Hämeen suojeluskuntapiiriin valitun esikunnan jäsenenä vuoteen 1927 saakka vaikuttanut Gripenberg, ”vapaaherrainen runoilija”, kuten tohtori Kari Selén häntä suojeluskuntahistoriassaan luonnehtii, saattaa äkisti näyttää lajissaan oudolta linnulta.

Gripenbergeillä oli kuitenkin vanhaa jalansijaa Hämeessä ja Sääksmäellä. Runoilijan isoisän isä, kenraalimajuri Hans Henrik Gripenberg (1754-1813), Hämeen Rykmentin ja sittemmin Kolmannen Prikaatin komentaja Suomen sodassa, asettui Voipaalan kartanoon Sääksmäellä. Hänen poikansa Johan Ulrik Sebastian (1795-1869), Haapaniemen kadetti, maanviljelijä, senaatin maanviljelystoimikunnan ensimmäinen päällikkö 1860-66 sekä senaatin tärkeän ”Tammikuun valiokunnan” esimies ja vapaaherra, oli aikansa ehkä tunnetuin sääksmäkeläinen. Hänen poikansa senaattori Johannes Gripenberg (1842-1893) oli paikallispäällikkö, runoilija Bertel Gripenbergin isä. Sukutausta ja suvun arvostettu maine paikkakunnalla saattoi osaltaan auttaa uutta paikallispäällikköä asettumaan Sääksmäelle ja hankkimaan tehtävässään tarvittavan luottamuksen.

Sotamuseon johtaja, valtiotieteen maisteri, majuri res Markku Palokan-

gas kuvaa viileästi ja asiantuntemuksella Ratsuväkiprikaatin toimintaa Vammelsuun-Taipaleen aseman eli VT-aseman taisteluissa kesäkuussa 1944.

Yksi vuosikirjan helmistä on J.E.O. Screenin artikkeli ”Mannerheim ja Englanti”. Saamme seurata Mannerheimin poliittista ja sotilaspoliittista toimintaa Englannin suuntaan vuodesta 1918 aina soitiimme ja valvontakomission aikaan saakka. Samalla avautuu näkymää marsalkan sosiaalisiin kontakteihin ja elämäntapaan Lontoon parketeilta ja nimekkäiltä ostoskaduilta aina Intian viidakoihin ja tiikerijahteihin saakka. Brittiläisyydessä Mannerheimia varmaankin kiehtoivat muun ohessa hevoset, ratsastuskilpailut ja miksei ratsuväki ja muut hevosta käyttävät joukot, joita brittiläisessä imperiumissa oli vielä vuonna 1933 yhteensä 57 rykmenttiä.

Ratsuväen vuosikirjan kahden hengen toimitus yhdessä tasokkaan avustajakunnan kanssa ansaitsevat suurkiitoksen kirjan monipuolisesta ja laadukkaasta sisällöstä. Toimitustyö on harvinaisen huoliteltua, niin kieli- kuin ulkoasunkin puolesta. Toivoa sopii, että julkaisu saa ansaitsemansa levikin.

Hannu Särkiö

Ota Jouluksi

HATKAT

...se on kirja

Kenraaliluutnantti Hannes Ignatius - Mannerheimin apulainen, ystävä ja uskottu

Matti Lappalainen:

Hannes Ignatius. Mannerheimin harmaa eminenssi WSOY, Helsinki -

Juva 2005

507 s., kuv.

ISBN 951-0-28656-7

Käsissämme on nyt elämäkerta, jota on tiedetty odottaa jo jonkin aikaa ja joka käsittelee värikästä ja särmiä sotilasta, kenraaliluutnantti Hannes Ignatiusta. Ignatiuksen biografi Matti Lappalainen ei oikeastaan esittelyä kaipaisi. Todettakoon kuitenkin, että Lappalainen on ye-eversti ja professori, jonka viimeinen posti aktiivipalveluksessa, Sotatieteen laitoksen johtajuus, kesti 15 vuotta. Hannes ”Gnatte” Ignatiuksella puolestaan oli erittäin merkittävä osa muun muassa suomalaisten sotatieteiden perustan muuraamisessa.

Ignatiukset ovat vanhaa viipurilaissukua. Karl-isä palveli pitkään senaattorina, siis ministerinä. Hän oli suhteessa venäläisiin sortotoimiin passiivisen vastarinnan jyrkkä kannattaja. Saman aatteen omaksui myös Hannes Ignatius. Osin kodin perintöä olivat myös Hanneksen myöhemmät poliittiset suhteet.

Ignatius aloitti Kadettikoulun 14-vuotiaana vuonna 1885. Kahdesta saman kurssin kadetista, Gösta Theslöfistä ja Harald Åkermanista, tuli myös kenraaleita vuonna 1918.

Menestys ei riittänyt henkivartiokuvaan, mutta Suomen rakuunarykmenttiin Ignatius pääsi vanhimpana kuudesta kornetista. Rykmentillä oli hyvä maine sekä Suomessa että Venäjällä.

Ignatiuksen aktiivipalvelus kesti vain hiukan yli yhdeksän vuotta. Siitä ajasta hän palveli vuodesta 1893 Venäjällä kuusi vuotta: ensin Moskovassa Sumyn rakuunarykmentissä ja sotilaspiirin esikunnassa ja heti sen jälkeen Nikolain yleisesikunta-akatemiassa.

Akatemian karsinta oli kovaa: pääsykokeeseen osallistui 325 upseeria, joista 250 läpäisi kokeen ja näistä hyväksyttiin 140. Ignatius oli järjestyksessä sijaluvulla 43, joten lähtökohta opiskelulle oli hyvä. Kirjeet Pietarista kuitenkin kertovat, että ulospäin suuntautunut ja itsetietoinen luutnantti joutui slavofiilien silmätikuksi; pahaksi onneksi nämä olivat opinnäytetöitä arvostelevia akatemian opettajia.

Ignatius selvitti akatemian parhaiden joukossa, mutta sijoitus ei aivan riittänyt yleisesikuntavakanssille. Tämä oli kova isku kunnianhimoiselle sotilaille ja vaikutti ratkaisevasti koko hänen elämäänsä. Mikäli Ignatius olisi voinut siirtyä yleisesikuntapalvelukseen, ei olisi ollut lainkaan itsestään selvää, että hän olisi eronnut palveluksesta siinä konfliktissa, joka johti asteittain koko Suomen sotaväen lakkauttamiseen.

Vuodesta 1902 Ignatius kokeili monenlaista lähinnä liike-elämässä sekä Suomessa että Venäjällä. Oli pakkokin, sillä lakkautuspalkkaa Suomen sotaväen upseerit saivat Mechelinin senaatin päätöksin vasta vuoden 1905 jälkeen.

Kannattavinta ilmeisesti olivat huomattava osakkuus Karjala-lehdessä ja autokauppa, jotka kummatkin näkivät

päivänvalon Viipurissa vuonna 1904. Ignatiuksen ennakkoloolottomuutta kuvaa keskittymisen juuri autokauppaan, sillä ensimmäinen automobiili oli tuotu Suomeen vasta viitisen vuotta aiemmin, ja liikemiessilmää kuvaa vuonna 1908 General Motorsin perustaneen William C. Durantin amerikkalaisautojen edustuksen nappaaminen.

Tulevaisuuden kannalta autokauppaa merkittävämpää oli toiminta perustuslaillisessa puolueessa ja ns. kagaalissa, passiivisen vastarinnan johtoryhmässä. Ignatius toimi sekä julkisesti puolueensa alueellisissa johtotehtävissä että salaa mm. asekaupoissa ja aktivistien tukijana.

Ignatius oli siis tunnettu nimi liike-elämässä ja politiikassa jo ennen vuotta 1918. Hän tunsikin mm. P. E. Svinhufvudin erittäin hyvin useilta vuosilta; kun tämä palasi vallankumouksen jälkeen maaliskuussa 1917 Siperiasta takaisin Suomeen, Ignatius sai kunniatehtävän puhua paluujuhlassa. Sen sijaan Ignatius ja K. J. Ståhlberg, toinen tunnettu perustuslaillinen, eivät tulleet lainkaan tekemisiin keskenään, mikä kuvaa hyvin kumpaakin.

Ignatiuksen merkittävin panos itsenäistymisemme alkaa ns. sotilaskomitean perustamisesta. Maailmansodan tapahtumia seuraavasta entisten upseerien keskusteluryhmästä kehittyi vähitellen itsenäisyysmiesten sotilaallinen johtoelin, joka maaliskuun vallankumouksen jälkeen sekä otti että sai koko ajan tärkeimpiä tehtäviä.

Komitea mm. jakoi (salaa!) maan sotilaspiireihin ja nimitti piiripäälliköt. Hektisen kuumeinen poliittinen syksy pakotti komitean kokoontumaan miltei päivittäin.

Ignatiuksen persoonallisuuden voimaa kuvastaa, että hän oli koko komitea-ajan itseoikeutettu johtaja huolimatta suhteellisen vaatimattomasta aliratsumestarin arvostaan. Vasta kenraaliluutnantti Claës Charpentierin palttua Venäjältä joulukuussa 1917 puheenjohtajuus vaihtui.

Kun Mannerheim tammikuussa ryhtyi johtamaan senaatin aseellisia joukkoja, hänen johtoesikunnakseen

tuli Ignatiuksen komitea. Erittäin merkittävän avun toivat helmikuussa 1918 saapuneet nuoret ruotsalaiset yleisesikuntaupseerit, mutta päämajasta vastasivat Haminan kadettikoulun kasvatit.

Churchillin kuuluisan tokaisun mukaan sota vaatii kolmea asiaa: rahaa, rahaa ja rahaa - ja niin myös sen valmistelu. Toimielias Ignatius käytti suhdeverkkoaan hyvin: hän onnistui bolševikeillä pelottelemalla puristamaan Suomen elinkeinoelämältä loppuvuoden 1917 kuluessa yhdeksän miljoona markkaa. Ilman tätä rahaa ei 28. tammikuuta 1918 olisi ollut valkoista armeijaa. Näillä markeilla esim. järjestettiin suojeluskunnat ja maksettiin niiden päälliköiden ja instruktöörin palkat.

Kun oli joukkoja, valmis esikunta ja riittävästi rahaa Vaasan KOP:ssa, Mannerheimin ei tarvinnut muuta kuin nousta esikuntajunaan ja ryhtyä johtamaan sotaa. Hän ei ollut ylipäällikköksi Ignatiuksen löytö, ei edes valinta, ja Lappalainen antaa ymmärtää, että syynä oli kadettiaikaisesta simputuksesta johtuva kauna. Mitä tahansa olikin tapahtunut, kaikki muuttui muutamassa päivässä.

Mannerheimista ja Ignatiuksesta tuli erittäin hyvät ystävykset; hän oli ehkä Mannerheimin paras ystävä vuoden 1917 jälkeen. Ystävyys kesti kaiken, vaikka Mannerheim joutui usein puolustuskannalle kuumaverisen Ignatiuksen hetken mielijohteen tekoja selitellessään. Sen perustana olivat talven ja kevään 1918 yhteistoiminta ja yhteiset kokemukset. Mannerheim oli nimittäin kovin yksin tammikuussa

1918. Hänen omat yhteytensä Suomeen olivat rajoittuneet vain sukulaisiin. Mainekin oli epämääräinen ”Julinien kotiristinä, joka hukkasii Arapovien omaisuuden”. Louhisaarella lapsuudessa opittu suomenkieli oli päässyt unohtumaan. Ignatius osasi suomea sujuvasti, joidenkin mielestä liiankin sujuvasti, ja tunsii henkilökohtaisesti kaikki tärkeät poliitikot. Hän oli Mannerheimille vuonna 1918 täysin korvaamaton apulainen, joka toimi tämän suomenkielen tulkkina, kirjoitti ylipäällikön päiväkäskyt ja myös luki ne, kuten Tampereen valtauksen juhlahjajalanpalveluksessa.

Ignatius ei ollut pelkkä kirjoituspöytäupseeri: hän johti henkilökohtaisesti ja tarmokkaasti heti helmikuun alussa valkoisten ensimmäistä suurta taistelua, Oulun valtausta, jonka merkitystä valkoisen vallan lujittamiselle koko Pohjois-Suomessa ei hevin ole syytä aliarvioida. - Lähdekriittisesti on mielenkiintoista panna merkille, että Ignatiuksen Oulun-valtauksen kohdistunut arvostelu tulee lähinnä yhdeltä taholta, poliittisesta aitosuomalaisuudesta ja sitä lähellä olleista jääkäripiireistä. Äänekkäimmän arvostelijansa Artturi Leinosen Ignatius onnistui suuttamaan terävällä kielellään Vaasassa jo ennen sotatoimien alkua.

Lappalainen suhtautuu kunnioittavasti kuvattavaansa. Hän käyttää lähteitään luotettavasti ja antaa hyvän kuvan varsinkin kesän 1917 hankalasta vaiheesta, jolloin Ignatiuksen oli pakko Tukholmassa syrjäyttää eversti Nikolai Mexmontan itsenäisyys sodan valmistelusta. Lappalainen lisäksi kirjoittaa

sujuvasti; tosin hänen tapansa liittää relatiivilause joskus suoraan genetiivi-objektiin pakottaa lukijan huolellisesti keskittymään luettavaansa.

Gnatte Ignatiuksen elämäkerta kuuluu niihin kirjoihin, jotka suomalaisen kaaderiupseerin kannattaa ehdottomasti lukea oman ammatillisen yleissivistyksensä vuoksi. Se kertoo miehestä, joka joutui olosuhteiden uhrina syrjään elämänurakseen valitsemastaan ammatista, mutta joka käytti hyväkseen johdonmukaisesti saamaansa koulutusta päämäärää, itsenäinen Suomi, kirkkaana mielessään.

Ja sitten tapahtuu se, mitä jokainen sotilas odottaa ja toivoo. Lyhyen, kiittävän, mutta sitäkin loisteliaamman hetken sodan jumalat hymyilevät Ignatiukselle, ja vajaassa kolmessa ja puolessa kuukaudessa aliratsumestari ylenee kenraalimajuriksi.

Ignatius oli vielä myöhemmin lyhyenä aktiivipalvelusaikanaan perustamassa instituutioita, jotka elävät vahvoina tänäänkin: Kadettikoulu ja Sotakorkeakoulu Maanpuolustuskorkeakouluna ja vaikkapa Sotilasaikakauslehti, jonka Ignatius perusti ja jonka ensimmäisenä päätoimittajana hän toimi 1921 - 1926.

Kadettikunta kutsui kenraaliluutnantti Hannes Ignatiuksen kunniajase-neksi 27.1.1924.

Lappalaisen kirjoittama elämäkerta täyttää monessa mielessä suurta aukkoa puolustusvoimiamme käsittelevässä historiankirjoituksessa.

Pertti Alanen

RAIKKA OY

Tehdään se yhdessä.

**Anu Sallinen:
Sotilaallinen maanpuo-
lustus ja yhteiskunnan
elintärkeiden toiminto-
jen turvaaminen Poh-
joismaissa 2000-luvulla.**
Puolustusministeriön jul-
kaisuja 2/2005, 141 s.

Puolustusministeriö ta-
voittelee tutkimuksella
ilmeisesti nykyistä laa-
jempaa keskustelun avasta
puolustuspolitiikastamme. Silti
olisi mielenkiintoista tietää, mitä
tutkimuksella haettiin ja mikä
sen tehtäväksiänto oli. Nyt
tutkimus tuntuu liian laajalta
aiheeltaan ja myös ajalliselta
ulottuvuudeltaan.

Ehkä tuloksellisempia oli-
sivat kapea-alaisemmat parin
vuoden välein päivitettävät
selvitykset. Kaksi ensimmäistä
osaa puolustuspolitiikka sekä kokonais-
maanpuolustus ja yhteiskunnan kriisi-
valmius kytkeytyvät toisiinsa melko
saumattomasti. Sen sijaan kolmas
kumppanuusajattelua tarkasteleva osa
näyttää äkkiseltään olevan koko julkis-
hallintoon kytkeytyvä ajankohtaisaihe,
joka olisi vaatinut oman erillisen tut-
kimuksensa.

Tutkimus kuin luettelo

Tutkimus antaa varsin perusteellisen
vaikutelman laajasta perehtymisestä
Pohjoismaiden maanpuolustusta kä-
sitteleviin dokumentteihin ja muihin
lähteisiin. Tähän tutkimus samalla kui-
tenkin kompastuu - siitä on tullut
hyvin luettelomainen. Asioiden käsit-
tely maittäin uudestaan ja uudestaan
tuntuu puuduttavalta ja jättää odotta-
maan yhteen vetävää analyysia, jota ei
kuitenkaan varsinaisesti tule.

Kirjan alku käsittelee Pohjoismai-
den muutokseen vaikuttaneita tekijöitä
yhtenä kokonaisuutena, vaikka jokai-
sella maalla on poikkeavat kehityslin-
jat. Ilmeisesti mailla on niin ollen ollut
myös erilaiset tavoitteet, kokemustaus-
tat ja jopa arvolutaukset. Tutkimukselta
olisi voinut odottaa maiden kehityksen
keskinäistä vertailua ja kehityksen syitä
pelkän esittelyn asemasta. Se olisi kui-

tenkin vaatinut dokumenttien takana
piilevää tietoa.

Kriisinhallinta käsitteenä

Kirjan aluksi määritellään joukko tutki-
jan keskeisinä pitämiä käsitteitä. Krii-
sinhallinnan käsitettä ei kuitenkaan
edes yritetä kosketella. Tietenkin on
niin, että tämä käsite on jo niin syväl-
le uponnut alan keskusteluun ja doku-
mentteihin, että sitä voikin olla todella
vaikea yrittää määritellä niin, etteikö
sitten rajattaisi joitakin käsitteen ympä-
rille rakennettuja asioita tai toiminto-
ja pois. Kuvaavaa kuitenkin on, että
esimerkiksi joissakin puolustusvoimien
dokumenteissa kriisinhallinta esiintyy
ketjussa: konfliktien ehkäisy, kriisinhallinta
ja jälleenrakentaminen/jälkihoito.

Tämä panee ajattelemaan, että onko
kriisinhallinnan käsitteen ympärityö-
reällä käytöllä itse asiassa juurensa
suomalaisessa eufemistisessä ajatte-
lussa, sanotaan karhua otsoksi eikä
oikein halutakaan puhua itse asiasta.
Hallinta näyttää meillä olevan saman-
laisessa käytössä kuin Pohjoismaissa
beredskap, eli pitäisikö itse asiassa
puhuakin valmiudesta tai esimerkiksi
kriisivasteesta. Kriisinhallinta toisaalta
on aika outo käsite siinä mielessä, että
jos kriisit olisivat kaikki hallinnassa,

eihän mitään kriisejä olisikaan!
Yksi ratkaisu ongelmaan voisi
lähteä liikkeelle alkuperäisestä
management-käsitteestä. Taus-
tallahan on latinan manus, käsi.
Kriisinkäsittelykin voisi siis olla
järkevempi käänös. Tällainen
pohdinta tutkimuksesta puut-
tuu.

Määriteltyjen käsitteiden
joukossa on kyllä yhteiskun-
nan kriisivalmiuden käsite. Se
rajataan selvästi käsittämään
rauhanajan häiriötiloja. Tutkijan
tavasta käsitellä kriisinhallintaa
voi taas epäsuorasti päätellä, että
se tarkoittaa jotakin, joka tapah-
tuu maan rajojen ulkopuolella
ja jossa aiheuttajina ovat muut
kuin suomalaiset. Siviilikrii-
sinhallintaa tekevät ilmeisesti
siviilit.

Raportissa viitataan useasti
kuitenkin Kaakkois-Aasian ka-
tastrofiin, eli tarkoitetaan suo-
malaisten turistien hätätilannetta ko-
alueella. Tämäntyyppisen tilanteen kä-
sittely jää kuitenkin kovin sirpalemai-
seksi, ja tutkimuksessa ei edes pohdita
sitä, mikä velvollisuus valtiolla oikein
on pitää lukua kaikkialla maailmalla
itseään ruskettavista turisteista ja val-
mistautua pelastamaan heitä hädän
hetkellä.

Ennakkoluulo yritystoiminnasta

Tutkimuksessa todetaan (s. 98): ”Yri-
tysten päällimmäisenä tavoitteena oleva
voittojen tavoittelu ei aina ole yhteis-
kunnan turvallisuusintressien mukais-
ta.” Tällainen käsitys yritystoiminnan
luonteesta näyttää olevan hyvin yleinen
silloin, kun käsitellään yrityksiä
julkisen sektorin tai ns. kolmannen
sektorin puolelta. Puhuttaessa voitoista
yritystoiminnan ainoana motiivina
unohdetaan kuitenkin se, että lainsää-
däntömme mukaan yritys (osakeyhtiö)
on velvoitettu huolehtimaan maksuky-
vystään ja pääomansa säilymisestä. Jos
se ei näin toimi, on edessä konkurssi.
Jopa verottajan intressissä on pitää sil-
mällä sitä, että yrityksen veronmaksu-
kyky säilyy. Tuskinpa yritystä voidaan
velvoittaa varautumiseen yli sen talou-
dellisen toimintakyvyn. Kokonaan eri
asia on se, että kriisin uhatessa tai sen

aikana liiketoiminnan mahdollisuudet heikkenevät ja sitä kautta yritysten tulokset huonontuvat. Eri asia on myös se, että yrityksen osake-enemmistö tai omistus kokonaan voi siirtyä ulkomaille. Omistajan tai omistajien intresseissä tuolloin talouden tulos on tärkeämpi kuin yrityksen sijaintimaan turvallisuuspolitiikan edut.

Jos liiketoiminnan periaattein toimiva yhteisö ei siis turvallisuudesta huolehtivaksi kumppaniksi, on valittava joitakin muuntuyppisiä yhteisöjä. Kyllä yhdistyskin voi harjoittaa taloudellista toimintaa, vai olisiko tutkijoiden mielestä vaikkapa säätiö turvallisempi kumppani? Yhdistys voi ottaa vastaan avustuksia, säätiöitä koskevat eri säännökset kuin osakeyhtiötä.

EU:n perustuslaki?

Raportin sivulla 116 viitataan pyöreästi ”EU:n solidaarisuuslausekkeeseen”. Tämä kohta on ehkä kirjoitettu ennen kuin selvisi, että EU:n perustuslain hyväksyminen vähintäänkin viivästyy olennaisesti tai sitten perustuslakia ei ehdotetussa muodossa hyväksytä lainkaan. Vähintäänkin olisi kyllä tässä kohdassa pitänyt mainita siitä, että on kysymys perustuslakiluonnoksesta. Siinänsähän jo EU:n perustamisasiakirja sisältää idean solidaarisuudesta, mutta viittauksesta siihen ei liene tässä ollut kysymys.

Samalla sivulla puhutaan myös EU:n taisteluosastoista: ”EU kehittää aktiivisesti myös omaa sotilaallista kapasiteettiaan mm. taisteluosastojen muodossa.” Asiaa tuntemattomalle lukijalle tämä antaa kyllä väärän käsityksen asiasta. Täsmällisempi ilmaisu olisi voinut olla vaikkapa ”nopean toiminnan joukot”. Kokonaan eri asia on sitten se, että nopean toiminnan joukko on taisteluosasto, battle group, jolla tarkoitetaan pelkästään sitä, että ko. joukko kykenee itsenäiseen toimintaan ja jopa taisteluun. Nimityksellä ei ole mitään tekemistä joukon tehtävän kanssa.

Miksi tutkimus on tehty?

Tutkimusta perustellessaan Anu Sallinen kirjoittaa: ”Tutkimuksessa vertailaan neljän Pohjoismaan turvallisuus-

ja puolustuspolitiikan ja yhteiskunnan kriisivalmiuden ratkaisuja sekä maanpuolustuksen peruseriaatteita muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa.” Perusteluista ei kuitenkaan lainkaan selviä se, miksi Suomea vertaillaan juuri näihin maihin, siksi sikö että kaikissa neljässä maassa julkaistiin puolustuspolitiikan selonteko samana vuonna 2004?

Myös muuttunut turvallisuuspoliittinen tilanne otetaan tutkimuksessa itsestään annettuna. Ruotsia koskevassa kappaleessa 2.1 todetaan: ”Kylmän sodan päättymisen jälkeen kansainvälistä poliittisessä toimintaympäristössä tapahtui merkittäviä muutoksia. Idän ja lännen välisen jännityksen poistuminen...”. Tarkoittaako turvallisuuspoliittisen tilanteen muuttuminen siis sitä, että kylmä sota päättyi, kun idän ja lännen välinen jännitys poistui? Tällainen näkemys tuntuu kyllä täydelliseltä tautologialta. Tutkijan pelastaa tästä vain se, että teksti olisikin itse asiassa peräisin jostakin ruotsalaisesta dokumentista, mikä ei kyllä ao. kohdasta suoraan ilmene.

Auki jää siis se, miksi viiteryhmäksi on otettu muut Pohjoismaat. Anu Sallinen totesi itse tutkimuksen julkistamistilaisuudessa, että Suomi poikkeaa näistä maista pitkän itäraajansa perusteella. Sama todetaan myös tutkimuksessa (s. 25): ”Venäjä on kuitenkin säilynyt merkittävänä toimijana määriteltäessä suomalaisen turvallisuuspolitiikan perusteita kylmän sodan päättymisen jälkeen. Pitkä itäraja ja sitä kautta maantieteelliset tosiseikat sekä

historian kokemukset tukevat tätä ajattelua.”. Miksi vertailukohteeksi ei otetakaan niitä maita, joilla on ollut pitkä yhteinen raja Neuvostoliiton kanssa tai edelleen on Venäjän kanssa?

Tutkimuksen lukija jää epäilemään, että tutkimuksen taustalla on jonkinlainen pohjoismainen ajattelusuunta, ajatus hakea nyt erityisen paljon yhteistyötä Pohjoismaiden kanssa tai ainakin vahvoja toimintamalleja siltä suunnalta. Tällaisen ajattelun tukena tutkimus on kyllä yhtä teennäinen kuin sen kannen kuvakin.

Ovi auki jatkotutkimuksille?

Tutkittujen maiden erilaisuuden ja taustojen selvittäminen olisi vaatinut aiempienkin vuosien kehityksen selvittämistä, mutta toisaalta ehkä samalla näin olisi avautunut mahdollisuuksia johtopäätösten tekoon. Nyt faktoihinkin kuuluvia taustatietoja on perustekstin sijaan liitetty johtopäätösosaan, jossa ne tuntuvat vierailta. Johtopäätökset sisältävät myös jonkin verran maiden välistä vertailua, mikä pelastaa kokonaistilannetta. Varsinaiset johtopäätökset ovat melko vaisut. Merkilläpantava piirre on myös johtopäätösosioon sisältyvien kysymysten runsaus. Hetkellisen yleistasoisen tilannekuvan sijasta juuri niihin kysymyksiin lukijalla olisi ollut oikeus odottaa tältä tutkimukselta vastauksia.

Risto Sinkko

Vuonna 2006 merkkipäiväänsä viettävät Kadettikunnan jäsenet

95 vuotta

Kakko Einari	Ev	019	2.10.
Lehti Toivo	Evl	018	18.10.
Platan Andreas	Maj	024	1.4.
Ratia Viljo	Evl	015	27.1.

90 vuotta

Aho Aimo K	Maj	027	11.9.
Artto Pekka	Evl	019	17.4.
Jokelainen Matti	Evl	022	16.5.
Kervola Aimo	Maj	020	18.7.
Koivu Arvi	Kapt	024	6.5.
Komulainen Arvo	Kom	013m	24.6.
Kotiranta Boris	Maj	025	4.10.
Ojala Niilo	Kapt	026	24.3.
Pohjolainen Jorma A A	Maj	025	25.11.Matka
Ratia Pentti J	Maj	013m	1.9.
Saresmaa Yrjö	Kapt	026	22.4.
Savonius Carl-Gustaf	Maj	024	26.8.
Syvänen Pentti	Maj	021	21.3.
Vesterinen Hannes	Evl	026	1.7.
Örö Lars F	Komkapt	013m	23.4.

85 vuotta

Aarnio Allan	Ev	027	9.9.
Auer Jaakko	Maj	027	14.7.
Brusi Urho	Kapt	017m	10.3.
Ehanti Erkki	Maj	026	27.5.
Havo Esko	Evl	016m	30.1.
Heinrichs Per	Maj	026	2.10.
Helpi Toivo	Maj	027	6.9.
Innamaa Sakari	Kom	015m	24.11.
Jalkanen Mikko	Kapt	026	16.10.
Jokinen Tauno	Evl	026	28.6.
Kaikko Jouko	Ylil	027	20.3.
Kettunen Matti	Maj	027	14.7.
Kivikoski Eino	Maj	026	17.11.
Kontio Matti	Maj	017m	13.8.
Kuismanen Kauko	Ev	027	10.9.
Kärki Niilo	Lääkeevl	026	31.8.
Leinonen A Heikki	Evl	027	17.9.
Liinpää Helmer	Kapt	026	9.4.
Maunula Mauri	Kapt	026	2.6.
Merjamaa Veijo	Ylil	026	15.4.
Mäkinen Pentti	Kaptl	017m	25.3.
Männistö Antti	Ylil	017m	19.11.
Oesch Christian	Maj	024	1.1.
Olsonen Pekka	Maj	028	25.2.
Paalanen Kaarle	Maj	024	17.7.
Poroila Erkki	Ev	025	1.7.
Rusanen Veikko	Ev	026	20.4.
Suhonen Martti	Ev	027	31.10.

Tirronen Eino	Ev	017m	21.5. Ei v.o.
Wanamo Leo	Evl	027	16.4.
Vannainen Klaus	Evl	026	25.10. Matka

80 vuotta

Aspinjaakko V Olavi	Ev	019m	13.7. Matka
Falin Leo	Evl	031	23.1. Ei v.o.
Haapalinna Osmo	Evl	037	7.8.
Henttonen Kalevi	Maj	030	18.10.
Hyvärinen Risto	Evl	020m	23.4.
Jousi Tauno	Evl	029	8.2.
Järvinen Pentti	Evl	031	16.9.
Karhunen Veikko	Maj	043	26.5.
Karusto Aarno	Maj	028	23.1.
Kirjavainen Ilmari	Kenrl	029	1.1. Ei v.o.
Koho Lauri	Kenrl	028	23.3.
Kohtamäki Heimo	Evl	031	17.6.
Kärpänoja Kalervo	Ev	030	22.5.
Leskinen Veikko	Kom	022m	25.5.
Lukkarinen Vilho	Ev	029	24.4. Perhep.
Manner Leo	Evl	031	13.9.
Maunula Kalevi	Evl	029	17.5.
Palmen Niilo	Ev	029	26.10.
Penttilä Erkki	Evl	031	30.7.
Rikkonen Erkki	Evl	029	12.6.
Roudasmaa Stig	Evl	030	7.7.
Ryönänkoski Urpo	Maj	029	19.10.
Seppänen Seppo	Evl	029	3.9.
Siilos Kurt A	Kapt	029	16.5.
Tukiainen Ahti	Evl	024m	1.4.
Wahl Iisai	Maj	032	26.11.
Wikman Matti O	Evl	030	31.8.
Väyrynen Pentti J	Kenrl	030	10.5.

75 vuotta

Elonheimo Matti	Maj	038	11.5.
Hallasmaa Pentti	Evl	039	17.9.
Havu Pekka	Evl	039	13.9.
Heininen Hannu	Evl	038	26.8.
Hiltula Paavo	Kom	027m	19.3.
Hurmerinta Ilmari	Ev	038	5.3. Matka
Juvonen Antti	Maj	038	22.11.
Kallio Pentti	Evl	038	30.9.
Klenberg Jan	Amir	023m	22.10.
Lampikoski Eero	Ev	038	1.8.
Lauri Arvo	Ev	037	26.4. Matka
Lautiainen Timo	Evl	038	24.1.
Lehtonen Lauri	Insev	024m	28.6.
Leino Ilkka A J	Evl	037	29.12.
Lipponen Pertti	Evl	039	8.9.
Lötjönen Veikko	Ev	038	21.9.
Malmen Stig-Erik	Kenrm	038	1.6. Ei v.o.

Mikkola Antti	Evl	042	23.5.	Lukkari Matti	Ev	043	3.10. Perhep.
Miss Antero	Evl	039	26.11.	Lumme Matti	Ev	044	22.2. Matka
Moilanen Jaakko	Ev	039	11.9.	Maasalo Veikko	Maj	045	24.11. Perhep.
Muuronen Kauko O	Evl	039	20.6.	Manelius Heikki	Evl	044	15.3.
Nykänen Ukko-Pekka	Maj	042	31.1.	Merjola Timo	Kenrl	042	21.12. Matka
Paanila Teuvo	Ev	042	17.11.	Niemenkari Aimo	Ev	043	28.11.
Paavilainen Jouko	Evl	040	1.1.	Niemi Aatos	Maj	047	20.6.
Pajunen Aimo	Kenr	023m	20.11.	Nurmi Pekka	Maj	045	31.12.
Pasanen Heikki	Evl	039	13.3.	Olanterä Martti	Ev	043	13.5.
Poikonen Veikko	Evl	040	21.12.	Peitsalo Pekka	Maj	045	20.5.
Rajamäki Pekka	Evl	040	18.6.	Peltomaa Mauri	Evl	045	3.6.
Räisänen Seppo	Kenrm	038	4.11.	Piironen Raimo	Evl	045	29.11.
Saanilahti Pentti	Maj	039	5.10.	Pukkinen Jussi	Evl	045	23.11.
Seppänen Aarre	Evl	037	13.6.	Rairama Pertti	Ev	045	22.4. Matka
Sihvola Raimo	Ev	038	16.9.	Reinivuo Seppo	Komdri	029m	17.7. Matka
Simola Veikko	Evl	041	23.5.	Reis Tapani	Maj	046	19.7.
Snellman Arvo	Evl	039	2.5.	Sario Timo	Evl	029m	24.3.
Sydänmäki Pekka	Evl	040	3.7.	Sarviharju Pekka	Maj	048	13.9.
Toukola Rauno	Evl	038	30.3.	Savonjousi Matti	Evl	044	8.6.
Vatilahti Olavi	Evl	039	1.3. Ei v.o.	Sivula Asko	Kenrm	044	21.8.
Vuorio Seppo	Evl	040	29.12.	Sivuoja Pentti	Evl	044	24.2.
Yli-Paavola Jouko	Maj	039	14.5.	Stadius Paul	Evl	046	18.3.
Ylätupa Pertti	Ev	038	2.3. Matka	Suorauma Pekka	Maj	031m	29.9.
				Suuronen Reino	Maj	046	24.11.
70 vuotta				Talari Tapani	Komkapt	033m	20.11.
Aalto Heikki	Maj	046	25.2. Perhep.	Teulahti Pentti	Evl	045	17.1. Matka
Aatolainen Jaakko	Kenrm	042	3.2.	Tirronen Uolevi	Evl	029m	3.12. Matka
Ahonen Alf	Maj	044	1.5.	Tolla Pertti	Kenrl	044	30.9.
Ala-Nikkola Antti	Maj	045	27.6.	Tuomi Taimo	Evl	044	28.6.
Arjavalta Aimo	Ev	044	8.5. Matka	Turunen Raimo	Evl	045	8.11. Matka
Auvinen Risto	Evl	045	28.5. Perhep.	Uski Pekka	Evl	031m	12.7.
Bruun Martti	Evl	044	27.8. Matka	Vanonen Jaakko	Maj	044	16.11. Ei v.o.
Engström Olof	Evl	043	23.9. Matka	Wiikinkoski Uolevi	Evl	045	7.3. Matka
Eronen Matti	Evl	045	25.3.	Vikström Juhani	Evl	045	10.10.
Granroth Lars Gunnar	Evl	049	18.9.	Wirkkula Simo	Evl	045	2.6.
Haapanen Matti	Evl	031m	5.8.	Virrankoski Mikko	Ev	042	29.11.
Heikkilä Mikko	Maj	044	7.9.	Virtapohja Harri	Ev	044	22.3. Matka
Hietala Juhani	Evl	043	9.7.				
Jokinen Aimo	Maj	047	8.8.	60 vuotta			
Jokinen Pertti E	Kenrl	041	14.1.	Arjamaa Markku	Ylil	053	3.9.
Jouttijärvi Pentti	Maj	046	19.4.	Blomqvist Rafael	Kapt	055	13.8.
Juutilainen Antti	Evl	043	28.8.	Fraktman Ilkka	Evl	054	7.5.
Karjalainen Pekka-J	Maj	044	10.4. Perhep.	Haaraoja Jorma	Evl	058	10.2. Matka
Kemppainen Pentti	Evl	046	4.12.	Hankaniemi Tapani	Evl	054	26.12.
Kinnari Juhani	Ev	044	5.4. Perhep.	Hanska Kari-Juhani	Evl	054	31.5.
Kippo Jaakko	Evl	045	5.11. Matka	Iivonen Antti	Ev	054	28.11.
Kivimäki Jukka	Maj	042	17.2.	Ilveskoski Ahti	Evl	055	6.11.
Kokkala Heikki	Komkapt	029m	22.9.	Järvimäki Martti	Evl	054	2.1.
Konsi Jukka	Maj	045	12.11.	Kaari Jarkko	Komkapt	038m	25.2.
Kunnari Heimo	Evl	044	19.8.	Kalliopuska Kauko	Maj	056	9.1.
Kuosa Vilho	Maj	046	10.7.	Kanerva Kalevi	Evl	053	28.10.
Kurenmaa Jaakko	Maj	046	8.6.	Kaskeala Juhani	Amir	038m	26.7.
Kurka Eero	Maj	048	8.12.	Kasurinen Kari	Ev	056	7.6.
Kurki Kari	Evl	045	10.11.	Ketola Matti	Kom	040m	18.1.
Laaksonen Pertti	Evl	045	6.2.	Koivisto Pertti	Evl	054	27.3.
Laitinen Erkki	Kapt	047	11.12.	Koskela Raimo	Evl	053	25.7.
Larkka Eero	Maj	046	12.7.	Koskinen Hannu	Evl	055	18.3.
Lehtimäki Pentti	Kenrl	046	26.6.	Koskinen Kari	Evl	058	11.4.
Liusvaara Jouko	Ev	045	14.11.	Krogerus Jan	Kaptl	037m	5.1.

Kukko Yrjö	Ev	054	11.5. Perhep.	Arpiainen Antti	Evl	064	22.9.
Kylä-Harakka Ilkka	Kenrl	053	21.1.	Bergqvist Heikki	Ev	064	10.10.
Lappi Raimo	Evl	054	27.10.	Gostowski Pertti	Komkapt049m		15.1.
Laukka Jan	Kenrm	056	20.7.	Haltia Jukka-Pekka	Maj	067	22.7.
Laurila Paavo	Maj	055	13.5.	Heinonen Turcka	Ev	063	16.8.
Manninen Erkki	Kom	055	21.12.	Holopainen Pekka	Ev	064	9.4.
Mansikkala Jukka	Evl	057	30.3.	Honkamaa Sakari	Ev	065	13.6.
Mattila Seppo	Evl	056	30.3. Matka	Häyry Matti	Ylil	063	20.9.
Mälkki Jouko	Evl	053	26.7.	Jaakkola Jarmo R	Maj	063	15.10.
Nieminen Pekka	Maj	054	5.3.	Jyväsjärvi Raimo	Ev	063	12.2.
Niipola Harri	Evl	057	9.2.	Jäppilä Juha	Kom	048	2.10.
Nikki Raimo	Maj	055	9.12.	Jäppinen Ilkka	Insev	066	29.11.
Nordberg Erkki	Ev	055	17.8.	Järvinen Markku	Maj	063	13.8.
Näräkkä Martti	Evl	054	12.2.	Karlsson Petri	Kapt	064	6.3.
Paimela Timo	Evl	054	6.3.	Kassala Matti	Evl	064	17.12.
Pajunen Leevi	Komkapt040m		21.5.	Kattelmäki Timo	Maj	064	28.6.
Peltola Yrjö	Evl	055	14.4.	Kaunisto Esko	Kom	064	16.3. Matka
Peltonen Kauko	Maj	059	28.3.	Kekkonen Jouni	Evl	064	30.6.
Piira Reijo	Ev	053	28.7.	Kinnarinen Sakari	Maj	063	30.10.
Poutanen Matti	Evl	055	16.11.	Kinnunen J V Juhani	Kapt	065	30.3.
Pylvänäinen Hannu	Maj	060	12.8.	Kinnunen Raino	Maj	064	27.6.
Pynnönen Aarne	Maj	053	11.3.	Klemetti Eero	Maj	063	14.7.
Rantala Matti	Ylil	054	2.2.	Kovakoski Juha	Maj	064	15.8.
Rantala Veijo	Evl	057	8.3.	Kovanen Veli	Maj	064	13.4.
Rasku Tarmo	Maj	057	31.12.	Kähärä Jari	Komdri	048m	11.4.
Reinamo Raimo	Maj	055	7.5.	Laiho Pentti	Maj	064	13.5.
Ropponen Juhani	Kom	038m	20.1.	Laine Markku	Maj	065	19.2.
Ruonansuu Lauri	Ev	053	27.2.	Lainevirta Markku	Ev	063	15.5.
Saikkonen Erkki	Evl	054	26.4.	Leppäjärvi Urpo	Ev	064	8.2.
Schroderus Kalle	Evl	053	17.1.	Liinamaa Jukka	Ev	063	24.1.
Setälä Paavo	Evl	055	11.8.	Lindqvist Antti	Maj	063	23.1.
Sipi Kalervo	Kenrm	053	24.6.	Mahlmäki Heikki	Kom	048m	24.6.
Strömmer Martti	Komkapt042m		5.2.	Mäki-Kokkila Juha	Evl	063	21.1.
Suutarinen J Pekka	Evl	053	10.6.	Nikkilä Markku	Ev	064	14.8.
Taivalaho Juhani	Ylil	057	2.4.	Nissinen Esko	Maj	065	27.6.
Tynys Ilkka	Maj	058	14.8.	Paatero Veli-Pekka	Komkapt065		29.9.
Vainio Arto	Komkapt038m		9.6.	Pallas Ismo	Maj	064	26.11.
Vainio Reijo	Ev	054	12.6.	Palmgren Hannu	Maj	064	21.5.
Vitikainen Timo	Evl	054	21.10.	Parkatti Veli-Pekka	Ev	064	16.11.
Väänänen Eero	Kom	040m	3.9.	Peltonen Mika M	Prkenr	064	23.1.
Äyräväinen Hannu	Komdri	040m	19.10.	Pitkänen Ilkka	Ev	065	11.9.
Österlund Bo	Lp-Amir	038m	20.7.	Rastas Pauli	Komkapt	048m	21.8.
				Riittinen Markku	Ev	063	4.2.
				Röyti Jukka	Ev	063	11.8.
50 vuotta				Savisaari Jaakko	Komdri	047m	22.1.
Aalto Ahti	Maj	064	29.2.	Silas Lasse	Maj	067	6.9.
Aalto Juha	Kapt	064	13.7.	Timonen Juha-Pekka	Maj	064	7.1.
Aherto Markku	Ev	063	19.7.	Tonteri Jukka	Maj	064	4.8.
Aikasalo Timo	Ev	064	24.8.	Ukkonen Leo	Ev	063	29.5.
Ala-Sankila Jorma	Ev	065	12.12.	Valtimo Jarmo	Kom	064	16.8.
Alen Jarmo	Evl	065	12.6.	Vennelä Simo-Pekka	Maj	064	26.11.
Aminoff Alexander	Kom	064	30.4.				

Kadettikunta ry esittää kunnioittavat onnittelut merkkipäiväänsä viettävälle !

Luetteloon on otettu vain jäsenet ja niiden nimet on jätetty pois, jotka ovat sitä pyytäneet.
Virheistä pyydetään ilmoittamaan Kadettikunnan toimistoon puh. (09) 490 759.

Constantem decorat honor

Ylennetty kenraaliluutnantiksi

Herranen Hannu Antero 59.k 6.12.2005

Kenraalimajuriksi

Aspara Ilkka Erkki Sakari 58.k 6.12.2005

Kiljunen Paavo Kalevi 58.k 6.12.2005

Koli Markku Juhani 62.k 6.12.2005

Peltola Jarmo Nestori 55.k 6.12.2005

Prikaatikenraaliksi

Jyväsjärvi Raimo Kalervo 63.k 6.12.2005

Lindberg Jarmo Ilmari 66.k 6.12.2005

Mäkipää Juha Antero 58.k 6.12.2005

Numminen Jarkko Aki Artturi 63.k 6.12.2005

Lippueamiraaliksi

Pennala Veli-Jukka 46.mek 6.12.2005

Everstiksi

Hartikainen Esko Antero 66.k 6.12.2005

Konttinen Hannu Kalevi 56.k 6.12.2005

Kytölä Jari Ilmari 66.k 6.12.2005

Lahti Teppo Tapio 66.k 6.12.2005

Lehto Kimmo Juhani 67.k 6.12.2005

Liimatta Hannu Tapio 67.k 6.12.2005

Pauni Janne Petteri 66.k 6.12.2005

Pyykönen Juha Eino 67.k 6.12.2005

Kommodoriksi

Maijala Tapio Johannes 66.k 6.12.2005

Everstiluutnantiksi

Hannukainen Raimo Juhani 63.k 6.12.2005

Hulkkonen Heikki Unto Juhani 55.k 6.12.2005

Härkin Juha Ilkka Tapani 71.k 6.12.2005

Ilvonen Markku Juhani 71.k 6.12.2005

Kallio Aki Juha 71.k 6.12.2005

Koli Hannu Markus 74.k 6.12.2005

Kurenmaa Juha Antero 71.k 6.12.2005

Lampén Pekka Juhani 71.k 6.12.2005

Lappalainen Heikki Emil Juhani 62.k 6.12.2005

Lehtisalo Antti Juhani 72.k 6.12.2005

Lukander Aslak Marius 64.k 6.12.2005

Majapuro Jarmo Mikael 74.k 6.12.2005

Mäkinen Juha Antero 71.k 6.12.2005

Pasivirta Pasi Jouko 72.k 6.12.2005

Pelkonen Kari Pekka 71.k 6.12.2005

Pihlajaniemi Martti Eino 61.k 6.12.2005

Rajala Kimmo Tapani 71.k 6.12.2005

Raulo Juho Henrik 71.k 6.12.2005

Salminen Timo Juhani 64.k 6.12.2005

Telén Karl Timo 59.k 6.12.2005

Urhovaara Esa Risto 58.k 6.12.2005

Vuorela Jari Jussi Pellervo 71.k 6.12.2005

Komentajaksi

Kallio Ari Veli Antero 54.mek 6.12.2005

Korhonen Ismo Olavi 71.k 6.12.2005

Pyysalo Raimo Juhani 54.mek 6.12.2005

Ranta Raimo Tapani 64.k 6.12.2005

Staff Pasi Kristian 71.k 6.12.2005

Majuriksi

Flygare Hannu Pekka 74.k 6.12.2005

Haapamäki Hannu Kalevi 74.k 6.12.2005

Hellberg Jari Ilmari 74.k 6.12.2005

Hyvärinen Kimmo Tapani 77.k 6.12.2005

Jyrkinen Jussi Tuomas 74.k 6.12.2005

Jääskeläinen Pekka Juhana 74.k 6.12.2005

Kivimäki Olli Tapani 74.k 6.12.2005

Koponen Jari Jussi Tapani 74.k 6.12.2005

Kytölehto Timo Juhani 74.k 6.12.2005

Laakkonen Urpo Antero 66.k 6.12.2005

Mäkinen Kari Antero 74.k 6.12.2005

Nieminen Marko Juhana Askonpoika 74.k 6.12.2005

Palatsi Pekka Tapani 74.k 6.12.2005

Purkunen Arto Ilpo Henrik 74.k 6.12.2005

Pöllänen Jukka-Pekka 74.k 6.12.2005

Ryynänen Leo Veikko 72.k 6.12.2005

Ryynänen Timo Tapani 74.k 6.12.2005

Saukkonen Jyrki Kalevi 74.k 6.12.2005

Söderholm Kim Kurt Max 74.k 6.12.2005

palvelusarvo komentajakapteeni

Komentajakapteeniksi

Helander Rami Henry 74.k 6.12.2005

Lehtinen Juha Markus 57.mek 6.12.2005

Insinöörimajuriksi

Lehtinen Juha-Petri Tapio 73.k 6.12.2005

Kapteeniksi

Ahonen Tuomo Johannes 83.k 6.12.2005

Böhm Tomi Uolevi 83.k 6.12.2005

Haapamäki Timo Tuomas 83.k 6.12.2005

Hautamäki Ville Markus K. Ou+täydk 6.12.2005

Heinäaho Timo Juhani 83.k 6.12.2005

Hinkkanen Olli Petter 83.k 6.12.2005

Huhta Timo Mikael 83.k 6.12.2005

Huopana Vesa Johannes 88.k 6.12.2005

Hyttinen Timo Samuel 83.k 6.12.2005

Hägglöf Leif Kaius 77.k 6.12.2005

Ilmanen Pentti Sakari Johannes 88.k 6.12.2005

Kalliola Ville Olavi 83.k 6.12.2005

Karlsson Tommi Sakari 88.k 6.12.2005

Kirves Jaakko Martinpoika 83.k 6.12.2005

Koivisto Arimo Antti Väinö 83.k 6.12.2005

Kolanen Pasi Kalervo 83.k 6.12.2005

Koskinen Mika Petteri 83.k 6.12.2005

Kukkonen Onni Juhana Kornelius 83.k 6.12.2005

Kuparinen Antti Veli Tapio	83.k	6.12.2005	Reserviin		
Laakko Jani Juhani	83.k	6.12.2005	ltn Alanen Janne Petteri	89.k	22.9.2005
Lahtinen, Mika Petteri	81.k	6.12.2005	kapt Kanatoff Jussi Igor	77.k	6.10.2005
Lamminen Juha Antero	83.k	6.12.2005	kapt Mennala Timo Sauli	83.k	10.10.2005
Leppiviita Rauno Olavi	83.k	6.12.2005	ylil Koivuranta Matti Juhani	86.k	10.11.2005
Lindeman Risto Santeri	83.k	6.12.2005	maj Laineenkare Vesa Heikki	77.k	22.11.2005
Luikku Jari Jussi	83.k	6.12.2005	maj (komkapt) Kallio Kari Antero	63.k	1.12.2005
Luoma Tuomo Matti	70.k	6.12.2005	maj Lindqvist Antti Juhani	63.k	1.12.2005
Noronen Lauri Veikko	83.k	6.12.2005	maj Halinen Vesa Pekka Juhani	72.k	14.12.2005
Nummenranta Jukka Antero	83.k	6.12.2005	kenrl Rimpi Kari Allan	55.k	1.1.2006
Pajulampi Jussi Tapani	83.k	6.12.2005	ev Hansen-Haug Hannu Juhani	58.k	1.1.2006
Pantsari Jari Ilmari	88.k	6.12.2005	ev Hasila Esko Juhani	57.k	1.1.2006
Pekkala Mikko Johannes	83.k	6.12.2005	ev Mäkipelto Ensio Ilmari	58.k	1.1.2006
Peltola Janne-Matti	83.k	6.12.2005	evl Karjalainen Harri Martti	68.k	1.1.2006
Puska Mikael Johannes	83.k	6.12.2005	evl Rastas Jukka Tapani	65.k	1.1.2006
Raatikainen Ari Olavi	Ou+täydk	6.12.2005	maj Hyvönen Timo Pekka	63.k	1.1.2006
Raatikainen Timo Ilmari	Ou+täydk	6.12.2005	kapt Kukkonen Anssi Mikael	77.k	15.1.2006
Rantahalvari Arto Mikael	83.k	6.12.2005	ev Kohvakka Asko Tapani	60.k	1.2.2006
Rintaluoma Hannu Tapani	83.k	6.12.2005	evl Lairio Timo Valtter	61.k	1.2.2006
Saarinen Ari Pekka	88.k	6.12.2005	kom Lehto Markku	47.mek	1.2.2006
Salmela Jouko Jari	71.k	6.12.2005	kom Rautava Risto Sakari	63.k	1.2.2006
Sandberg Petri Tapani	83.k	6.12.2005	evl Soikkeli Seppo Juhani	63.k	1.2.2006
Saessalo Teemu Juhana	83.k	6.12.2005	maj Latvala Juha-Pekka	70.k	1.2.2006
Tainio Antti Adrian Tapani	73.k	6.12.2005	maj Klemetti Eero Juhani	63.k	1.2.2006
Ukkonen Jouni Veli Matti	67.k	6.12.2005	evl Kilpeläinen Kari Armas	62.k	1.4.2006
Valmu Jyri Heikki	88.k	6.12.2005	maj Tikka Ari Tapio	64.k	1.4.2006
Votshenko Veikko Nikolai	83.k	6.12.2005	kapt Saarela Vesa-Pekka	80.k	1.4.2006
			maj Viro Jukka Tapio	71.k	1.7.20
Kapteeniluutnantiksi					
Holopainen Jari Antero	71.mek	6.12.2005			
Lehto Mikko Juhani	66.mek	6.12.2005			
Leinonen Pekka Tapani	71.mek	6.12.2005			
Luttinen Lauri Juhani	71.mek	6.12.2005			
Neste Sampo Salomon	66.mek	6.12.2005			
Soini Sakari Yrjö Matias	66.mek	6.12.2005			
Soininen Sami Petteri	66.mek	6.12.2005			
Vehmola Leo Juhani	66.mek	6.12.2005			

Kylkirauta onnittelee ylennettyjä ja toivottaa reserviin siirtyneille parhainta menestystä!

Defence and Communications Systems
The EADS Systems House

Turvallisuutta työhösi, turvallisuutta kaikille

Me tarjoamme käyttöösi parhaat ammatti-
käyttöön tarkoitetut radioviestintäratkaisut,
jotta sinä voisit keskittyä tärkeimpään:
pitämään huolta yhteisestä turvallisuudestamme.

EADS THR880i – GPS-vastaanottimen sisältävä
kestävä, 2-puolinen VIRVE-käsiradio joka näyttää
tarkasti ja kuuluu tehokkaasti.

www.eads.com/pmr

Uuden teknologian taajamatraktorit

www.konekesko.com

MAARAKENNUS - JA YMPÄRISTÖKONEET
PL 145, 01301 Vantaa Puh. 01053 034

Hanki nyt lahjaksi ja lähdeoteokseksi isänmaallinen kirja!

**Arvostettu kirja 400-vuotiaan Oulun
värikkästä historiasta varuskunta-
kaupunkina on myynnissä.**

Asiantuntijoiden kirjoittama historiateos sisältää
noin 500 sivua kiinnostavaa historiaa ja runsaasti
kuvia. Kustantajana on Pohjan Prikaatin Kilta ry.

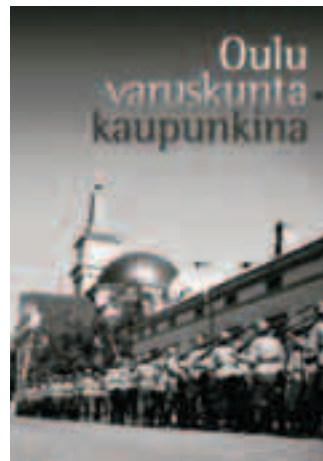
Myynti:

Oulun
Hiukkavaaran
Sotilaskoti

Tilaukset:

Pohjan Prikaatin
Kilta ry
Kari Broström
p. 040 753 9956
sähköposti:
kari.brostrom@mil.fi

Kirjan hinta 75€

Aikamme sodat päättyvät rikokseen

On ihmisiä, jotka ottavat kantaa asiaan kuin asiaan. Heillä on kaiketi ollut aikaa ja lahjoja perehtyä maailman ongelmiin ja pohtia syntyjä syviä.

Itse kuulun toiseen ihmislajiin. Murheekseni olen joutunut havaitsemaan, että suurimmasta osasta maailman asioista tiedän kovin vähän tai en oikeastaan mitään. Ei ole ollut aikaa, ei aina kiinnostustakaan, ja liekö järkikään kaikkeen riittänyt. Ja kun en tiedä tai tiedän liian vähän, olen mieluummin hiljaa. Olisihan mediassa valmiita mielipiteitä, joita voisin toistella omana kantanani, mutta kovin sellainen ottaisi kunniantunnon päälle. Mediaväki nimittäin hankkii enimmäkseen tietämyksensä toiselta mediaväeltä joidenkin tuntemattomien ohjatessa kaikkea jostain takaa.

Tärkeimmiksi kokemistani ajankohtaisista teemoista olen sentään onnistunut väellä ja vaivalla muodostamaan mielipiteeni. Viime aikojen keskeisiin kysymyksiin on mielestäni kuulunut oikeudenkäynti Saddam Husseinia vastaan ja niin sanotut sotarikollisoikeudenkäynnit muutenkin. Voittajien toisen maailmansodan jälkeen järjestämistä oikeudenkäynteistähän on kulunut kuusikymmentä vuotta, joten ne ovat kovasti puhuttaneet julkista sanaa ja varmaan puhuttavat lähitulevaisuudessakin.

Sinne ja tänne horjuttuani olen päätenyt mielipiteeseen, että parasta olisi, jos Saddam Hussein vapautettaisiin.

Poliittinen korrektius edellyttää ilmeisesti, että minun on mielipiteeni esittämisen jälkeen painokkaasta korostettava, että missään tapauksessa en kuulu Saddam Husseinin kannattajiin. Kerrankin minun on helppo kulkea virran mukana, sillä herra Hussein ei todellakaan kuulu suosikkeihini. Mutta konnankin pitäisi saada oikeudenmukainen oikeudenkäynti. Moni ei oletettavasti jää kaipaamaan jotain mafiaroistoakaan, josta kilpaileva mafia päästää ilmat pois, mutta silti sellaisen ”oikeuden” harjoittaminen on tuomittavaa.

Saddam Hussein on nyt kaltaistensa käsissä. Oikeudenkäynnin takana on Yhdysvallat. Amerikkalaisten vielä puolitoista vuosikymmentä sitten tukema Saddam ei olisi nykyisessä kiusallisessa asemassaan ilman Yhdysvaltojen poikkeuksellisen alastonta hyökkäyssotaa Irakia vastaan.

Saddamin hallintoa syytetään ja varmaan oikeutetusti syytetään monenlaisista hirmuteoista. Mutta mikä on mitalin toinen puoli? Vastikään syytti Ijad Allawi, Irakin lyhytaikainen pääministeri voittajien armosta, että ”vapautuksen” jälkeen ihmisoikeustilanne maassa vasta on huonontunutkin. ”Tehdään samaa kuin Saddamin aikana, ja pahempaakin.” Syytettynä on kuitenkin vain hävinnyt osapuoli uusien valanpitäjien edustajien toimiessa tuomareina.

Vaikka meidän ”sotasyllisemme” toisen maailmansodan jälkeen olivat kokonaan toisesta maailmasta kuin Saddam, hekään eivät voineet välttyä tuomiolta. Tuomitsemista patisti säälimättömästi valvontakomission johtaja Andrei Zhdanov, joka itse kuului menneen vuosisadan armottomimpiin verenvuodattajiin. Hänen takanaan oli luonnollisesti Josif Stalin,

jonka saavutuksia ihmiskunnan harventajana tässä on turha ryhtyä luettelemaan.

Konnista älykkäimmät ovat luonnollisesti ymmärtäneet, että heidän omatkaan paperinsa eivät ole olleet puhtaita. Niinpä Neuvostoliiton kovanaamoista kovimpiin kulunut Andrei Vyshinski saapui Nürnbergin ”kansainväliseen” oikeuteen mukaan Stalinin sanelema luettelo asioista, joita missään tapauksessa ei Nürnbergissä saanut ottaa esiin. Lista sisältyivät muun muassa Molotov-Ribbentrop-sopimus elokuulta 1939, Molotovin käymät neuvottelut Berliinissä marraskuussa 1940 ja Baltian maiden kohtalo. Neuvostoliiton hyökkäyksestä Suomeen ei tietystikään pitänyt myös-

kään puhua mitään.

Länsivaltojen puolelta tabuihin kuuluivat esimerkiksi sotavuosien terroripommitukset. Niinpä Japanin johtajien oli turha yrittää viitata Hiroshiman ja Nagasakin tapahtumiin, vaikka ydinsaasteen uhreja kuoli vielä tuhansittain Tokion oikeudenkäynnin aikana.

Amerikkalainen kenraali ja liittoutuneiden myöhempi ylipäällikkö Matthew Ridgway oli ainakin jälkikäteen sitä mieltä, että liittoutuneiden järjestämät oikeudenkäynnit merkitsivät ”paluuta harmaaseen esihistoriaan, jolloin hävinneen kansan kohtalo riippui voittajien oikeuksista.” Kun ”sotarikollinen” suuramiraali Dönitz vapautettiin, sotamarsalkka Montgomery kirjoitti: ”Olen sitä mieltä, että oikeudenkäynnit Saksan merivoimien loistavia upseereita vastaan olivat aivan sopimattomia ja epäoikeudenmukaisia.” Ranskan entinen pääministeri Pierre Flandin piti oikeudenkäyntejä ”skandaalimaisena tekopyhyytenä.”

Vastaavia voittajavaltioiden merkkimiesten kannanottoja on runsaasti, mutta varsinaisesti päättäjät myötäilijöineen ovat valitettavasti olleet yhtä kostonhimoisia kuin muinoin roomalaiset kuljettaessaan voitettuja kahlehdittuina riemukulkuissaan ennen näiden teloitusta. ”Oikeudenkäynneillä” roomalaiset eivät sentään tahraneet kunniaansa.

Julman 30-vuotisen sodan päättäneen Westfalenin rauhansopimuksen toinen pykälä sisälsi ”pyhän periaatteen”, jonka mukaan kummallakin puolella oli ikuisesti unohdettava, mihin ”loukkauksiin, väkivaltaisuuksiin, ja vihamielisyyksiin oli syyllytty ennen sotaa ja sodan aikana.”

Eikö näin olisi parasta edelleen? Voittajan ja vahvemman edustajia ei millään ilveellä voida koskaan saada tuomiolle. Vain heikkoja rangaistaan, jos voittajien sanelemien tuomioiden tielle lähdetään. Tällaisen hyväksyminen on mielestäni moraalisesti äärimmäisen kyseenalaista. Rikollista toimintaa ei pitäisi tukea, tapahtuu se sitten miten ”hyvän” asian puolesta tahansa.

Sampo Ahto

IN MEMORIAM

Koponen

Yrjö Asser
Everstiluutnantti
s. 11.4.1947
k. 20.3.2005
Kad.n:o 5518
55.kurssi

Anttinen

Kaarlo Erkki Kustavi
Everstiluutnantti
s. 10.3.1915
k. 21.6.2005
Kad.n:o 1446
20.kurssi

Kolari

Eino Kalevi
Everstiluutnantti
s. 26.1.1936
k. 24.6.2005
Kad.n:o 3905
45.kurssi

Penttilä

Tapani Salomon
Majuri
s. 13.6.1928
k. 7.10.2005
Kad.n:o 555
24.merikurssi

Järventaus

Jorma Johannes
Kenraaliluutnantti
s. 1.7.1911
k. 9.10.2005
Kad.n:o 1232
18.kurssi

Manninen

Kalevi
Majuri
s. 11.11.1935
k. 19.10.2005
Kad.n:o 4050
46.kurssi

Huhtala

Martti Elias
Everstiluutnantti
s. 12.11.1918
k. 25.10.2005
Kad.n:o 1696
23.kurssi

Savanti

Alpo Ilmari
Everstiluutnantti
s. 12.10.1916
k. 30.10.2005
Kad.n:o 1744
23.kurssi

Heikkilä

Timo Jorma Erik
Everstiluutnantti
s. 9.5.1944
k. 2.11.2005
Kad.n:o 4682
50.kurssi

Rantama

Jorma Kalervo
Kapteeni
s. 12.6.1921
k. 3.11.2005
Kad.n:o 2854
27.kurssi

Tuloisela

Unto Eelis
Eversti
s. 29.6.1920
k. 6.11.2005
Kad.n:o 2175
25.kurssi

Karjalainen

Hannu Tauno Juhani
Eversti
s. 28.7.1956
k. 16.11.2005
Kad.n:o 6413
64.kurssi

Kumpula

Martti
Eversti
s. 15.11.1917
k. 16.11.2005
Kad.n:o 2255
26.kurssi

Haapkylä

Jorma Eliel
Kontra-amiraali
s. 21.1.1920
k. 20.11.2005
Kad.N.o 306
14.merikurssi

Usvasalo

Nikolai Niilo
Majuri
s. 24.12.1918
k. 23.11.2005
Kad.n:o 3402
38.kurssi

Laitala

Pekka Olavi
Kommodori
s. 22.9.1952
k. 26.11.2005
Kad.n:o 835
45.merikurssi

SUUNTA PYSYY

- Perinteitä kunnioittaen ajassa mukana -

Heikki Tilander 60 v.

Hankkimalla **Suunta pysyy - Perinteitä kunnioittaen ajassa mukana** -juhlakirjan saat monipuolisesti upseerin työkenttää kuvaavan tietopakettin ja samalla kartutat nuorien upseerien ja kadettien palkitsemiseksi perustettua kenraaliluutnantti Heikki Tilanderin stipendirahastoa.

Kirjan hinta 30 EUR sisältää postitusmaksun. Tilaukset Marjukka Lehtiselle, puh.(09) 490759 tai sähköpostitse marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi.

Integrated Maritime Information, Security and Sensor Systems for Ports and Coastal Systems

Complete Turn-Key System Solutions to Affordable Prices

www.navielektro.fi